

Handelingen 12-13-14-15-16-17
18-19-20-21-22-23

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1990-1991

Vergaderingen van december 1990

ACTIEPLAN TER BESTRIJDING VAN DE STRUCTURELE WERKLOOSHEID

BENOEMING VAN DE GRIFFIER

BESTUURLIJK BELEID

HULDE AAN DE SCHEIDENDE GRIFFIER

MIDDELENBEGROTING 1991

NEDERLANDSTALIG OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK

PROGRAMMADECREET

UITGAVENBEGROTING 1991

Inhoud

Nr. 12 Vrijdag 7 december 1990 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 307

Werkgroep Migranten
Samenstelling, blz. 307

Ontwerp van decreet betreffende het bestuurlijk beleid
– 395 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Errata) tot 12

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 307

Sprekers : Minister L. Van den Bossche, de heren A. Denys, J. Geysels

Artikelsgewijze bespreking, blz. 317
Sprekers : de heer A. Denys, Minister L. Van den Bossche, Minister T. Kelchtermans, de heren J. Geysels, G. Verhaegen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 339

Nr. 13 Vrijdag 7 december 1990 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 341

Ontwerp van decreet betreffende het bestuurlijk beleid
– 395 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Errata) tot 12

Artikelsgewijze bespreking (Voortzetting), blz. 341

Sprekers : de heren J. Geysels, A. Denys, Minister T. Kelchtermans, Minister L. Van den Bossche

Voorstel van resolutie van de heer M. Olivier C.S. betreffende een samenwerkingsakkoord voor een actieplan ter bestrijding van de structurele werkloosheid
– 253 (1988/1989) – Nrs. 1 tot 6

Bespreking, blz. 352

Sprekers : de heren J. De Roo, D. Van Mechelen, I. Egelmeers, J. Geysels, L. Dierickx, A. Denys, M. Olivier

Motie van orde

Persoonlijk feit, blz. 359

Sprekers : de heren A. Denys, M. Olivier

Voorstel van resolutie van de heer M. Olivier C.S. betreffende een samenwerkingsakkoord voor een actieplan ter bestrijding van de structurele werkloosheid
– 253 (1988/1989) – Nrs. 1 tot 6

Bespreking (Voortzetting), blz. 360

Spreker : de heer D. Van Mechelen

Omslag 2

Ontwerp van decreet betreffende het bestuurlijk beleid
– 395 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Errata) tot 12

Aangehouden stemmingen, blz. 360

Sprekers : de heren R. Van Rompaey, A. Denys, Minister J. Lenssens

Hoofdelijke stemming, blz. 371

Sprekers : de heren L. Hancké, J. Geysels, A. Denys, R. Van Hooland, G. Verhaegen

Voorstel van resolutie van de heer M. Olivier C.S. betreffende een samenwerkingsakkoord voor een actieplan ter bestrijding van de structurele werkloosheid
– 253 (1988/1989) – Nrs. 1 tot 6

Hoofdelijke stemming, blz. 375

Regeling van de werkzaamheden, blz. 375

Nr. 14 Maandag 10 december 1990 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 377

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 (+ Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting

– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking, blz. 377

Sprekers : mevrouw A. Duroi-Vanhelmont, verslaggever, de heer A. Denys, verslaggever, de heer G. Verhaegen, Minister G. Geens, de heren P. Za;Ec;Tbergen, E. Van Rompuy,

Regeling van de werkzaamheden, blz. 397

Nr. 15 Maandag 10 december 1990 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 399

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991
– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 399

Sprekers : de heren W. De Vlieghere, A. Denys, Minister G. Geens, de heren E. Van Rompuy, P. Van Grembergen, J. Pede, J. Loones, J. Vandermarliere, R. Daems

Mededeling van de Voorzitter, blz. 418

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting)

Buitenlandse en Externe aangelegenheden, blz. 418

Sprekers : de heer J. De Bremaeker, verslaggever, de heren A. Kempinaire, W. Luyten, Minister G. Geens, de heren A. Denys, G. Janzegers, G. Verhaegen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 429

Nr. 16 Dinsdag 11 december 1990
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 431

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991
– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting)

Onderwijs en vorming, blz. 431

Sprekers : mevrouw A. Leysen, verslaggever, mevrouw M. Panneels-Van Baelen, verslaggever, de heren C. Moors, E. Beysen, Minister D. Coens, de heren A. Denys, M. Van Peel, W. Seeuws, E. Van Rompuy, L. Vanhorenbeek. Minister R. De Wulf, de heren G. Janzegers, G. Annemans; R. Deswaene, mevrouw N. Maes

Regeling van de werkzaamheden, blz. 458

Nr. 17 Dinsdag 11 december 1990
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 459

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting)

Onderwijs en vorming (Voortzetting), blz. 459

Sprekers : de heren A. Schellens, F. Sarens, R. Garcia, Jos Bosmans, J. Verheyden, mevrouw M. De Meyer, Minister D. Coens, de heren E. Beysen, L. Vanhorenbeek, Minister R. De Wulf, de heer A. Denys

Media, blz. 471

Sprekers : de heren E. Van Rompuy, A. Denys, Minister P. Dewael, de heren A. De Beul, D. Van Mechelen, P. Chevalier, H. Van Dienderen, H. Van Rompaey

Cultuur, blz. 486

Sprekers : de heer F. Bosmans, verslaggever, de heer M. Van Peel, verslaggever, Minister P. Dewael, de heren P. Berben, W. Seeuws, J. Geysels, H. Van Rompaey, A. De Beul, L. Peeters, W. Luyten, M. Desutter, H. Lauwers, W. Content, A. Denys

Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk

– 407 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 509

Sprekers : de heer M. Van Peel, verslaggever, de heren G. Verhaegen, W. Seeuws, A. De Beul, J. Geysels, Minister P. Dewael

Regeling van de werkzaamheden, blz. 513

Nr. 18 Woensdag 12 december 1990
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 515

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting)

Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, blz. 515

Sprekers : de heer R. Vanlerberghe, verslaggever, de heer M. Van Peel, Minister L. Van den Bossche, de heren M. Vanhoutte, H. De Loor, A. Denys, L. Vanhorenbeek, L. Peeters, J. Pede, E. Van Vaerenbergh, R. Van Hoolland

Regeling van de werkzaamheden, blz. 537

Nr. 19 Woensdag 12 december 1990
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 539

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn en gezondheid, blz. 539

Sprekers : de heer A. Deneir, verslaggever, mevrouw A. Duroi-Vanhelmont, verslaggever, Minister J. Lenssens, de heren J. Van Hecke, J. Devolder, A. Denys, J. Van der Sande,

W. Peeters, F. Dewinter, mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heren H. Lauwers, W. Seeuws, F. Dielens, L. Hancké, Minister H. Weckx

Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting, blz. 570

Sprekers : de heer J. Van Eetvelt, verslaggever, de heren F. Vreven, H. De Loor, P. Vangansbeke, J. De Seranno, J. Timmermans, R. Van Rompaey, mevrouw F. Brepoels, de heer M. Olivier, Minister L. Waltiel

Regeling van de werkzaamheden, blz. 587

**Nr. 20 Donderdag 13 december 1990
Morgenvergadering**

Berichten van verhindering, blz. 589

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991
– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 589

Openbare Werken en Verkeer, blz. 589

Motie van orde

Coördinatie van de werkzaamheden van de Vlaamse Raad met deze van de Kamer, blz. 589

Spreker : de heer H. De Croo

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)

– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Biilanen) tot 7 + Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting

– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 589

Openbare Werken en Verkeer (Voortzetting), blz. 590

Sprekers : de heer H. De Croo, de heer M. Didden, verslaggever, de heer T. Van Parys, verslaggever, de heer J. Ansoms, Minister J. Sauwens, de heren A. Schellens, H. Van Dierden, P. Van Grembergen, P. Dumez, A. Denys, W. Content, H. Candries, R. Van Hooland, W. Verreycken, J. De Seranno

Regeling van de werkzaamheden, blz. 616

**Nr. 21 Donderdag 13 december 1990
Middagvergadering**

Berichten van verhindering, blz. 617

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting

– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Energie en Tewerkstelling, blz. 617

Sprekers : de heer J. De Roo, verslaggever, de heer I. Egelmeers, verslaggever, de heren C. Lisabeth, L. Bril, P. Vangansbeke, J. Laverge, mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, mevrouw M. De Meyer, de heren H. Candries, A. Denys, F. Dielens, Mi-

nister N. De Batselier, Minister R. De Wulf

Regeling van de werkzaamheden, blz. 643

**Nr. 22 Vrijdag 14 december 1990
Morgenvergadering**

Berichten van verhindering, blz. 645

Samenstelling van een Commissie

Wijzigingen onder de plaatsvervangende leden, blz. 645

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991
– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

– 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
– 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda) en 8 tot 13
– 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
– 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

– 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud, blz. 645

Sprekers : de heer J. Dufaux, verslaggever, de heer C. Lisabeth, verslaggever, de heren Jos Bosmans, Jozef Bosmans, J. Timmermans, Minister T. Kelchtermans, de heren J. Cuyvers, R. Van Hooland, W. Verreycken, E. Gryp, J. Caudron, E. Van Vaerenbergh, M. Capoen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 670

**Nr. 23 Vrijdag 14 december 1990
Middagvergadering**

Berichten van verhindering, blz. 671

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 671

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 671

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 671

Verslag van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 671

Verslagen

Indiening, blz. 672

Verzoekschrift

Indiening en verwijzing, blz. 673

Opmerking van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 673

Kennisgeving van het Arbitragehof

Indiening, blz. 673

Schriftelijke vragen (Regl. art. 74)

Indiening, blz. 674

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

- 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
- 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
- 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
- 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

- 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
- 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda en 8 tot 13
- 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
- 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

- 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Algemene bespreking (Voortzetting)

Leefmilieu en Natuurbehoud (Voortzetting), *blz. 674

Sprekers : Minister T. Kelchtermans, de heren J. Geysels, A. Denys, E. Gryp, mevrouw N. Maes

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

- 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
- 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
- 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
- 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 681

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse

Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

- 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
- 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda en 8 tot 13
- 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
- 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 682

Sprekers : de heren A. Denys, J. Geysels, Minister G. Geens, de heren J. De Seranno, R. Daems, G. Janzegers, mevrouw N. Maes

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

- 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Artikelsgewijze bespreking, blz. 711

Sprekers : de heer A. Denys, Minister G. Geens, de heren A. Deneir, R. Daems

Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk

- 407 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 749

Hulde aan de scheidende Griffier, blz. 750

Benoeming van de Griffier, blz. 752

Mededeling van de Voorzitter

Commissie belast met het onderzoek over het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, blz. 753

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

- 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
- 7 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 4
- 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
- 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Hoofdelijke stemming, blz. 753

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar

- 6 (1989-1990) – Nr. 1 (Toelichtingen)
- 8 (1989-1990) – Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 + Addenda en 8 tot 13
- 13 (1989-1990) – Nr. 1 (Advies SERV)
- 15 (1990-1991) – Nr. 1 (Verslag Rekenhof)

Aangehouden stemmings, blz. 754

Sprekers : de heren G. Janzegers, R. Daems

Hoofdelijke stemming, blz. 762

Sprekers : de heren A. Denys, J. Geysels, G. Annemans

Voorstel van motie van overeenstemming
Hoofdelijke stemming, blz. 765

Ontwerp van decreet houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

- 424 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 19

Aangehouden stemmings, blz. 766

Spreker : de heer R. Daems

Hoofdelijke stemming, blz. 771

Samenstelling van een Commissie

Wijziging onder de vaste leden, blz. 772

Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk

- 407 (1990-1991) – Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 772

Regeling van de werkzaamheden, blz. 773

Bijlage 1

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991. Tabel, blz. 777

Bijlage II

Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991. Tabel, blz. 785

Bijlage III

Vraag om uitleg

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van mevrouw F. Brepoels aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de jacht in het Schulensbroek, blz. 824

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

- *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

G. Cardoen, M. Mahieu, C. Marchand, M. Schoeters, H. Suykerbuyk ; gezondheidsredenen.

E. Baldewijns ; buitenslands.

J. Cuyvers, J. Dufaux, R. Uyttendaele ; ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

- **6 (1989-1990) - Nr. 1 (Toelichtingen)**
- **7 (1989-1990) - Nrs. 1 tot 4**
- **13 (1989-1990) - Nr. 1 (Advies SERV)**
- **15 (1990-1991) - Nr. 1 (Verslag Rekenhof)**

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991

- **6 (1989-1990) - Nr. 1 (Toelichtingen)**
- **8 (1989-1990) - Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 7 (+ Addenda) en 8 tot 13**
- **13 (1989-1990) - Nr. 1 (Advies SERV)**
- **15 (1990-1991) - Nr. 1 (Verslag Rekenhof)**

ONTWERP VAN DECREET houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991

- **424 (1990-1991) - Nrs. 1 tot 19**

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat.

ONDERWIJS EN VORMING

(Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat met de materie Onderwijs en Vorming.

De heer Schellens heeft het woord.

De heer A. Schellens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, vooreerst wens ik de verslaggevers, mevrouw Leysen en mevrouw Panneels-Van Baelen, te feliciteren met hun keurig en volledig verlag.

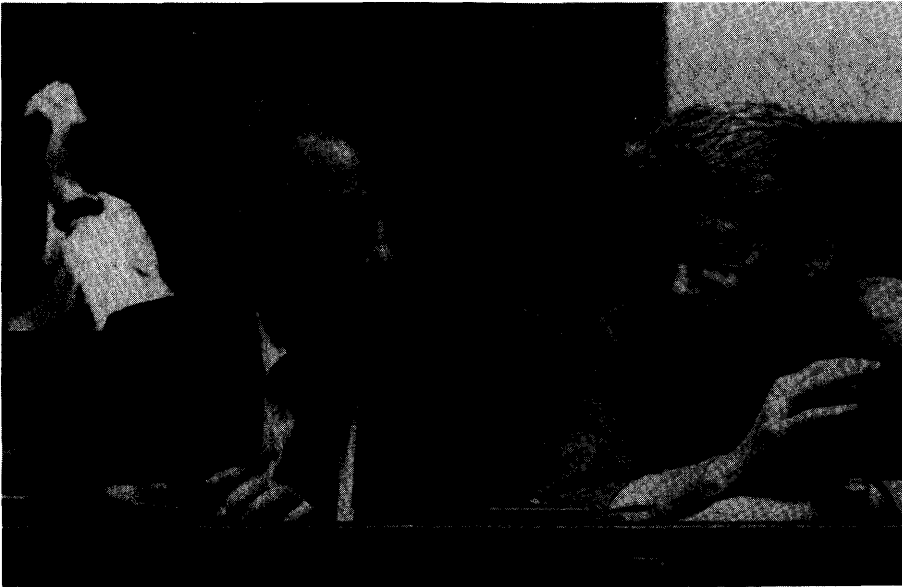
In de onderwijsbegroting worden drie grote klemtonen gelegd, namelijk de democratisering van het onderwijs, de sociale opdracht van het

onderwijs en de kwaliteit van het onderwijs. Om een goed beleid te kunnen voeren dienen deze drie elementen samen te vloeien. De onderwijsbegroting is de grootste begroting van de Vlaamse Executieve, maar toch is de stijging minder groot dan voor de globale begroting zelf. De opmerking dat men te veel belang hecht aan onderwijs is een dagelijks terugkomend verschijnsel. Onderwijs blijft echter het fundament van onze samenleving en het aanbod moet elk kind gelijke kansen geven op het voor hem best geschikte onderwijs. De tijd dat men geloofde met meer, beter of ander onderwijs alle sociale problemen te kunnen oplossen is lang voorbij.

Toch kan niemand ontkennen dat het onderwijs, als verdeler van kansen, een sleutelpositie inneemt. Het is even moeilijk te ontkennen dat het onderwijs, ondanks de leerplicht tot 18 jaar, deze functie niet altijd naar behoren vervult. Door de verlenging van de leerplicht is voor de Vlaamse socialisten wel de inhoud van de discussie over de democratisering van het onderwijs veranderd. De gemeenschap dient de kosteloosheid van de toegang tot het verplicht onderwijs te garanderen.

Om het onderwijs verder te democratiseren moet de overheid in de eerste plaats aan alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, de mogelijkheid op een degelijke vooropleiding bieden.

Wil men de democratisering van het onderwijs bevorderen, dan moet er op het niveau van het basisonderwijs en van het secundair onderwijs voor gezorgd worden dat alle kinderen ge-

Als Voorzitter van de Commissie voor Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Raad pleitte SP-Senator A. Schellens (links) voor een verdergaande democratisering van het onderwijs in Vlaanderen. Naast hem zit fractiegenoot G. Moens

lijke kansen krijgen om een studierichting te volgen die het beste overeenstemt met hun aanleg. Een recent onderzoek wijst uit dat deelname aan het hoger onderwijs in de eerste plaats een gevolg is van motivatie en van keuzes die reeds in het basisonderwijs gemaakt werden. Alle ouders moeten de kans krijgen hun kinderen toe te vertrouwen aan het onderwijs van hun keuze en hen de studies te laten volgen waarvoor zij opteren.

Dit wil zeggen dat zij keuze moeten hebben tussen een school die of neutraal of levensbeschouwelijk getint onderwijs aanbiedt en dat de gekozen school ook over een voldoende groot studieaanbod moet beschikken. Deze keuzevrijheid is een fundamenteel recht, dat gegarandeerd wordt door de Grondwet.

Een formeel gelijke behandeling van kleine en grote scholen is bijgevolg voor ons niet aanvaardbaar. Ook de kleine school verdient haar plaats. Elke school die aan de rationalisatienormen voldoet, die met andere

woorden groot genoeg is om een school te zijn, moet ook over de nodige omkadering kunnen beschikken om een voldoende studie-aanbod te organiseren. Ouders die voor hun kinderen geen basisschool naar hun keuze vinden op een redelijke afstand van hun woning, dienen beroep te kunnen doen op gratis vervoer.

De afgelopen maanden ontvingen wij zeer veel klachten van ouders die het onbillijk vinden dat de kosten van het leerlingenvervoer zo drastisch zijn verhoogd. Deze klachten zijn terecht. Inderdaad, door de invoering van de nieuwe tarieven is de prijs voor de leerlingen van het lager onderwijs met 20 ten honderd verhoogd en voor de kleuters met 37 ten honderd. Volgens berekeningen van het departement zou de tariefverhoging en de afschaffing van 50 busritten ongeveer 100 miljoen frank opleveren.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in dit verband wens ik te vernemen of het juist is dat er per 1 januari 1991 nog eens

40 busritten zouden worden opgeheven, wat een besparing van 30 miljoen frank zou opleveren. Zullen als gevolg van deze maatregel niet heel wat ouders die een beroep deden op het gezamenlijk leerlingenvervoer afhaken en hun kinderen opnieuw met de eigen wagen naar school brengen, met alle energieverlies en verkeersongevelijkheid vandien. Of wordt er overwogen om het gezamenlijk leerlingenvervoer over te dragen aan de Vlaamse Openbare Vervoermaatschappij ? Dit zou, eventueel in samenwerking met de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, zowel op het administratieve als op het exploitatievlak, kunnen leiden tot een goedkoper vervoer, onder meer omdat minder rollend materieel moet worden ingezet.

Men bespaart ook op het leerlingenvervoer voor het buitengewoon onderwijs. Hoe kan men hierop nog besparen ! Ingevolge de leerlingevoluntie kan toch eventueel het reglement voor dit leerlingenvervoer worden versoepeld. De dichtstbijzijnde school voor buitengewoon onderwijs sluit niet steeds aan bij de bestaande behoefte van de ouders. Er zijn menselijke en sociale aspecten die een versoepeling van het systeem rechtvaardigen.

In de voorbije decennia hechte men veel belang aan de cumulatieproblematiek. Voor het secundair onderwijs en voor het hoger onderwijs van het korte type rijzen nu problemen om specialisten aan te trekken. Ook het deeltijds kunstonderwijs en het onderwijs voor sociale promotie kennen dergelijke problemen.

Meerdere onderwijsnetten hebben specialisten-leerkrachten vrijgesteld om de contacten met het bedrijfsleven te verbeteren. De ondernemingen hebben nog altijd de grootste moeite om de nodige gekwalificeerde jonge medewerkers te vinden. Bij de jongeren beneden de 25 jaar is er nog heel wat werkloosheid, al daalt het cijfer voortdurend.

Volgens een studie van Fabrimetal zit de onderwijssector in structurele moeilijkheden, een beetje zoals bepaalde industriesectoren in het recente verleden. Daarom moet men beginnen met een grondige analyse van

Schellens

de hele onderwijsstoestand. Op basis daarvan moet uiteindelijk voor ons opvoedings- en onderwijssysteem een globaal herstructureringsplan worden ontvouwd. Hierbij dienen alle belanghebbenden bij de zaak te worden betrokken : de politieke overheden, de organiserende overheden van de drie netten, leerkrachten en ouders, maar ook de ondernemingen als toekomstige werkgevers van de jongens en meisjes die na hun schoolperiode op de arbeidsmarkt komen.

Voor een dergelijk project bestaan overlegorganen waarin het bedrijfsleven helaas ondervertegenwoordigd is. De bedrijfswereld bewijst sinds jaren zijn samenwerking met de onderwijsmensen en wil in een open visie meepraten over de opvoeding van de jeugd.

De enige weg voor de onontbeerlijke herwaardering van het technisch- en beroepsonderwijs is de vernauwing van de banden tussen school en onderneming, dit via een actieve bevordering van het alternerend leren en werken.

Het onderwijs moet de jongeren een gedegen algemene en technische opleiding bieden als basis voor verdere ontplooiing later. Het moet hen voorbereiden op verandering en een drang naar verdere studie aankweken. Geschoold personeel, bekwaame technici, creatieve en beslagnen bedrijfsleiders in een onderneming vormen één van de elementen die de concurrentiepositie mee bepalen.

Zorgen voor de ontsluiting van het onderwijs zodat het op die doelstellingen kan inpikken is namens de industriële wereld dan ook een vorm van inzet voor de toekomst van onze samenleving.

De ontspanning in Oost-Europa zal weldra leiden tot een terugtrekking van onze militairen in Duitsland. Dit zal gevolgen hebben voor de bestaande onderwijsinstellingen. De kinderen zullen over de verschillende netten en scholen worden verspreid, maar de leerkrachten zullen deze kinderen niet volgen. Bij de leerkrachten in Duitsland heerst onzekerheid

over hun verdere tewerkstelling in het onderwijs.

Vooraf het reffectatieprobleem zal zich in de Vlaamse scholen heel scherp stellen. Hoe zullen de leerkrachten in de ARGO worden geïntegreerd ?

Onlangs reeds heeft de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs beslist de scholen in BSD niet langer te steunen via het zogenaamd rollend fonds. Nochtans spreekt men in het politiek akkoord betreffende de ARGO in hoofdstuk zes over het verzekeren van een volwaardig pedagogisch aanbod voor scholen in BSD. Voor bepaalde middenscholen zoals Volkmarsen en Ludenscheid betekent dit het verdwijnen van de tweede graad in de nabije toekomst. Naar verluidt zou de ARGO bij de Vlaamse Executieve aangedrongen hebben tekorten, die redelijk zijn in bovenvermelde scholen, bij te passen. Daarom, mijnheer de Minister, wens ik te vernemen of er van overheidswege maatregelen zijn getroffen om het voortbestaan van bedoelde twee graden te verzekeren. Sedert 1 juli 1990 maken een 500-tal personeelsleden van het vroegere Gebouwenfonds voor de Rijksscholen deel uit van de Vlaamse departementen, maar er bestaat een onzekerheid betreffende de nodige pensioenbijdragen voor 1991.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, tot slot wens ik even te blijven stilstaan bij de gebouwenpolitiek. In het politiek akkoord dat eerder werd afgesloten staat duidelijk vermeld dat de reductie van het personeel en de gebouwen de investeringen ten goede zal komen. Inzake de investeringsmiddelen dient rekening gehouden met de globale financiële aanpak die via wetenschappelijk onderzoek, objectivering van de behoeftenbepaling en van de middelenverdeling moet worden nagestreefd. Volgens ingewonnen inlichtingen kunnen bepaalde netten hun behoeften niet dekken met de beschikbare kredieten. Of het nu scholen of andere gebouwen betreft, de overheid kan zich niet permitteren haar patrimonium te laten verkrotten. Dit is wat zal gebeuren indien de noodzakelijke onderhouds- en in-

standhoudingswerken niet worden uitgevoerd. Het inherent en onafwendbaar onderhoud van gebouwen dient in optimale omstandigheden reeds twee jaar na de realisatie van het gebouw te gebeuren. Door de in de jongste jaren opgelegde begrotingsbeperkingen was een optimaal onderhoud lang niet meer mogelijk.

Ingevolge het aanwenden van nieuwe technologische apparatuur en de hieruit volgende aangepaste leer methode, is de gangbare flexibiliteit in zelfs relatief nieuwe gebouwen vaak niet meer voldoende en dringen fundamentele aanpassingswerken zich op. Naast alle bestemmingswijzigingen van lokalen dient ook voortdurend rekening te worden gehouden met het belangrijk aspect van de veiligheid. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer F. Sarens (op de tribune) :

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in de ons toegemeten tijdspanne willen we aandacht vragen voor twee belangrijke beleidsproblemen in het onderwijs. Vooreerst willen we het hebben over de noodzaak tot aanpassing van het studielagenstelsel. Verder wil ik enkele bedenkingen kwijt betreffende de verhouding bedrijfsleven-arbeidsmarkt-technisch onderwijs.

De democratisering van het onderwijs is een blijvende zorg van de politieke verantwoordelijkheden. Enerzijds, uit hoofde van de sociale rechtvaardigheid en anderzijds om reden dat wij ons in dit land niet kunnen veroorloven de mogelijke potentiaaliteit aan goedgeschoolde en gevormde man- en vrouwkracht niet maximaal aan te wenden.

Zonder twijfel staan verscheidene oorzaken de verdere democratisering van het onderwijs in de weg. Het sociaal-cultureel milieu van de deelnemers lijkt wel doorslaggevend. Het is een werk van lange adem om hierin geleidelijk de nodige verschuivingen te realiseren. Dit belet niet dat op deze vlakken inspanningen kunnen worden geleverd, die wel direct hervormend zijn. Het toekennen van studiebeurzen heeft de uitdrukkelijke

Sarens

bedoeling aanvullende middelen, boven de kinderbijslagen, ter beschikking te stellen van minderbegeerde gezinnen, zodat ook hun kinderen het onderwijs kunnen volgen waarvoor zijn aanleg hebben.

Uit recent onderzoek, verricht door de sociale diensten van de universiteiten van Gent, Leuven en Brussel, blijkt dat het systeem tot toekenning van de studiebeurzen dringend aan herziening toe is. De hogere sociaal-professionele categorieën profiteren meer van het studiebeurzensysteem dan de lagere. Daarbij komt dat een aantal andere sociale voordelen gekoppeld worden aan het al dan niet bursaal zijn, onder andere het kunnen betrekken van goedkope kamers en extra toelagen. De sociale diensten van de universiteiten passen zelf, waar het mogelijk is, reeds correcties toe op de bestaande regeling.

De kritiek op de reglementering omvat de volgende punten. Ten eerste, het reglement bevat een hele reeks onduidelijkheden ingevolge het gebruik van eigen definities die men nergens anders terugvindt.

Ten tweede, door het spel van de verschillende inkomensschalen is het voor kleine gezinnen gemakkelijker een beurs voor het hoger onderwijs te bekomen en voor grote gezinnen makkelijker een beurs voor het secundair onderwijs te krijgen.

Ten derde, er is geen adequate remedie om te vermijden dat bursalen vooral komen uit gezinnen met een reëel hoog, maar met een laag fiscaal inkomen.

We vinden het de moeite waard om enkele voorstellen te toetsen op hun effecten. Men zou de maatstaf van het netto belastbaar inkomen voor de toekenning van studietoelagen kunnen bijsturen. Ook is een efficiëntere controle op misbruiken die samenhangen met het tijdsverloop van twee jaar tussen de vaststelling van het fiscaal inkomen en de toekenning van een studietoelage of de terugvordering ervan, nodig. Daarnaast kan de invoering van een alternatief scenario voor specifieke inkomenscatego-

rieën, bij voorbeeld in het geval dat er een grote discrepantie tussen bruto en netto inkomen bestaat, worden overwogen. Verder stellen wij voor de met de toename van de oprichting van vennootschappen gepaard gaande misbruiken te beteugelen. Wij zijn er vooral om bekommerd dat de deelname aan het onderwijs niet als een proces van ongelijke selectie mag verlopen.

Ik kom dan tot de verhouding bedrijfsleven-arbeidsmarkt-technisch onderwijs. Door het lentedecreet krijgen de instellingen voor technisch onderwijs meer middelen voor de aankoop van dure didactische apparatuur, is de werkingstoelage per leerling verhoogd en wordt de mogelijkheid geboden aan de scholen tot lenen of leasen op de werkingstoelagen. Ook wordt er een ernstige inspanning gedaan om, gespreid over een aantal jaren, de wedden van de leerkrachten te verhogen. We hadden ongetwijfeld liever meer middelen zien vrijkomen. Hoewel wij er ons van bewust zijn dat de inspanning nog onvoldoende is, is ze toch niet gering. Het zijn belangrijke stappen in de goede richting.

Vanuit het bedrijfsleven blijft de vraag naar goedgeschoolde werkrachten heel groot. Door stages in ondernemingen heb ik zelf de verwachtingen van de industrie van dichtbij kunnen ervaren.

Binnen het bedrijfsleven aanvaardt men dat de school in eerste instantie als opdracht heeft de gehele mens te vormen. In feite verwacht men dat de jonge mensen in de school een aantal attitudes op louter menselijk vlak worden bijgebracht die het werken in groep en binnen onze complexe samenleving gemakkelijker moeten maken. Men is van oordeel dat, ondanks een langere studietijd en het groter aantal geschoolden, de sociale vaardigheden er op achteruit gaan. Eenzelfde bedenking formuleert het bedrijfsleven inzake de talenkennis van de afgestudeerde leerlingen. Zowel de kennis van de eigen moedertaal als de kennis van het Frans en het Engels loopt terug.

Het bedrijfsleven verwacht van het

technisch onderwijs dat het de nodige basiskennis aanleert als voorbereiding op de beroepsloopbaan. De bedrijfsleiders zijn er zich zeer van bewust dat de scholen vandaag niet in staat zijn de nieuwe technologieën bestendig te volgen, al is op dit vlak toch nog heel wat meer mogelijk. Zij vragen dan ook dat men in de scholen vooral zou leren leren.

In het technisch onderwijs rijst het probleem van het tekort aan bekwaame leraars beroepspraktijk. Oorzaken hiervan zijn de gebrekkige financiële waardering, de onzekere toekomstverwachtingen, de heropbloei van de industrie waar door goede technici meer te verdienen is dan in het onderwijs, de gezagscrisis en het gebrek aan motivatie bij de leerlingen, wat de taak van de leerkracht niet eenvoudiger maakt. Heel wat leerkrachten beroepspraktijk hebben nooit industriële of ambachtelijke ervaring opgedaan. Zij hebben in de school enkel van plaats gewisseld, gisteren zaten ze op de banken en vandaag staan ze aan het bord. Het hoeft geen betoog dat het ontbreken van jonge gemotiveerde leerkrachten zonder beroepservaring op termijn nefast is voor het technisch en beroepsopleidingsonderwijs.

Binnen het huidige kader kan er echter reeds heel wat gebeuren. In bepaalde regio's hebben industrie, scholen en overheidsdiensten, betrokken bij vorming en arbeidsmarkt, reeds de handen in elkaar geslagen.

Een aantal schooldirecties hebben het schoolgebeuren bedrijfsgericht georganiseerd. Zij geven nu meer verantwoordelijkheid aan hun leerkrachten, maken samenwerkingsplannen op, werken met evaluatieschema's, schrijven voor hun school eindoelen uit en stellen in het licht daarvan actieplannen op. We merken dat scholen zichzelf kritisch bevragen inzake de beeldvorming over hen bij de industrie, bij de potentiële leerlingen en vooral bij de ouders ervan. Meer en meer scholen werken met een goed uitgewerkt behoefteonderzoek. Zij spenderen tijd en geld om te weten te komen welk soort kandidaat-leerlingen ter beschikking zijn in de streek, wat de behoeften zijn van

Sarens

de bedrijven en hoe de arbeidsmarkt ter plaatse werkt.

Nochtans moeten er ook belangrijke inspanningen worden geleverd tot de herwaardering van de getuigschriften van het technisch onderwijs. Er leeft bij de bevolking en vooral bij de jongeren nog steeds de misvatting dat een getuigschrift algemeen vormend secundair onderwijs meer toekomstmogelijkheden biedt.

Essentieel voor de toekomst van het technisch onderwijs en de goede werking van de arbeidsmarkt is ongetwijfeld een veralgemeende samenwerking tussen industrie en school. Uit contacten met het bedrijfsleven leer ik dat zij vragende partij zijn voor duurzame samenwerkingsvormen. Zo zou men kennis kunnen uitwisselen door het wederzijds ter beschikking stellen van vakliteratuur, technologische gegevens, uitgetekende schema's en plannen. De industrie is daartoe bereid.

Laatste jaarsstudenten kunnen op stage gaan in de bedrijven mits een doelgerichte voorbereiding en grondige evaluatie. Het biedt ook de mogelijkheid aan de leerkrachten aanwezig te zijn in de bedrijven rond concrete productieprocessen en productie-ontwikkeling. Leraars en mensen uit de industrie kunnen de opmaak van eindwerken begeleiden.

Te weinig worden mensen uit het bedrijfsleven als gastspreker of als lid van adviescommissies die aan schoolbegeleiding doen, naar de scholen gehaald.

Veel kansen zitten in het tot stand te brengen overleg door de Subregionale Tewerkstellingscomités. In de permanente werkgroepen zal er hopelijk een bestendig contact groeien tussen Vlaamse Regering, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en vooral tussen onderwijs en sociale partners.

Positief en hoopgevend is dat het doemdenken van de voorbije jaren plaats heeft geruimd voor een positieve benadering en vooral aanleiding heeft gegeven tot creatieve initiatieven.

De Voorzitter : Mijnheer Sarens, ik wijs u erop dat u de tijd van de heer Jos Bosmans opsoupeert.

De heer F. Sarens : Mijnheer de Voorzitter, ik kom nu tot mijn besluit : door de groeiende samenwerking tussen arbeidsmarkt, onderneming en onderwijs is er in de toekomst veel mogelijk.

De Voorzitter : De heer Garcia heeft het woord.

De heer R. Garcia (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, niettegenstaande de denataliteit kan het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, globaal gezien, haar leerlingenaantal behouden. Er werd dit jaar opnieuw een beduidende aangroei van kleuters vastgesteld terwijl wij in het lager onderwijs, spijtig genoeg, voor een stagnatie staan.

Er zijn echter enkele signalen, mijnheer de Minister, die erop wijzen dat deze gunstige trend zich niet vanzelfsprekend zal doorzetten. Door de stijging van het aantal kleuters en door een gelijkaardige evolutie in het lager onderwijs gedurende de afgelopen jaren kon worden verwacht dat het secundair onderwijs hiervan de vruchten zou plukken en eveneens een stijgend leerlingenaantal zou noteren. Het tegendeel is echter waar. Er is een verlies van 2,32 ten honderd. Dit verlies is vooral te wijten aan het feit dat bij de overstap van kleuter- naar lager en van lager naar secundair onderwijs slechts 80 ten honderd van het potentieel overgaat naar een Nederlandstalige Brusselse school van hoger niveau.

Ook de veranderde samenstelling van de schoolbevolking noopt tot waakzaamheid. Op 12 jaar tijd verviervoudigde het aantal kleuters uit buitenlandse gezinnen en verdrievoudigde het aantal migrantenleerlingen in het lager onderwijs. Bijna 20 ten honderd van de kleuters zijn nu van buitenlandse afkomst tegenover 10 ten honderd voor het lager onderwijs. Het verschil tussen die twee niveaus kan worden verklaard door het feit dat kinderen uit buitenlandse gezinnen sneller uit het Nederlandstalige onderwijs stappen. Het aantal van de homogeen anderstaligen in het

Brussels Nederlandstalig onderwijs neemt eveneens toe. Slechts een derde van de schoolbevolking in het kleuteronderwijs is afkomstig uit homogeen Nederlandstalige gezinnen en nauwelijks de helft in het lager onderwijs. In het lager onderwijs valt het aandeel van de homogeen Nederlandstalige gezinnen voor het eerst onder de 50 ten honderd. Bovendien is voor een aantal anderstalige kinderen het Nederlands niet hun tweede maar hun derde taal. De kinderen, zowel in het kleuter- als in het lager onderwijs, zijn hoe langer hoe meer uit Brussel zelf afkomstig omdat ouders van kinderen, woonachtig buiten Brussel, steeds minder geneigd zijn hun kinderen naar Brusselse scholen te sturen en dit voor de evidente redenen die wij kennen.

De toename in het kleuteronderwijs en de hogere specifieke schoolbevolking hebben echter niet belet dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel moest inleveren. In het secundair onderwijs is deze inlevering niet proportioneel aan de leerlingenevolutie. Zelfs indien de leerlingpopulatie in alle scholen en in alle afdelingen constant blijft, gaan er lesuren verloren ingevolge de nieuwe coëfficiënten en ingevolge het lentedecreet. Ondanks het voorziene minimumpakket zou het gemeenschapsonderwijs bij gelijk leerlingenaantal op kruissnelheid, dus op 1 september 1994 ten opzichte van 1 september 1990, in totaal 340 uren, dus ongeveer 15 voltijdse dagen betrekkingen verliezen.

Mijnheer de Minister, ik bespaar u een aantal argumenten want mijn spreektijd is bijna om. Ik geef u dus onmiddellijk mijn besluit. Het is niet de eerste keer dat ik dat doe. De beste waarborg voor de toekomst van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel ligt wellicht, mijnheer de Minister, in een tijdelijk moratorium voor de scholen die de rationalisatienorm niet halen en in de toewijzing van een prioritair aandeel in het rolfonds.

Mijnheer de Minister, uit de studie van uw collega, de heer Weckx, blijkt dat de Brusselse Vlamingen niet zo vlug ontmoedigd zijn. Ik vel daarover geen oordeel. Ik ben zeer tevreden

Garcia

omdat na een onderhandelingsperiode van anderhalf jaar, het Adviescomité Brussel werd opgericht in de Vlaamse Raad. De eerste werkvergadering zal plaats hebben op 7 januari, precies op mijn verjaardag. Mijnheer de Minister, daar zullen de decreten die direct en indirect betrekking hebben op Brussel stuk voor stuk moeten worden onderzocht teneinde na te gaan welk effect zij in Brussel zullen hebben. Ik heb de collega's van de Vlaamse Raad nooit een verwijt gemaakt wegens een gebrek aan aandacht voor Brussel. Toch dring ik erop aan dat nu elk decreet systematisch wordt onderzocht.

Ik besluit met een voorbeeld : het ontwerp van decreet betreffende het Investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde onroerende investeringen in het Vlaams Gewest, die of op initiatief van de provincies of de gemeenten worden gedaan, is nog niet ter discussie. In de inleiding van dit ontwerp staat dat zowel gewest- als gemeenschapsmateries worden behandeld, maar over Brussel wordt niets vermeld. Dit zal in de toekomst niet meer mogen gebeuren. Het Adviescomité Brussel zal hierover waken. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Jos Bosmans heeft het woord.

De heer Jos Bosmans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik hoop dat ik even over de limiet van de aan onze fractie toegewezen tijd mag gaan, want ik vrees dat ik anders niet eens mag spreken.

De Voorzitter : Mijnheer Bosmans, u krijgt vijf minuten, zoals voorzien.

De heer Jos Bosmans : Ik wil mij vooral richten tot de heer De Wulf die hier helaas niet aanwezig is. Ik hoop dat Minister Coens de boodschap zal overbrengen.

Wij stellen vast dat het budget 1991 voor de beroepsopleiding stijgt met 250 miljoen en nu globaal 2 miljard 277 miljoen bedraagt. Dit is een belangrijke stijging.

Mijnheer de Minister, terwijl in het budget voor onderwijs relatief ernstige besparingen werden gedaan in sommige sectoren, werd er voor de beroepsopleiding een aanzienlijke verhoging aanvaard.

Dit bewijst het belang dat de Vlaamse Regering hecht aan deze vorming, die nauw is verbonden met de problematiek van de tewerkstelling en de werkloosheid.

Wij zijn het eens met de prioritaire opties die Minister De Wulf in de Commissie heeft uiteengezet, met name dat het beleid in de eerste plaats moet gericht zijn op de opleiding van langdurig werklozen. Deze optie past volledig in het voorstel van resolutie van collega Olivier over het samenwerkingsakkoord inzake de structurele werkloosheid. Deze resolutie die vorige week in de Raad is goedgekeurd, werd, zoals wij in de pers vernemen, gisteren plechtig ondertekend door de nationale Regering en de Executieve.

Mijnheer de Minister, wij moeten het recht op opleiding en het daaraan verbonden recht op arbeid van de structurele werklozen zo snel mogelijk decretaal regelen. Bijscholing en beroepsopleiding nemen in deze nieuwe aanpak een primordiale plaats in. Wij moeten een afdoend antwoord geven op de paradox dat er nog steeds een grote groep structurele werklozen is, terwijl er in de bedrijven talrijke vacatures blijven bij gebrek aan kandidaten. Deze paradoxale situatie is onaanvaardbaar. De beroepsopleiding lijkt voor vele langdurig werklozen een te grote stap. Er is nood aan een vooropleiding omdat het instapniveau te hoog is om met succes te kunnen starten. De verhoging van de kredieten zal dus nieuwe initiatieven mogelijk maken, teneinde de drempel te verlagen en een degelijke begeleiding van de structureel werklozen te realiseren. Daarom keuren wij deze verhoging van de kredieten volmondig en enthousiast goed. Deze verhoging past in de nieuwe filosofie rond de bestrijding van de langdurige werkloosheid.

Een tweede punt dat ik ook in de

Commissie naar voren heb gebracht, betreft de coördinatie en rationalisatie van de talrijke vormingsinitiatieven. De lijst van de mogelijke beroepsopleidingen omvat een indrukwekkend aantal instellingen, structuren en initiatieven die zowel door de overheid als door de privé-sector werden verwezenlijkt. Naast het klassieke beroepsonderwijs is er onder meer het onderwijs voor sociale promotie, het schriftelijk onderwijs en het deeltijds onderwijs, naast schakelprojecten, basiseducatie, Weer-Werk-actie, tweedekansonderwijs en ook de talrijke privé-scholen. Achter al deze opleidingsvormen gaan honderde instellingen en initiatieven schuil die elk vanuit hun eigen visie en ervaring specifieke accenten leggen. Er moet dringend een inventaris worden gemaakt. Daarna moeten wij nagaan welke initiatieven verschillen en welke een gelijkenis vertonen teneinde versnippering en overlapping tegen te gaan. Er is een sterke behoefte aan rationalisatie.

Bij de bespreking van de begroting 1990 hebben de Ministers De Wulf en De Batselier en ook u verklaard dat een werkgroep zou worden opgericht voor de coördinatie van de verschillende vormen van beroepsopleiding. Deze werkgroep is het afgelopen jaar enkele keren samen geweest maar inzake coördinatie staat men nog nergens. Nu er sprake is van nieuwe initiatieven voor vorming en opleiding wordt coördinatie des te noodzakelijker.

Ik wil ook nog iets zeggen over de problemen die de gemeentebesturen en de OCMW's inzake opleiding ondervinden.

De Voorzitter : Mijnheer Bosmans, mag ik u verzoeken uw uiteenzetting te willen beëindigen ? Indien alle sprekers zich houden aan hun opgegeven spreektijd, zal het debat ongeveer tot middernacht duren.

De heer Jos Bosmans : Mag ik nog één minuut spreken, mijnheer de Voorzitter ?

De Voorzitter : Neen, mijnheer Bosmans, daar kan ik niet op ingaan. U krijgt nog dertig seconden spreektijd.

De heer Jos Bosmans : Het personeel dat vroeger via verschillende statuten door de gemeenten en de OCMW's werd aangetrokken moet nu de kans krijgen deel te nemen aan vormingsinitiatieven. In welke mate kan de VDAB daarvoor instaan ? Twee openbare besturen moeten toch in staat zijn om met beperkte budgettaire middelen een dergelijke vorming te waarborgen. Ik verwacht van de Minister een oplossing voor dit prangend probleem waarmee vele gemeenten worden geconfronteerd.
CfWa4

De Voorzitter : De heer Verheyden heeft het woord.

De heer J. Verheyden : Mijnheer de Voorzitter, de tijd dat men geloofde met meer, beter of ander onderwijs alle sociale problemen te kunnen oplossen, is al lang voorbij. Toch kan niemand ontkennen dat het onderwijs als verdeler van kansen een sleutelpositie inneemt, maar evenmin kan worden ontkend dat het onderwijs, ondanks de verlenging van de leerplicht tot 18 jaar, die functie altijd naar behoren vervult. Door de verlenging van de leerplicht is wel de inhoud van de discussie over de democratisering van het onderwijs veranderd. Een paar vaststellingen.

Ten eerste, de gemeenschap moet de kosteloosheid van de toegang tot verplicht onderwijs garanderen. In 1988 werd naast het recht op onderwijs, het recht op gratis onderwijs voor leerplichtige kinderen in de Grondwet ingeschreven.

Ten tweede, voor het secundair onderwijs, net als voor het basisonderwijs, telt niet alleen de deelname aan het onderwijs. Veel aandacht moet gaan naar de kwaliteit. Alle leerlingen profiteren niet in gelijke mate van het geboden onderwijs.

Ten derde, sommige groepen, zoals bijvoorbeeld kinderen van arbeiders en van migranten, blijven ondervertegenwoordigd in bepaalde vormen van onderwijs.

Ten vierde, ook de participatie van alle betrokkenen aan het bestuur van de school is een belangrijk element in de democratiseringsdiscussie.

Om het onderwijs verder te democratiseren moet de overheid in de eerste plaats aan alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, de mogelijkheid op een degelijke vooropleiding bieden. Wil men de democratisering van het onderwijs bevorderen, dan moet er op het niveau van het basisonderwijs en van het secundair onderwijs voor gezorgd worden dat alle kinderen, ongeacht hun afkomst, gelijke kansen krijgen op het meest geschikte onderwijs. Zo behalen ze een niveau dat beantwoordt aan hun capaciteiten. Recent onderzoek wijst bijvoorbeeld uit dat deelname aan het hoger onderwijs in de eerste plaats een gevolg is van motivatie en van keuzen die reeds in het basisonderwijs gemaakt worden.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik zou nu even willen ingaan op enkele onderdelen die het democratiseringsproces positief kunnen beïnvloeden. Allerlei studies hebben uitgewezen dat kinderen van ouders met een vervangingsinkomen en van arbeiders en bedienden bij beursstudenten zwaar ondervertegenwoordigd zijn. Deze ongelijkheid in participatie vindt dus vooral een oorzaak in sociaal-culturele verschillen.

Daarnaast bestaan als een gevolg van de ongelijke inkomensverdeling voor de lagere inkomensgroepen financiële drempels die de toegang tot het onderwijs bemoeilijken. Daarom is er een instrument nodig dat de financiële drempels voor gezinnen met lagere inkomens wegneemt.

Ons stelsel van studietoelagen is duidelijk nog steeds niet in staat om deze financiële drempels echt te verlagen. Ondanks de hervormingen in 1984 van de toekenningscriteria en het berekeningssysteem voor de studiebeurzen in het hoger onderwijs, blijft men vaststellen dat arbeiderskinderen ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs in het algemeen en bij de genieters van studiebeurzen in het bijzonder en dat bepaalde categorieën van studenten ondervertegenwoordigd zijn bij de genieters van studiebeurzen.

Daarom moeten de toekenningscriteria voor studietoelagen opnieuw be-

keken worden op hun sociale efficiëntie. Deze toelagen moeten gaan naar de studenten die ze echt nodig hebben. De berekeningswijze van het bedrag dat uiteindelijk toegekend wordt, moet beter afgestemd worden op de noden van de studenten uit de lagere inkomenscategorieën.

Bij een herziening van de toekenningscriteria en het berekeningssysteem moet beter rekening gehouden worden met de reële inkomsten van het betrokken gezin. Het netto-inkomen op het aanslagbiljet is zeker niet het enige criterium.

Bij de begrotingsbesprekingen in de Commissie heb ik de Minister gewezen op het probleem van de toekenning van studiebeurzen en op dat van het vermoedelijk inkomen. Door tijdsgebrek zou dit vermoedelijk inkomen achteraf niet geverifieerd worden. Een aantal personen zouden van deze situatie misbruik maken.

Ik heb ook aan de Minister enkele vragen gesteld. De Minister heeft tot op heden ter zake nog geen antwoord verstrekt. Daarom opnieuw deze vragen in verband met de twee laatste, volledig afgesloten rekeningen : voor hoeveel aanvragen werd rekening gehouden met het vermoedelijk inkomen ? Hoeveel beurzen werden toegekend ? Hoeveel aanvragen of toekenningen werden achteraf geweigerd ?

Ik hoop dat nog tijdens dit debat ter zake een antwoord kan worden verstrekt.

Tot slot wens ik nog enkele woorden te zeggen in verband met de PMS-centra. Deze hebben een belangrijke taak. Ingevolge het koninklijk besluit 467 werd hen nochtans een rationalisatie- en programmatieplan opgelegd gespreid over de schooljaren 1986-1987 tot en met 1988-1989.

Door deze maatregel werden een aantal personeelsleden boventallig. Het was vooral de categorie van de maatschappelijk werkers die het zwaarst werd getroffen. Momenteel wordt de omkaderingsnorm andermaal met één ten honderd verlaagd. Wij vrezen dat het nogmaals de maatschappelijk werkers zijn die het slachtoffer zullen worden.

Verheyden

Mijnheer de Minister, wij dringen erop aan dat u alles in het werk stelt opdat de PMS-centra hun taak optimaal kunnen vervullen. **(Applaus)**

De Voorzitter : Mevrouw De Meyer heeft het woord.

Mevrouw M. De Meyer (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, in onze economie die enerzijds gekenmerkt wordt door een snelle technologische evolutie en hoogconjunctuur met krapttes op de arbeidsmarkt en anderzijds door een harde kern van langdurig structurele werkloosheid is het duidelijk dat de beroepsopleiding een cruciale rol te vervullen heeft.

Het zijn de permanente werkgroepen Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt binnen de STC's die hier hun rol als draaischijf optimaal moeten vervullen. Het is binnen dit orgaan dat een maximale coördinatie moet tot stand komen tussen opleiding en vorming aangeboden door het onderwijs, de middenstand en de VDAB. Wij juichen dan ook toe dat deze werkgroepen binnen korte termijn de opdracht zullen krijgen een inventaris op te maken van de opleidingsmogelijkheden en voorzieningen in hun streek.

Belangrijk voor de beroepsopleiding in haar globaliteit is dat er aandacht wordt besteed aan de risicogroepen en aan het fundamentele probleem van de structureel langdurige werklozen. Dat de nieuwe aanpak van de VDAB, met de integratie van de Weer-Werkfilosofie hierin centraal is, staat buiten kijf. De Weer-Werkactie die, eens op kruissnelheid gekomen, ongeveer tienduizend mensen moet bereiken, toont in de praktijk aan hoe een persoonsgerichte benadering van de werklozen, gebaseerd op vrijwilligheid en motivatie, rendoert.

In heel deze Weer-Werkactie moeten de werkgevers dringend hun concreet engagement op zich nemen. Zo moeten onder meer de middelen van de 0,25 ten honderd effectief en correct worden aangewend om langdurige werklozen via opleiding en werkverschaffing blijvend op te nemen in het

arbeidscircuit. Ook wat betreft de aansluiting van het onderwijs met de arbeidsmarkt heeft de bedrijfswereld een bepaalde verantwoordelijkheid. Zij moet systematisch informatie verstrekken aan het onderwijs over de behoeften op korte en lange termijn.

Tenslotte moeten de werkgevers de financiële verantwoordelijkheid dragen voor bedrijfsspecifieke opleidingen van werknemers en werklozen. In dit kader moeten ook de individuele beroepsopleidingen worden geheroriënteerd en naar de risicogroepen worden gericht. Binnen die risicogroepen moet nog extra aandacht worden besteed aan vrouwen en migranten. Wij moeten verder gaan in de ingeslagen richting waarbij drempelverlagende initiatieven worden genomen. Ik denk hierbij aan de premie voor kinderopvang waarvan gretig gebruik wordt gemaakt door de werkloze vrouwen.

Een belangrijke nieuwe mijlpaal werd geslagen met de afkondiging van het Charter van de Werkzoekende. Hierdoor werd het recht afgekondigd van iedere werkzoekende op een aangepaste opleiding en begeleiding naar de herintegratie van de werkzoekende in het arbeidsproces. Belangrijk is nu dat dit Charter ook wettelijk verankerd wordt en dat dit via een decretale regeling wordt vastgelegd. Wij hopen dan ook dat de ingediende voorstellen van decreet ter zake zo vlug mogelijk op de agenda zullen worden geplaatst.

Recht op opleiding en vorming staan volgens ons lijnrecht tegenover de vormingsplicht waaraan men op bepaalde ogenblikken dacht op nationaal niveau. Wij zijn en blijven tegen de automatische koppeling van een vormingsplicht aan een bepaalde werkloosheidsduur. Het is dan ook met blijdschap dat wij vaststellen dat gisteren een akkoord werd bereikt op de Ronde-Tafelconferentie inzake gegevensuitwisseling tussen RVA en VDAB. Dit compromis garandeert volgens ons dit vormingsrecht. Wij zijn tegen sociale fraude maar ook tegen een heksenjacht op werklozen. Het bereikte compromis op de Ronde-Tafelconferentie garandeert ons inziens alle rechten van de werkzoe-

kende. Inderdaad, het is logisch dat een werkzoekende die verscheidene keren zonder een geldige reden een oproep of werkaanbod weigert of weigert positief mee te werken aan zijn herinschakeling, moet worden gesanctioneerd. Wij vinden dat de nieuwe aanpak van de VDAB met de incorporatie van de Weer-Werkfilosofie garant staat voor het feit dat een werkzoekende in een heel persoonlijke benadering alle mogelijke kansen krijgt om op een persoonlijke manier gecounseld, gemotiveerd en georiënteerd te worden naar een job en dat is uiteindelijk de bedoeling.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, wij zijn de mening toegedaan dat deze begroting het belang van de beroepsopleiding onderstreept door een substantiële verhoging tot het globale bedrag van meer dan twee miljard frank. Dit houdt concreet een verhoging in van 250 miljoen frank. De SP zal deze begroting dan ook volmondig steunen.

De Voorzitter : Minister Coens heeft het woord.

Minister D. Coens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik dank zeer oprecht de verslaggeefsters alsook de collega's die het woord hebben genomen. Zij hebben allen een pleidooi gehouden voor de promotie van het onderwijs. Dat is een verheugende vaststelling. Er is het appreciatierecht, zonet de appreciatieplicht van de collega's parlementsleden om bepaalde accenten te leggen vanuit de eigen opvattingen of vanuit deze van de verschillende partijen, wat mee wordt geconditioneerd door het feit of men in de meerderheid dan wel in de oppositie vertoeft. Toch werd een positief debat gevoerd ten bate van het onderwijs.

Onderwijs vereist drie zaken. Ten eerste, de nodige middelen. Ik zal proberen aan te tonen dat deze middelen ruim voldoende maar ook noodzakelijk zijn.

Ten tweede, gekwalificeerde mensen die de dragers zijn van het onderwijs, de leerkrachten. Ons beleid is essentieel gericht op de herwaardering van de leerkrachten want dat is een absolute prioriteit.

Coens

Ten derde, goed onderwijs vereist de ondersteuning van een positief ingesteld maatschappelijk klimaat ten aanzien van het onderwijs. Hier liggen de zaken enigszins problematisch want enerzijds verwacht de samenleving zeer veel van het onderwijs, maar anderzijds stelt men zich kritisch op ten aanzien van het onderwijs. Nog problematischer is het feit dat niet altijd de nodige echte inzet – ik bedoel niet alleen een financiële inzet – op moreel, sociaal en mentaal vlak naar het onderwijs uitgaat.

Inzake het eerste punt, de middelen, beseffen wij zeer goed dat wij over een omvangrijk budget spreken. Voor het totale onderwijs is 196 miljard frank voorzien. Daarin is het gedebudgetteerde gedeelte, alsook het gedeelte dat uit de provisionele kredieten komt, inbegrepen. Dit bedrag bedraagt bijna de helft van de begroting. Ik moet daarbij rekening houden met de bevoegdheden die wij vroeger reeds in de Vlaamse Gemeenschap hadden. Als ik dat bedrag aftrek is de kost van de nieuw overgedragen bevoegdheden ongeveer 187 miljard frank. Van de BTW-ontvangsten krijgen wij ongeveer 177 miljard frank. Vanuit de optiek van de huidige financiering is er dus ongeveer 10 à 11 miljard frank tekort. Ik vermeld dit omdat het toch goed is enkele cijfers te geven.

Hoe vangen wij dat op ? Er zijn de debudgettering voor een kleine vijf miljard frank en een reële transfer vanuit de gewestkredieten. Dat is de realiteit waarmee wij geconfronteerd worden. Ik ben van oordeel dat dit bedrag volstaat indien we verder gaan op de weg van noodzakelijke, maar aanvaardbare saneringen. Velen hebben reeds gepleit voor meer middelen voor het onderwijs. Terzake merk ik op dat we ons inderdaad geen illusies mogen maken over de saneringsmaatregelen, want zij hebben niet altijd onmiddellijk resultaat. Bovendien groeit ook de onderwijsparticipatie, wat een positief element is. Ik bedoel hier niet zozeer de participatie aan het kleuter-, lager en secundair onderwijs, want dat is het zogenaamde leerplichtonderwijs, dat

afhankelijk is van de demografische evolutie. Gelukkig is er een toenemende participatie aan het hoger onderwijs en het onderwijs voor volwassenen. Wij moeten ons er dus goed bewust van zijn dat we in de financiering enerzijds rekening moeten houden met de demografische evolutie, maar dat anderzijds ook elementen meespelen als de toenemende participatiegraad aan duurder onderwijs. De vraag is dan ook wie de kosten zal dragen.

Er is een spanning in de verhouding tussen het aantal leerkrachten en hun loon. U weet dat 80 tot 85 ten honderd van het budget bestemd is voor lonen en wedden. Hoe meer mensen men te werk stelt met een welbepaalde enveloppe, hoe minder men ze kan betalen. Langzaam maar zeker evolueren we naar een iets minder aantal leerkrachten die beter betaald zijn. Het akkoord dat we hebben afgesloten houdt een reële weddeverhoging in. Bij de jongste wedde-uitbetaling hebben de leerkrachten dit al kunnen merken en ook de volgende jaren zullen ze dit in versterkte mate ondervinden.

Wij moeten ook voldoende middelen ter beschikking stellen voor uitgaven inzake werking en investering. Dit is immers l'outil même ; zonder dit is onderwijs onmogelijk. Op deze post kan men niet zoveel meer bezuinigen, integendeel, men moet meer middelen voor uitrusting, werking en investering uittrekken.

Tenslotte blijft nog de vraag naar de eigen inbreng van degenen die onderwijs volgen. Voor het leerplichtonderwijs bestaat er geen discussie. Het is gratis en dit is een maatschappelijke verworvenheid. Voor het hoger onderwijs en vooral voor het onderwijs voor volwassenen rijst echter wel de vraag naar de inbreng van degenen die dit onderwijs volgen. Dit is een cruciaal maatschappelijk gegeven.

Ik ben het eens met degenen die pleiten voor meer middelen voor onderwijs. Er zijn ook mensen die beweren dat het met minder middelen ook gaat. Wanneer zij echter de concrete gevolgen zien van de maatregelen die de Vlaamse Raad of de Executieve in dit kader nemen, schrikken zij. Dit

is merkwaardig. Men is voorstander van een strak budgettair beleid, maar als in die zin een aantal maatregelen worden genomen komen er kritische opmerkingen van dezelfde mensen. Ik pleit dus voor een consequente houding. Wij hebben immers onze politieke verantwoordelijkheid. De belangengroepen in het onderwijs zijn verscheiden en soms aan elkaar tegengesteld. Bovendien moeten we rekening houden met het hele maatschappelijke kader.

Tot zover enkele algemene beschouwingen met betrekking tot het budget van onderwijs.

Ik behandel nu een aantal punten die vandaag uitvoerig ter sprake zijn gekomen. Uiteraard ga ik allereerst in op het meest actuele thema, namelijk de in het vooruitzicht gestelde aanpassing van de universitaire wetgeving. Blijkbaar is iedereen het met mij eens dat wij als autonoom orgaan de verouderde nationale wetgeving moeten aanpassen. In feite bestaat er een veel grotere eenstemmigheid omtrent de wezenlijke punten dan op het eerste gezicht blijkt, ondanks bepaalde kritieken met betrekking tot sommige details of belangrijke gegevens. Wij hopen zo spoedig mogelijk een en ander te verduidelijken. Het is evident dat wij bij het realiseren van het voorontwerp contact hebben met de betrokken universitaire wereld, zowel met de academisch verantwoordelijken als met de studenten. Dit gebeurt quasi publiekelijk. Vandaar dat het niet eenvoudig is. Als overheid moeten wij luisteren naar de grieven en wij trachten dat in de meest optimale zin te doen. Wel kan ik begrijpen dat er vragen rijzen omtrent het mede betrokken zijn.

Bij een werkverdeling grijpt het politiek beleidsmatig debat plaats op basis van voorstellen waaraan correcties worden aangebracht. Wij leggen er de laatste hand aan en hopen het ontwerp zo spoedig mogelijk in de Vlaamse Executieve en uiteraard ook in de Vlaamse Raad te kunnen bespreken.

Op bepaalde kritieken kan ik in deze omstandigheden niet uitvoerig ingaan. Alleen kan ik u verzekeren dat een aantal punten mijn bijzondere

Coens

aandacht wegdragen. Ik noem onder meer de mogelijke oriëntatieproef, de modaliteiten met betrekking tot het inschrijvingsgeld, de inspraakregeling ten aanzien van de studenten, het politiek akkoord inzake de leefbaarheid en vooral de relatie universiteiten-hoger onderwijs van het lange type. Binnen de mij toegemeten tijd wil ik over elk van die punten een woordje uitleg geven.

Wat de oriëntatieproef betreft wordt in de betrokken kringen volop gedebatteerd. Het probleem is zeer eenvoudig en een aantal collega's hebben er een duidelijke omschrijving van gegeven : één op twee studenten mislukt. Dat is geen nieuw gegeven maar een vaststaand feit waarbij wij ons niet zo maar kunnen neerleggen. Ik heb het dan nog niet over de budgettaire gevolgen van deze situatie maar wel over alles wat er achter steekt, zoals de verkeerde studiekeuze naar universitair onderwijs of hoger onderwijs van het lange of korte type.

- De heer M. Olivier, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb het voorontwerp bezorgd aan de universiteiten en uiteraard ook aan mijn collega's in de Executieve zonder dat zij evenwel verzocht werden zich daarover uit te spreken of er hun goedkeuring aan te hechten. Het debat dienaangaande moet en zal plaatsvinden in alle collegialiteit. Intussen wordt het reeds door de betrokkenen besproken en dat dijt uit naar het politieke forum. Laten wij nu niet spreken over deze vormelijk belangrijke dingen ; dat noem ik politiek tussen aanhalingstekens. Ik wil het hebben over de inhoud.

Ten opzichte van de oriënteringsproef zeg ik dat er een levensgroot probleem is en, of wij het nu willen of niet, de Vlaamse Gemeenschap zal daarop een adequaat antwoord moeten geven. Als wij nu niet in staat zijn dat te doen met het voorgestelde decreet moeten wij het kort nadien doen en het zou ons dan misschien kunnen worden opgelegd door instanties die niet de onze zijn.

Sedert 1981 heb ik in Europees verband gevochten voor ons systeem van absolute vrije toegang tot de universiteit waarbij iedereen studeert waar hij wil, wat hij wil en zolang hij wil. Ik vind dat een' formidabel systeem waarvoor ik zal blijven vechten.

Wij zijn de enigen in Europa en in de wereld met een dergelijk systeem en voor mij niet gelaten als wij dat zo kunnen houden. Het kost ons veel, niet alleen op budgettair vlak, maar ook aan persoonlijke inzet. Het eerste jaar aan de universiteit fungeert als selectiejaar dat wij betalen. De studenten – en ik luister naar hen – vinden dat goed, maar hadden dit graag bevestigd gezien door ook aan de bidders die er recht op hebben, opnieuw een studiebeurs toe te kennen. Dit is het aanvaarden van de huidige situatie door de betrokken kringen.

De beleidsverantwoordelijken moeten zich afvragen hoe zij de studenten beter kunnen helpen – met vrijwaring van hun vrije keuze – in hun studiekeuze aan de universiteit of in het andere hoger onderwijs. De oriënteringsproef is daarvoor een poging, en ik blijf beweren dat het een waardevolle poging is. Ik stel dit ook graag ter discussie, allereerst in de Executieve en nadien in de Vlaamse Raad. Er moet een oplossing worden gevonden, met respect voor de wezenlijke kenmerken van ons universitair stelsel.

Het is niet zo moeilijk om over dit systeem vragen te stellen of kritieken te formuleren, en ik zal die beluisteren. Ik snak echter naar alternatieve, adequate oplossingen, die er zijn. Er is het absolute toegangsexamen voor iedereen, dat in de meeste landen bestaat, gekoppeld aan de numerus clausus. Wanneer u dat wil moet u het mij duidelijk zeggen, maar ik vraag mij af of er in de Vlaamse Raad daarvoor een democratische meerderheid kan worden gevonden. De dingen zo maar op hun beloop laten en de ogen sluiten of de kop in het zand steken is geen verantwoorde politiek. Ik heb een voorstel gedaan. Er is daarover discussie ontstaan in de betrokken kringen en uiteindelijk zullen de Vlaamse Executieve en de

Vlaamse Raad zich moeten uitspreken.

Ook inzake het inschrijvingsgeld kunnen wij de vergelijking doorstaan met om het even welk ander land. Wij hebben een bescheiden inschrijvingsgeld, wat trouwens niet geldt voor de beursstudenten en terecht. Daarbij rijst de vraag in welke mate de overheid de grens kan bepalen. Ook dat punt is voor bespreking vatbaar en daarvoor moet een oplossing worden gevonden. Ik ben van mening dat de overheid wanneer ze betaalt, ook iets te zeggen heeft aan de instellingen. Wanneer wij bepaalde opleidingen niet zouden financieren is dit natuurlijk een zaak van de instelling zelf. Vermits wij voor het schooljaar 1990-1991 bijvoorbeeld bijna 20 miljard frank betalen, moeten wij op dat vlak ook enigszins reglementerend kunnen optreden, met respect voor een toenemende autonomie, een toenemende responsabilisering van de universiteiten, ook de rijksuniversitaire instellingen die op voet van gelijkheid moeten kunnen opereren.

Er kan geen sprake van zijn dat de inspraakmogelijkheden van de studenten verminderen. Wat verworven is, zou moeten worden bevestigd. Zo mogelijk moet een stap vooruit worden gedaan, > al vind ik het niet slecht dat ieders verantwoordelijkheid zo duidelijk mogelijk wordt gedefinieerd.

Wij stellen voor de rijksuniversiteit van Gent en het RUC A voor een bestuurscollege op te richten dat het dagelijks bestuur van de universiteit waarneemt, bestaande uit de rector, de vice-rector en drie leden van de Raad van Beheer. Daarmee geven we de gemeenschapsinstellingen een positieve kans.

Of daarbij ook de studenten moeten worden betrokken, vraag ik me toch af. Uiteraard zullen de studenten ja antwoorden.

Hierover en over zovele andere onderwerpen zullen wij overleg plegen op basis van de voorstellen die ik heb gedaan. Na te hebben geluisterd naar ieders opinie en met het invoegen van de eigen inzichten, moeten we

Coens

tot democratische besluitvorming komen. Het forum waarin dit moet gebeuren, is in de eerste plaats de Vlaamse Executieve en daarna de Vlaamse Raad.

Wij staan voor een verouderde, niet-aangepaste wetgeving. Het is twintig jaar geleden dat er nog wetten zijn uitgevaardigd in verband met de universiteiten. De Vlaamse Raad heeft nu de autonomie en het uitvaardigen van wetten is noodzakelijk, ook in het kader van de Europese uitdaging.

Voor eenieder staat de kwaliteitsbevordering voorop. Wij hebben nood aan meer academisch geschoolden. Hoe kan dit worden bereikt zonder concessies te doen aan de kwaliteit van het universitair onderwijs ?

Wij beschikken over kwalitatief hoogstaande universitaire instellingen die gelijkwaardig zijn van niveau en betekenis. In andere landen bestaan er grote verschillen tussen de instellingen.

Wij wensen de autonomie en de beheersverantwoordelijkheid te vergroten en rationalisatie en programmatie mogelijk te maken. Er moet overleg worden gepleegd over de onleefbare richtingen. Wij kunnen ons ook niet beperken tot een remwet waardoor de totstandkoming van nieuwe richtingen wordt geweerd, zowel in de basisopleiding als in de voortgezette opleiding, het post-initieel onderwijs.

De relatie HOLT-universiteiten vormt een probleem. De 26 HOLT-instellingen zijn van een gelijkwaardig niveau als onze universiteiten. Ik meen evenwel dat er een onderscheid is dat soms vergroeit in een aantal studierichtingen. Wij moeten dit onderscheid echter handhaven. Ik wil hiermee niets afdoen aan de kwaliteit en de gelijkwaardigheid van het HOLT-onderwijs.

Er is in alle geval nood aan overleg en samenwerking in de gehele sector. Wij stellen conventies in het vooruitzicht, maar hoe kunnen wij dit alles legistisch vorm geven ?

Er is ook een budgettair probleem. De instellingen van het HOLT blij-

ven verstoken van de sociale toelage. Deze instellingen kunnen, in tegenstelling tot de universiteiten, het inschrijvingsgeld niet aanwenden voor sociale voorzieningen.

Dit is een wezenlijk budgettair verschil waarvan iedereen zich bewust is, ook mijn collega's in de Executieve.

De heer E. Beysen : Zijn alle leden van de Executieve zich hiervan wel bewust ?

Minister D. Coens : Ik laat mij niet afleiden. Wij moeten in de Executieve collegiaal beslissingen nemen en rekenen op de samenwerking van de meerderheid in de Vlaamse Raad.

Ook werd kritiek geuit op het politiek akkoord en meer bepaald over één aspect van de hele problematiek, met name wat in het regeerakkoord staat over de leefbaarheid van sommige instellingen. Daaromtrent slopen de meerderheidspartijen een overeenkomst af. Ieder heeft zijn eigen opvatting over de politiek. Ik verdedig de stelling *pacta sunt servanda*. Wij hebben een overeenkomst afgesloten en bijgevolg verdedig ik het politiek akkoord. Ik stel vast dat niet iedereen die mening is toegedaan. Ik zou er mij ook gemakkelijk kunnen van afmaken door te zeggen dat het om een partijpolitieke kwestie gaat. Als Minister van Onderwijs kan ik dat politiek akkoord aanvaarden omdat het beperkt is in omvang en betekenis en slechts handelt over de toevoeging van kandidaturen in twee instellingen en over de integratie van een economische hogeschool in het LUC. Dit is een reeds lang aanslepende discussie, waarvoor wij trouwens in de Kamer van Volksvertegenwoordigers de alarmbel, voor het eerst, hoorden luiden. Ook in de Senaat werd hierover uitvoerig gedebatteerd. Ongetwijfeld zullen wij er op terugkomen. De bedoeling was, conform het regeerakkoord, de leefbaarheid van diverse instellingen te verzekeren. Daarop enten wij nu de rationalisatie en de programmatie. Dat is de bedoeling van het politiek akkoord en ik zal dit tot het uiterste blijven verdedigen.

Er heerst onrust bij de studenten en ik tracht te begrijpen wat daar achter

schuilt. Indien ik mij niet vergis maken de studenten zich zorgen over de valorisatie van hun diploma. Ik heb het hier meer speciaal over de studenten van het HOLT. Wij hebben hen nochtans reeds duidelijk gemaakt – en dat doen wij nog steeds – dat ter zake geen enkel probleem bestaat. Integendeel, hun diploma wordt intern – ik bedoel Vlaams-Belgisch – gevaloriseerd, meer nog dan in het verleden, onder meer door associatiemogelijkheden met universiteiten en de mogelijkheid een doctoraat te behalen. Bijgevolg biedt hun diploma zeker ook mogelijkheden op Europees universitair niveau. Het is erg jammer dat bepaalde elementen de zorg van de HOLT-studenten blijven voeden. Ik zal hierover echter niet verder uitweiden, vermits ik mij wil beperken tot de kern van de zaak.

Voor de leerkrachten, ook van het HOLT, en de universiteitsprofessoren, stelt zich het probleem van de herwaardering. Er werd reeds een algemene financiële herwaardering doorgevoerd.

Voor het secundair en het basisonderwijs zijn er nog wijzigingen in het vooruitzicht aangaande de regeling van de participatie, de navorming, een adequate regeling voor de terbeschikkingstelling en reffectatie en de bevoegdheidsverruiming, zodat het klastitulariaat opnieuw kan worden ingevoerd.

Deze mogelijkheden kaderen in de herwaardering van het onderwijs. Dat zal slechts lukken indien de hervorming zowel moreel als sociaal wordt doorgevoerd.

Ik kom nu tot de talenkennis, waarover ook de heer Vanhorenbeek heeft gesproken. De basis voor een goede talenkennis moet worden gelegd tijdens de leerplichtige periode. Er is ook dringend nood aan coördinatie met de Ministers verantwoordelijk voor het talenonderricht buiten het leerplichtonderwijs, zoals de cursussen georganiseerd door de VDAB, de middenstandsorganisaties enzovoort.

Op de eerste plaats echter moet de moedertaal goed worden aangeleerd. Wij mogen ook de tweede landstaal

Coens

niet vergeten. Iedereen dweept nu met het Engels. Ik ben daar niet tegen. Tk ga ermee akkoord dat Engels dé internationale taal is. In het belang van de Vlamingen en van onze mogelijkheden in het Belgisch staatsbestel mogen wij niet nalaten de andere landstalen goed te leren beheersen. Ik ben bezorgd over de evolutie ter zake.

De heer L. Vanhorenbeek : De landstalen.

Minister D. Coens : Inderdaad, ik meen dat ook het Duits belangrijk is.

De heer Janzegers heeft gesproken over de noodzaak Esperanto te kennen, maar ik vind dat zulks te ver gaat.

Over Brussel nog het volgende. Het Nederlandstalig onderwijs moet toegankelijk zijn voor iedereen. Het is onze enige kans om te overleven in onze Vlaamse, onze Belgische en onze Europese hoofdstad, met behoud van onze eigen identiteit waarbij wij toch open staan voor iedereen.

Ik had veel willen zeggen over de migranten. Uiteraard zijn daar problemen. Wij doen er iets aan, maar om de problemen terdege op te lossen hebben wij meer middelen nodig. Ik vertrouw erop dat wij oplossingen zullen vinden, gedeeltelijk ook door betere coördinatie. Toch zijn er meer middelen, in se, nodig voor een specifiek beleid voor de migrantenkinderen, dat niet zomaar mag verdrinken in een, ook nodig, algemeen beleid voor de kansarmen. Er moet echter ook iets worden gedaan specifiek voor de migrantenkinderen.

Tenslotte handel ik over mislukkingen in het onderwijs. In verband met de universiteiten heb ik daarover reeds iets gezegd. Het is echter een algemeen probleem. Het aantal mislukkingen in het onderwijs blijft zeer groot, ondanks de inspanningen geleverd door de leerkrachten en de structurele voorzieningen zoals taakleraren, de nieuwe mogelijkheid voor klastitularissen, de nieuwe structuur van het secundair onderwijs en de navorming van de leerkrachten. Reeds

in het basisonderwijs lopen veel kinderen een achterstand op : 28 ten honderd van de migrantenkinderen en 8 ten honderd van de autochtone Vlaamse kinderen. Op het einde van de leerplichtperiode hebben 40 ten honderd van de kinderen een schoolse achterstand. Wij moeten deze problematiek structureel aanpakken.

Er werden waardevolle opmerkingen gemaakt over de democratisering van het onderwijs. Ik ben het met deze opmerkingen eens. Het systeem van studietoelagen is een goed systeem ; er is alleen de moeilijkheid van de fiscale basis. Men mag echter het kind niet met het badwater weggoien en met goedkope slogans oordelen over hetgeen wij nu doen. Er wordt 2,6 miljard frank besteed aan studietoelagen, waarvan 1,8 miljard frank naar het hoger onderwijs gaat ; het universitair onderwijs en het hoger niet-universitair onderwijs worden op gelijke voet behandeld. Ik pleeg overleg met de nationale Minister van Financiën om betere aansluitingspunten te vinden met de fiscale structuur, zodat degenen die een studietoelage nodig hebben er ook een bekomen.

Er werden belangrijke opmerkingen gemaakt over de verankering van het onderwijs in de brede, economische en sociale cultuur.

De verhouding onderwijs, samenleving en bedrijfsleven moet worden geoptimaliseerd. Dit is een nieuw en hoopvol perspectief ter bevordering van de kwaliteit van het onderwijs.

Ik heb mij gehouden aan de tijdsbeperking, maar ik heb toch het essentiële kunnen zeggen. **(Applaus)**

De Voorzitter : Minister De Wulf heeft het woord.

Minister R. De Wulf (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de heer Jos Bosmans stelde een vraag over de coördinatieproblematiek van het onderwijs, de beroepsopleiding en de middenstandsopleiding. Ik heb vanochtend reeds een vraag in die zin van de heer Delys beantwoord.

Het gaat hier om een overtrokken gegeven. Overlappenden en dubbele subsidiëringen komen immers prak-

tisch niet voor. Men heeft mij daarvan trouwens tot nu toe geen enkel concreet voorbeeld kunnen geven.

Dit betekent echter niet dat er geen nood is aan een betere coördinatie. Er werden evenwel reeds diverse initiatieven genomen. Zijn er onder meer bestendige besprekingen met Minister Coens, Minister De Batse-lier en mijzelf. Er werden permanente werkgroepen geïnstalleerd die in de Subregionale Tewerkstellingscomités zullen onderzoeken waar de problemen zich op het terrein voordoen. Op basis van de conclusies zullen gepaste maatregelen worden getroffen.

De heer Jos Bosmans vroeg eveneens of ook het gemeentepersoneel de VDAB-opleiding kan volgen.

Ik zou daarop kunnen antwoorden dat een gemeente in feite een bedrijf is, en dat het gemeentepersoneel dus de opleiding van de VDAB kan volgen. De vraag is echter gesteld in de speciale context van onder meer de GESCO-contingenten, waarvoor een personeelsafvloeiing in het vooruitzicht is gesteld.

Men moet hier evenwel twee mogelijkheden onderscheiden. Ten eerste, wanneer het gaat om een beperkt aantal personeelsleden die binnenkort zullen afvloeien, dan kunnen de betrokkenen uiteraard een beroep doen op de opleiding van de VDAB. Daarin zijn begrepen zowel de beroepsopleiding als de schakelopleidingen, de vóóropleiding, de jobclubs en andere begeleidingsdiensten die daarvoor in aanmerking komen. Dat kan zelfs gebeuren op het ogenblik dat de betrokken GESCO's nog in dienst zijn, dit om te vermijden dat er tussen de afvloeiing en de weder-tewerkstelling een te lange periode zou voorbij gaan.

In het tweede geval gaat het om afvloeiingen waar een groter aantal personen bij betrokken zijn. Dit is niet zo onmiddellijk op te vangen door de VDAB, omdat het niet meer gaat om geïsoleerde gevallen. De verbintenis is er echter en de onder-richtingen ter zake zijn gegeven opdat, wanneer een dergelijke situatie zich voordoet, in samenwerking met

De Wulf

de gemeenten en na gebeurlijk advies van het beheerscomité van de VDAB, alle maatregelen zullen worden genomen om een speciaal circuit op te zetten waardoor die meer globale afvloeiingen en dat meer globaal personeelsbestand kan worden opgevangen, dit uiteraard om de normale werking van de VDAB niet in het gedrang te brengen.

Ik meen dus dat op dat gebied alle garanties aanwezig zijn en dat, indien zich dergelijke gevallen voordoen, wij ze met de gepaste soepelheid en met de meest adequate middelen die ons ter beschikking staan zullen oplossen. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, wij zien af van ons recht op een repliek teneinde de werkzaamheden vlotter te laten verlopen.

De Voorzitter : Ik dank u voor die positieve bijdrage.

MEDIA

De Voorzitter : Wij behandelen thans een eerste materie waarvoor Minister Dewael bevoegd is, met name Media.

De heer Bartholomeeussen, verslaggever, heeft mij gevraagd te verwijzen naar zijn verslag, uitgebracht in de Commissie voor Financiën. Wij kunnen dus onmiddellijk met de bespreking beginnen.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, bij de bespreking van de begroting van vorig jaar heeft onze fractie aangekondigd dat er een einde moest komen aan de groeiende chaos in het Vlaamse mediabeleid. Ik citeer in dat verband de Voorzitter van de Mediaraad, professor Fauconnier, die in zijn nieuw boek „Mens en Media” het volgende zegt over de media-evolutie in Vlaan-

deren : Het zou wel eens kunnen zijn dat er in dit land mensen zijn die er alle belang bij hebben dat er geen coherent mediabeleid komt. Zolang dat beleid er niet is kan men immers gebruik maken van de chaos en daar ook commercieel voordeel uit halen. Het gevolg daarvan is natuurlijk dat media-evoluties ons land overspoelen zonder dat we daar op voorbereid zijn. Het overkomt ons gewoon en voor sommigen is dat handig meegenomen.

Indien wij dit concreet toepassen stellen wij vast dat de Minister van Cultuur nooit tegen de wildgroei in de sector van de lokale radio's is opgetreden. Daar konden zich grootschalige, lokale initiatieven ontwikkelen, tegen de wetgeving in.

Zaterdag jongstleden was ik op een colloquium over regionale televisie in Vlaanderen. Er waren heel wat mensen uit bedoelde sector die zich afvroegen waar het juridisch kader en de financieringsbasis blijven. AVS-Meetjesland, die de idee van de gemeenschapstelevisie lanceerde, moest zich verkopen aan een commerciële groep. Professor Els De Bens beklemtoonde dat, indien er geen beter kader tot stand komt, de regionale televisie, op termijn, zijn zelfstandigheid zal verliezen.

De BRT dreigt ongewapend ten onder te gaan aan de concurrentiestrijd met VTM. Daarom hebben wij, samen met de SP-fractie, het heft in handen genomen teneinde niet in Italiaanse toestanden terecht te komen.

Er kwam een decreet tot stand inzake de lokale radio's. Wij hopen dat de uitvoeringsbesluiten spoedig zullen worden gepubliceerd. In de Commissie van de Vlaamse Raad is het BRT-decreet goedgekeurd. Begin van dit jaar, in januari of februari, zijn wij zinnens een voorstel van decreet in te dienen op de regionale televisie. Dit voorstel is praktisch klaar en wij hopen dat dit in de Vlaamse Raad rond Pasen zal zijn goedgekeurd. Dit voorstel strekt ertoe op drie cruciale punten, met name de lokale radio's, de BRT en regionale televisie, een dam op te werpen tegen de groeiende chaos in het mediabeleid.

Ter zake voelen wij ons gesteund door heel wat personen die met de media te maken hebben. In verband met de lokale radio's heeft men ons vaak gezegd dat wij de klok terug zetten, dat het een decreet uit de tijd is. Thans stellen wij vast – en collega Van Mechelen heeft dit onlangs kunnen meemaken op een debatavond – dat ons voorstel van decreet wordt gesteund door de overgrote meerderheid van de lokale radio's en dat degenen die tegen het decreet zijn gekant, met name de commerciële groepen, eigenlijk weinig of niet representatief zijn.

Mijnheer de Minister, op dat vlak wachten wij met veel ongeduld op de uitvoeringsbesluiten. Wij hebben immers zes maanden om het decreet waar te maken. Laten wij hopen dat het niet in de schuif wordt opgeborgen. U hebt altijd gezegd dat u een legalist bent ; dus hopen wij dat de uitvoering correct zal verlopen.

De begroting van de BRT is sedert 1985 met 35 ten honderd – meer dan 2 miljard frank – gestegen. Dat is een belangrijke verhoging, maar het is duidelijk dat, in het medialandschap, deze kwantitatieve bedragen niet opwegen tegen de groeiende verschuiving die thans plaatsgrijpt. Een paar jaar geleden was het ondenkbaar dat een commerciële zender als VTM 40 ten honderd van de markt zou kunnen binnenrijven. De BRT zakt dieper weg en niets zegt dat in de komende maanden deze tendens niet zal aanhouden. Het is immers veel te gemakkelijk te spreken over nivellering, vervlakking. Door de komst van VTM is in het medialandschap immers iets wezenlijks veranderd. Dit was reeds een hele tijd aan de gang, ook op het Europese vlak. Op de BRT kon ook worden vastgesteld dat de jongste jaren heel wat geïmporteerde programma's worden uitgezonden. In een land met grote kabeldichtheid is het normaal dat een cultuur die vrij marginaal is – op wereldvlak en in vergelijking met de grote culturen rondom ons, is de Vlaamse cultuur inderdaad marginaal – een grote natuurlijke ontvankelijkheid vertoont ten aanzien van culturele import.

In een Europees omroepsysteem

Van Rompuy

hebben de deelindustrieën van de kleine landen het zeer moeilijk om het op een kleine markt waar te maken.

Vandaar ook de moeilijkheid om tegen de concurrentie op te tornen. Toch mag het concurrentie-mechanisme er niet toe leiden dat de openbare omroep steeds meer op zijn commerciële collega gaat lijken. De grote discussie die wij op dit ogenblik moeten voeren, en die ook naar aanleiding van het BRT-debat werd gevoerd, is : welke toekomst heeft een openbare omroep ? Ten slotte gaat het hier over bijna 7 miljard frank die in de begroting voor de openbare omroep zijn ingeschreven.

Op dit vlak staat de BRT in Europa echter niet alleen. Ik heb de statistieken even nagekeken. Op de 100 uren televisie die men in Frankrijk bekijkt, worden amper 30 uren naar de openbare zender gekeken. Ook in Frankrijk heeft de openbare zender een kijkdichtheid die rond de 30 ten honderd schommelt ; wij zitten iets lager. In Duitsland is de jongste jaren het monopolie aangetast van de omzeggens onaantastbare openbare omroep. In Duitsland ontvangt men ook RTL-plus en SAT 1 – ik weet niet waarvoor dit staat, maar het is een commerciële omroep. In West-Duitsland is de kijkdichtheid van de openbare omroep nu beneden de 50 ten honderd gedaald. Dit schijnt dus een normale evolutie sinds de opkomst van de commerciële zenders. In Vlaanderen liggen de cijfers nog lager. Hier moet echter wel rekening worden gehouden met het feit dat Vlaanderen sterk bekabeld is. Hier kennen wij ook concurrentie van de Nederlandse zenders en, gelet op onze meertaligheid, ook van Franse en Engelse zenders.

In Vlaanderen staan wij nu op een cruciaal moment wat de toekomst van de openbare omroep betreft. De dotatie bedraagt 7 miljard frank. Indien de kijkcijfers verder zouden dalen, zou wel eens de neiging kunnen ontstaan om heel het openbaar omroepbestel in vraag te stellen. Waarom nog 7 miljard frank toegekennen aan de BRT, waarom nog 51 ten hon-

derd van het kijk- en luistergeld afdragen aan een zender die bijvoorbeeld minder dan 20 ten honderd kijkers aantrekt ?

Sommigen hebben hieruit reeds een conclusie getrokken. PVV-voorzitter Verhofstadt heeft op een persconferentie op 22 november 1989 gezegd : op langere termijn moet een omroepbestel worden uitgebouwd waarbinnen alleen nog private omroepen bestaan. Achteraf werd deze uitspraak weliswaar door Minister Dewael gecorrigeerd op een persconferentie. Uiteindelijk heeft de PVV zelf een decreet ingediend. Op lange termijn heeft de heer Verhofstadt toch in het achterhoofd dat de openbare omroep eigenlijk geen reden van bestaan meer zou hebben. Dit is een gevaarlijke tendens. Inderdaad, indien de kijkcijfers blijven dalen, zou men vanuit de publieke opinie wel eens de vraag kunnen krijgen waarom nog 7 miljard frank wordt gegeven aan een zender die nog zo weinig wordt bekeken.

Een eerste fase zijn de Italiaanse toestanden met commercialisering, enzovoort. Nu zijn wij in een tweede fase. Wij hebben dit ook meegeemaakt in het Groot-Brittannië van Margaret Thatcher, waar de vraag werd gesteld naar het voortbestaan van de BBC.

- De heer L. Vanvelthoven, Voorzitter, treedt opnieuw op als Voorzitter.

Het vraagt koelbloedigheid en strategisch inzicht ervoor te zorgen dat een openbare omroep inderdaad kan overleven. Wij hebben op dit moment een decreet ingediend precies om de BRT de kans te geven een meer flexibel personeelsbeleid te voeren, een grotere autonomie te hebben en een grotere slagkracht, en 7 miljard frank aan middelen plus 250 miljoen frank uit handelsreclame en sponsoring. Dit alles moet de BRT in de toekomst kunnen wapenen om de concurrentie aan te gaan.

Toch ben ik bezorgd wanneer ik sommige berichten over de BRT hoor. Vandaag lees ik in De Morgen een bericht – één van de vele – hoe de BRT zich als openbare omroep wil wapenen ten aanzien van de commer-

ciële omroep. Vanaf 1 januari krijgen de BRT-kijkers een compleet nieuwe Jessie op het scherm. Het lange haar ging er af ; het smalle doch keurige rokje maakt plaats voor een strakke leren pantalon. Een Jessie in Victoriaanse soap-jurk ? U krijgt ze. Een Jessie in handenstand achteraan op een 1000 cc motor ? Het is maar een woord. Op 1 januari heet het feestvieren met Jessie en, zo schrijft de redactrice, er is een contract gesloten exclusief met La Cicciolina en ook Wendy van Wanten zal present zijn.

Een ander bericht dat wij over de BRT vernemen gaat niet over de 7 miljard frank kijk- en luistergeld, maar wel hoe wij met kwislijn het reclamemonopolie van VTM kunnen doorbreken. Het gaat er dus niet om hoe die 7 miljard frank beter kunnen worden beheerd, maar wel hoe wij die 250 miljoen frank kunnen opdrijven. Zal dat leiden tot een groot debat met VTM of tot een nieuwe oorlog ? Het is een totaal verkeerde strategie en de verantwoordelijke voor de productie, Jan Ceuleers, maakt daar nu het grote strijdpunt van. Immers, hij zegt dat hij het terrein moet bezetten met kwislijn en op die manier kunnen wij het monopolie van VTM doorbreken. Dat was niet de bedoeling van het decreet dat wij in de Commissie hebben goedgekeurd. Wij wensen dat via dit decreet de openbare omroep kwalitatief verbetert. Making popular programs good and good programs popular, dat is de boodschap. Er zullen keuzen moeten worden gemaakt, want het is niet zomaar een blanco cheque aan de BRT. De BRT telt 2.500 personeelsleden en indien zij een contractueel kader wil uitbouwen en haar personeel beter belonen zal zij over haar structuur grondig moeten nadenken.

Mijnheer de Minister, in de Commissie heeft uw kabinetschef gezegd dat ingevolge een Europese richtlijn in de toekomst 10 ten honderd van de producties op de markt zullen moeten worden gekocht. Men zal dus 10 ten honderd buitenshuis moeten besteden. Dat wil zeggen dat men drastisch zal moeten besparen op het personeelskader ingeval men de contractuelen wil financieren en ook die 10 ten honderd op de markt kopen. De

Van Rompuy

BRT zal zich dus terdege moeten beraden over de structuur, de personeelsbezetting en over de som, die zij eigenlijk wil vrijmaken voor kwalitatieve programma's, die haar in staat moeten stellen haar functie als openbare omroep te vervullen.

De heer A. Denys : Collega Van Rompuy, ik weet dat u een speciale relatie heeft met Jessie De Caluwé, maar daarover gaat het niet.

Hoe kan u via uw voorstel van decreet vermijden dat er een andere programmatie komt ? In uw decreet wordt ter zake geen enkele waarborg voorzien. U blijft met dezelfde personen werken in de Raad van Bestuur, zoals deze vandaag de dag is samengesteld.

U heeft verwezen naar de verklaring van onze partijvoorzitter, Guy Verhofstadt. U weet dat ons voorstel van decreet niet zover gaat dan wat hij aanvankelijk heeft bedoeld. Na deze discussie vraag ik mij af of hij geen gelijk had. Ik vraag mij af of wij aan de BRT een overheidsstatuut kunnen geven en er tegelijkertijd – dat is zowel uw bedoeling als van de meeste leden van deze Vlaamse Raad – voor zorgen dat het personeel een hogere en flexibeler vergoeding krijgt. Ik vraag mij af of zoiets mogelijk is met een overheidsstatuut. Zullen wij dan niet verplicht zijn aan de BRT een privaatrechtelijk statuut te geven, zoals dat het geval was voor de Gewestelijke Investeringsmaatschappij Vlaanderen, die met een overheidsopdracht werd belast en niet slecht functioneert ?

Minister P. Dewael : Daar gebeurt het via een beheerscontract.

De heer A. Denys : Inderdaad, maar ik vraag mij af of wij uiteindelijk niet naar dat idee dienen terug te keren. Ik betwijfel, mijnheer Van Rompuy, of uw systeem, los van de bestaande polemiek, in de praktijk kan worden uitgevoerd.

De heer E. Van Rompuy : Dat punt hadden wij in de Commissie kunnen bespreken als u aanwezig was. (**Protest van de heer A. De Beul**) Mijnheer

De Beul, u was toen in het buitenland. Dan is het natuurlijk gemakkelijk om kritiek te formuleren. Wij kunnen het debat eventueel helemaal in, plenaire vergadering overdoen.

In ieder geval, wij hebben de garantie van het Rekenhof dat het door ons voorgestelde systeem in verband met het contractueel kader wettelijk kan.

Mijnheer Denys, ik ga dieper in op uw eerste opmerking. Uw voorstel is de BRT te laten beheren door privé managers. Maar dan verdwijnt de notie openbare omroep waarvoor de gemeenschap, in casu de Vlaamse Raad, een aantal beleids mensen aanduidt om het door u zo gegeerde pluralistisch en verdraagzaam Vlaanderen – dat ik van u heb geleerd – in de BRT te waarborgen. U spreekt immers in uw voorstel niet over wie de privé managers zal aanduiden ; in ieder geval niet de Vlaamse Raad. Dan wordt de BRT een privé bedrijf volgens de filosofie Verhofstadt. Uw voorstel is daartoe de eerste stap en er is geen enkele garantie.

De heer A. Denys : Mijnheer Van Rompuy, ik wenste in de Commissie over de partijgrenzen heen dieper in te gaan op de vraag hoe wij flexibele mediamanagers kunnen aanduiden terwijl het pluralisme toch kan worden gewaarborgd. Ik heb u het voorbeeld gegeven van de GIMV. Ik meen dat deze instelling die een overheidsopdracht heeft, een uitstekend aanwervingssysteem hanteert waarbij het een beroep doet op externe bureaus en professoren. Ik wou in de werkgroep tot een consensus over de partijgrenzen heen komen om bestuurders aan te duiden die managers zijn en geen – zoals thans het geval is – bindingen hebben met politieke of syndicale organisaties. Het is mijn overtuiging dat dit de enige manier is om aan de BRT de nodige nieuwe schwing te geven, rekening houdend met de eis dat naast een commerciële omroep ook een omroep met een overheidsopdracht moet blijven bestaan.

De heer E. Van Rompuy : Ik heb reeds in de Commissie verklaard dat de aan de BRT geboden autonomie en mogelijkheden inzake het personeelsbeleid en hun opdracht – de

BRT moet op basis van die opdracht en vijfjaarlijks plan bij de Vlaamse Raad indienen dat deze moet goedkeuren – hopelijk niet de laatste kansen zijn. De BRT beschikt nu over alle middelen om werkelijk de openbare omroep te worden zoals wij dat verwachten.

Dankzij de formule waarbij beheerders van de publieke omroep door de Vlaamse Raad worden aangeduid, is er meteen een controle van de gemeenschap op de dotatie van zeven miljard frank, reden waarom wij personen voor het dagelijks beheer moeten aanduiden die representatief zijn voor de gemeenschap.

Ik ga kort in op de problematiek van de regionale televisie. De ervaring met de lokale radio's heeft ons geleerd dat nu ook dringend een decreet op de regionale televisie moet worden opgemaakt zodanig dat wij binnen zes maanden én de lokale radio's, én de BRT én de regionale televisie een gepaste juridische omkadering kunnen geven. Ook hier dreigt de ketenvorming en duiken commerciële groepen op. Zo heeft onder meer AVS een contract gesloten met Cable Strips.

Wij moeten er derhalve voor zorgen dat de sociaal-culturele functie van de regionale televisie wordt gewaarborgd. In de komende weken zullen wij dienaangaande de discussie in de fractie voeren.

Wij menen dat concurrentie van verschillende regionale televisie-omroepen op eenzelfde territorium niet goed is. Per territorium zou men één licentie moeten geven wat zou neerkomen op twee per provincie. Dat zou ongeveer overeenstemmen met 10 ten honderd van de Vlaamse kijkers. Twee per provincie is een voorstel dat ook door de Mediaraad en door de expertencommissie werd gedaan.

Wat de gemengde financiering betreft wens ik duidelijk te zeggen dat ik daarmee geen verplichte bijdrage vanuit de gemeente of de provincie bedoel en evenmin een verplichte dotatie via het kijk- en luistergeld. Wij pleiten echter voor de mogelijkheid van de gemengde financiering op vrij-

Van Rompuy

willige basis, naast de publieke middelen, met natuurlijk de mogelijkheid van reclame conform het maxi-decreet gebaseerd op streekreclame.

De heer A. Denys : Naast de openbare en de private financiering krijgen wij dus nu de gemengde financiering. Ik vraag mij af wat collega De Clercq daarvan zegt, hij die bestuurder is van één van die regionale televisiestations.

De heer E. Van Rompuy : Als zij geen publieke middelen vragen dan is dat hun zaak. Ze zijn vrij om dit te doen, maar de mogelijkheid van een gemengde financiering zou moeten bestaan.

Ook inzake de Raad van Bestuur moeten er waarborgen van pluralisme zijn. De eigen programma's zouden heel duidelijk decretaal moeten worden geregeld. Voor de lokale radio's hebben wij voorzien in 80 ten honderd eigen programma's. Ik meen dat dit moeilijk haalbaar is voor een regionale omroep die veel duurder is. Men heeft mij gezegd dat 300.000 frank per uur voor regionale televisie een minimum is. De heer Cas Goossens heeft in de Commissie gezegd dat bij de BRT een uur zendtijd één miljoen frank kost. Als u rekening houdt met twee uren zendtijd per dag, 365 dagen op een jaar, dan komt u aan ongeveer 700 uren wat neerkomt op 700 miljoen frank die nodig is om een heel jaar twee uur regionale televisie per dag te maken.

Ik meen dat men realistisch moet zijn en dat het nodig zal zijn een zekere vorm van toelevering te hebben, mits garanties van onafhankelijkheid van beheer. Bovendien mogen commerciële groepen zich geen meester maken van deze regionale omroepen. Op dat vlak moeten dan ook waterdichte schotten worden ingebouwd.

Dit decreet is in wording en wij hopen dit in de komende maanden met onze collega's van de SP in te dienen. Wij hopen ook, collega De Beul, dat u daaraan zult meewerken en dat uw abdicatie bij de BRT geen voorbode is om ook op dat vlak af te haken.

De heer A. De Beul : U hebt nogal lef !

De heer E. Van Rompuy : Ja, wij hebben lef. Wij willen dat er vooruitgang wordt geboekt. Wij zijn het beu over media te praten. U praat enkel over de media. U zou heel de BRT een jaar lam leggen om de naam niet te moeten veranderen. Dat is de manier van doen van de Volksunie namelijk over de dingen praten. Wij zijn dat gewoon.

Wij hebben gepoogd vanuit dit Parlement een eind te maken aan het non-beleid van de Minister van Cultuur, aan het niet-optreden in de lokale radio's, het niet-geven van een aangepast statuut aan de BRT en aan de onmogelijkheid voor de regionale televisie om in een normale context te starten. Dat is het beleid dat wij in deze Vlaamse Raad voeren en dat een dam wil zijn tegen de groeiende commercialisering en de groeiende chaos in het mediabeleid waar uiteindelijk bepaalde groepen gaan overheersen. Wij wensen hier geen Italiaanse toestanden. Vandaar dat wij hier, naar aanleiding van het begrotingsdebat, deze stellingen nogmaals met kracht willen verkondigen. **(Applaus bij CVP en SP)**

De Voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer D. Van Mechelen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik was even stil geworden bij de apotheose van de uiteenzetting van collega Van Rompuy. Hij heeft zo hard geroepen opdat hij zeker de stemmen van de collega's van de andere partijen niet zou horen. Dat is in feite de teneur, mijnheer Van Rompuy, van de manier waarop u in feite reeds heel het voorbije jaar de mediaproblematiek in dit Parlement behandelt.

Mijnheer Van Rompuy, ik hoop werkelijk dat de hardroepers niet het laatste woord zullen hebben en dat wij onder impuls van Minister Dewael terug tot bezinning kunnen komen. Ik ben echt geschrokken van uw zeer eenzijdige en enggeestige benadering van deze problematiek.

Collega's, het mediabeleid is belang-

rijk, ondanks het feit dat hiervoor op de Vlaamse begroting slechts 7 miljard frank, met andere woorden minder dan 2 ten honderd van het totale uitgavenpakket van de Vlaamse Gemeenschap, wordt uitgetrokken. Er wordt, misschien terecht, gezegd dat de Vlaamse Gemeenschap te weinig tijd besteedt aan de media. Er kan nochtans veel worden gezegd met weinig woorden. Ik zeg uitdrukkelijk gezegd en niet geroepen.

Mijnheer de Minister, 99 ten honderd van de mediabegroting is bestemd voor de dotatie aan de BRT. Ik betreur dat wij voor dit mediadebat niet kunnen beschikken over het eerste jaarverslag van de private omroep, VTM. Wij zouden het normaal morgen ontvangen maar helaas vernam ik dat de heer Neels ziek is en dat het verslag later zal worden voorgelegd.

Mijnheer Van Rompuy, ik zal u niet imiteren en ik onthoud mij van het citeren van uitspraken van geleerde professoren. Ik zal ook niet citeren uit Humo-artikels.

Ik stel wel vast dat u het voorbije jaar een indrukwekkende decretale ijver aan de dag hebt gelegd. Daarbij hebt u een bondgenoot gevonden in de heer Chevalier. De CVP-SP-fractie heeft de jongste weken zeer duidelijk laten blijken dat ze definitief wil breken met het mediabeleid dat de CVP-PVV-coalitie in de jaren tachtig heeft gevoerd. U spreekt over een chaos, daarmee ga ik niet akkoord. Ik verzet mij formeel tegen de betweterij die u in dit halfroend en in de Commissies predikt en ik hoop dat u en uw partij ooit opnieuw zullen deelnemen aan een dialoog.

Door het mini-decreet werd de BRT-dotatie gekoppeld aan het kijk- en luistergeld, volgens een percentage van 51,5 ten honderd van de opbrengsten voor de Vlaamse Gemeenschap. Ik verwijs hierbij naar de opmerkingen van Cas Goossens, administrateur-generaal van de BRT, die in de Commissie dit uitgangspunt van de kaart veegde, wijzend op de spanning tussen enerzijds de toenemende uitgaven van de media door stijging van de kosten en anderzijds de gesatureerde inkomsten uit het kijk- en

Van Mechelen

luistergeld. Dit percentage lijkt me in de toekomst niet haalbaar en in 1992 zullen wij inderdaad van dit uitgangspunt moeten afstappen.

Wij betreuren dat u de financiering van de BRT nu ook mogelijk maakt door de opbrengst van sponsoring, van handelspubliciteit en niet-commerciële reclame op radio en door opbrengsten voortvloeiende uit coproductie en co-financiering. Wij betreuren dat aldus de strikte scheiding tussen de financiering van de openbare radio- en televisie-omroep, en de financiering van private zendverenigingen, zij het radio of televisie, wordt doorbroken.

Mijnheer Van Rompuy, de tweede breuk met het mediabeleid dat u voorstond is de bestrijding van het succes van de lokale vrije radio's. Dit succes was u reeds lang een doorn in het oog. Uw decreet werd zonder veel moeilijkheden aangenomen. Het verwonderde ons dat de SP als het ware apathisch in de Commissie aanwezig was. Er werd een show opgevoerd waarbij u iedereen de gelegenheid gaf aan het woord te komen. Diverse spelers werden ten tonele gevoerd. U verwees naar een debat dat in Leuven dienaangaande werd georganiseerd om te bewijzen dat de meerderheid van de radio's te vinden was voor uw decreet. De mensen van de lokale radio's met een zendbereik van 8 kilometer en een uitzendcapaciteit van 100 Watt kunnen inderdaad grotendeels akkoord gaan met dit decreet.

Dezelfde basis vindt u echter ook terug in ons decreet. Wij hebben er wel elke vorm van bureaucrativering en betutteling over onder meer nieuws-wetgeving uit geweerd maar er is geen tindamenteel onderscheid tussen uw decreet en het onze.

Wij betreuren wel, mijnheer Van Rompuy, dat u nooit bereid was een eerlijke dialoog aan te gaan over het feit of er naast lokale radio's ook geen plaats is voor regionale radio. De eerlijkheid gebiedt u te zeggen dat deze opvatting in uw eigen KUL meer succes had dan uw visie op de lokale radio onder de kerktoren.
(Applaus bij de PW)

Wat u wenste, mijnheer Van Rompuy, was niet zozeer het angstig terugdraaien van de klok, maar wel het terugdringen van het fenomeen vrije radio tot een marginaal verschijnsel, een randgebeuren in de wereld van de media. In het begin van de jaren tachtig gebruikte u de ontplooiing van vrije radio's in uw strijd tegen het BRT-monopolie. Naarmate de vrije radio zich verder ontwikkelde, hebt u hem meer afgestoten omdat u, en de zuil die u vertegenwoordigt, weinig betrokken was bij dit fenomeen. Dat ligt u niet. Geef dat grif toe.

De PVV legt zich niet neer bij een strijd die zij in de Commissie verloren heeft. Wij hebben een nieuw voorstel van decreet ingediend met de bedoeling het begrip regionale vrije radio ingang te doen vinden in Vlaanderen. Kom niet beweren dat dit technisch niet mogelijk is, mijnheer Van Rompuy. Dat is perfect mogelijk. Regionale vrije radio's zijn ons inziens een goed alternatief voor de openbare radio. Ik verwijs in dit verband naar de heilzame invloed van de vrije radio op de concurrentiestrijd met de openbare radio. Bij de start van de vrije radio's heeft de BRT-radio een groot aantal luisteraars verloren. Maar de BRT-radio heeft zich vlug herpakt en heeft positief ingespeeld op de concurrentie met onder meer de oprichting van Studio Brussel. Radio Eén, Radio Twee en Radio Drie hebben een facelift ondergaan waarvoor de BRT felicitaties verdient. Wat wij, collega Van Rompuy, niet kunnen aanvaarden is dat u het privé-alternatief voor de openbare radio-omroep van de kaart wil vegen. En kom ons niet vertellen dat u gekant bent tegen een commercialisering van het radio-gebeuren. U hebt toch zelf publiciteit toegelaten bij de openbare radio. Laat in 's hemelsnaam concurrentie bestaan tussen de privé-omroep en de openbare radio. Laat de luisteraar thuis zelf een keuze maken en probeer niets op te leggen vanop deze tribune.

Een derde ingreep die de breuk met het mediabeleid van de jaren '80 heeft veroorzaakt, was het voorstel van decreet dat u samen, mijnheer Van Rompuy, met collega Chevalier hebt ingediend. Een analyse van dit voorstel heeft voor ons duidelijk ge-

maakt waarom de SP zich zo apathisch heeft gedragen bij uw eigen voorstel over de lokale radio's. De toegevingen die u hebt moeten doen voor dat nieuwe BRT-statuuut hebben ons wel erg ontgoocheld.

Over de bespreking in de Werkgroep zal ik het niet hebben. Dat laat ik graag over aan de heer De Beul die daarbij aanwezig was. Hoewel ik als verslaggever hierop had aangedrongen kon dit niet, want er werd maar één vertegenwoordiger van elke partij toegelaten. Het enige wat ik daarover kan zeggen is dat mijn partij geen zin had om nog langer mee te spelen in een schertsvertoning, waar veel werd gepraat, maar niet geluisterd. Collega Van Rompuy is daar bewust de dialoog uit de weg gegaan.

De heer P. Chevalier : Die dialoog is gevoerd in de Werkgroep en is door het uitstel, beslist in het Bureau, niet beëindigd kunnen worden. De antwoorden op de vragen zijn wel én relevant én voldoende geweest.

De heer D. Van Mechelen : Mijnheer Chevalier, ik ben blij u eindelijk in dit halfroend te ontwaren.

De heer P. Chevalier : Ik was tot nog toe in de Kamercommissie. Ik kan het ook niet helpen dat we door het dubbelmandaat op twee fronten tegelijk moeten spelen. Ik dacht dat de belangen van de huurders even belangrijk waren als die van de media. Misschien niet voor u, mijnheer Van Mechelen, maar zeker voor ons.

De heer D. Van Mechelen : Wat is dat grappig. Maar ik geef toe dat wij ons in de Kamercommissie die zich bezighoudt met de huurwetgeving bekommeren om de belangen van de verhuurders. Op dat gebied verschillen we inderdaad ook van mening.

Anderzijds zeg ik nogmaals dat wij het beu zijn in de Commissie voor de Media nog langer uw spel mee te spelen.

De heer P. Chevalier : Waarvan akte.

De heer D. Van Mechelen : Wij zijn het inderdaad beu de dictaten vanuit de Twee kerkenstraat en vanuit het

Van Mechelen

bolwerk van de SP te volgen. Als dat het soort politiek is dat u in het nieuwe Vlaanderen wil voeren, dan bedanken wij daarvoor. En de heer De Beul zal mij gelijk geven, want ook zijn fractie heeft in de Mediacommissie altijd geprobeerd te dialogeren.

De heer E. Van Rompuy: Als we zo moesten voortdoen zouden we over drie jaar nog bezig zijn.

De heer D. Van Mechelen: Mijnheer Van Rompuy, twee jaar lang heeft uw partij ons verboden over de BRT te praten in de Mediacommissie. Kom ons nu niet zeggen dat wij de dialoog uit de weg zijn gegaan, als uzelf anderhalf à twee jaar het debat hebt stilgelegd: En hoe is het dan tenslotte afgelopen? In uw voorstel van decreet bent u de syndicaten achternagehold. U hebt er ook voor gezorgd dat de trossen van het schip werden losgegooid, maar u bent wel vergeten, zoals de heer Denys terecht opmerkte, het schip te bemannen met een serieuze kapitein die ervoor zou kunnen zorgen dat de boot veilig binnenvaart.

De heer E. Van Rompuy: Heeft het schip dan geen ernstige kapitein?

De heer D. Van Mechelen: Mijnheer Van Rompuy, geef die hypocriete houding nu toch eens op. U moet toch ook beseffen dat het aanblijven van de huidige Raad van Beheer neerkomt op een uitholling van sommige goede ideeën van uw eigen voorstel van decreet die overigens ook in ons voorstel stonden. Over zaken als contractuele personeelsleden, het doorbreken van het ambtenarenstatuut en meer financiële autonomie zijn wij het eens. De heren Van Rompuy en Chevalier hebben belet dat daarover in de Commissie met vier of vijf partijen een serieuze dialoog mogelijk was. Zeg dan nu niet dat de liberalen de dialoog uit de weg zijn gegaan. Dat is onheus.

Mijnheer Van Rompuy, wij willen de BRT een grotere slagkracht geven. U hebt dat niet gedaan. Het kan zijn – ik hoop dat het uiteindelijk niet zo ver zal komen – dat uw voorstel van decreet in de Openbare Vergadering wordt besproken. Op dat ogen-

blik zullen wij voldoende tijd hebben om aan te tonen dat u zich vergist. Wij zijn de mening toegedaan dat in Vlaanderen, naast een goede openbare omroep, ook een goed privaat televisiestation moet kunnen bestaan. Het is perfect mogelijk dat de BRT meer nadruk legt op vorming, duiding en informatie, terwijl de private omroep het zwaartepunt legt op animatie en ontspanning.

Mijn fractie juicht het toe dat de heer Cas Goossens in de Commissie uiteindelijk heeft toegegeven dat een selectieve vermindering van het aantal uitzendingen mogelijk is, en een oplossing is om te komen tot meer kwalitatieve televisie. De BRT-leiding is blijkbaar eindelijk afgestapt van het nefaste idee te proberen tegelijkertijd op het ene net de strijd om de kijkcijfers met de private omroep aan te gaan en op het andere net te pogen haar kwaliteitslabel te behouden. Dit is organisatorisch en financieel onmogelijk en is een nefast uitgangspunt. De BRT heeft beslist haar aantal uitzendingen in 1991 van 4.400 naar 4.000 te verminderen. Collega De Beul zegt dat deze daling met vierhonderd uren een verarming is in het medialandschap. Wij vinden dat niet. Deze daling wordt gecompenseerd door het pakket uren dat via een andere, zij het private Vlaamse zender, op de buis wordt aangeboden.

De BRT heeft daarenboven 500 miljoen frank meer middelen ter beschikking gekregen, dat gecumuleerd met 10 ten honderd uren minder uitzendingen, kan leiden tot kwaliteitsverhoging. Wij hopen dat de stijging van de toelagen aan de BRT andermaal niet zal worden afgeroomd door een stijging van personeels- en werkingskosten. Wij hopen dat de Minister bij de BRT geen budgettaire kunstgrepen zal toelaten. Wij stellen vast dat de BRT dat gepoogd heeft voor het oppoetsen van haar begroting van vorig jaar. Ook heeft zij gepoogd een aantal financiële technieken te gebruiken waardoor er wordt geraakt aan de opdrachten die wij van hieruit hebben opgelegd.

Geachte collega's, wij zijn bereid de administrateur-generaal te geloven als hij zegt dat de BRT in vergelijking

met andere openbare omroepen aan een redelijke kostprijs produceert, met name 1 miljoen frank per uur televisie en 80.000 frank per uur radio.

Ik verzoek de vertegenwoordigers van de private omroep hierover ook duidelijkheid te verschaffen, zodat wij uiteindelijk een klaar uitgangspunt zullen hebben voor de bespreking van de begroting van de BRT.

Wij wensen dat de BRT oog zou hebben voor haar gedegen kwaliteitslabel. Wij zijn het eens met de stelling van collega Van Rompuy dat de BRT niet nutteloos achter kijkcijfers moet hollen. Een programma als FC De Kampioenen is geen antwoord op een programma als Walters' Verjaardagsshow. Geef ons maar een goed drama, eventueel in het kader van een uitzending Made in Vlaanderen.

De nieuwe meerderheid van CVP en SP heeft dit jaar het mediabeleid op een decretale wijze willen wijzigen. Wij betreuren dat. Wij betreuren ook dat de rooms-rode mediapolitiek getuigt van verstarring, van conservatisme en van een gebrek aan openheid in een bij uitstek dynamische mediasector.

De PVV heeft geprobeerd het voorbije jaar met drie voorstellen van decreet constructief mee te werken aan het tot stand komen van een nieuwe mediapolitiek, tot een globale herbronning. Wij stellen echter vast, collega Van Rompuy, dat u inderdaad de dialoog uit de weg bent gegaan. U heeft geweigerd, met uw fractie, het mediabeleid over de partijgrenzen heen te bespreken. Wij hopen dat uw mediapolitiek en uw nieuw BRT-decreet dat ons inziens getuigt van een zeer nadrukkelijke korte termijnvisie, uiteindelijk geen hypothek zal leggen op een verdere ontwikkeling van de Vlaamse beeld-, woord- en muziekcultuur, dit in het kader van de Europese uitdaging.

Mijnheer de Minister, wij hopen en wij vertrouwen erop dat u er zal in slagen om vooralsnog de diverse visies die terecht leven in de verschillende politieke gelederen opnieuw te bundelen zodat er in Vlaanderen terug een doelbewuste mediapolitiek zal kunnen worden gevoerd.

Van Mechelen

Mijnheer Van Rompuy en Mijnheer Chevalier, van mijn fractie is dat een laatste oproep tot een dialoog. Ik huiver van het triumfalisme waarmee u uw verklaringen aflegt over een nieuw voorstel van decreet in verband met de regionale televisie. Het zal inderdaad niet slecht zijn om daarover in de Commissie voor de Media van gedachten te wisselen. Wij mogen er niet à priori van uitgaan dat die regionale televisiestations, in feite privé-omroepen, zoals u suggereert, CVP- SP-intercommunales zouden worden. Ik hoop dat u in de Commissie voor de Media tijdens het volgende begrotingsjaar de dialoog niet uit de weg zal gaan. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de heer Van Mechelen heeft een zeer grote hoop uitgesproken aan het adres van de Minister. Of die hoop zal worden bewaarheid, is een andere zaak. Het is een unicum dat er in Vlaanderen op het vlak van de uitvoerende macht enerzijds een Minister is en anderzijds een Interministeriële Werkgroep voor het Mediabeleid die elk in een andere richting denken. Zij geven beiden een andere invulling aan het mediabeleid. De eerste denkt in meer liberale richting en de andere in meer dirigistische zin. Ik ben bijgevolg, mijnheer de Minister, niet zo hoopvol als uw collega.

Van dat gebrek aan duidelijk beleid wordt de bevolking het slachtoffer in haar behoefte aan communicatie, aan ontspanning en vorming. Zij wordt het slachtoffer van het politieke getouwtrek, van de politisering in het algemeen en van het streven naar privé-winsten van sommigen.

De culturele, vormende en ontspannende taak van de media wordt belangrijk geacht, ook door u, mijnheer Denys. U heeft opgemerkt dat verscheidenheid en pluralisme een groot aandachtspunt moeten zijn in het mediabeleid. Ik stel vast dat informatie pas objectief is als verscheidenheid en pluralisme kunnen worden gecontroleerd door de eigen vertegenwoor-

digers en als men zelf aan de bak komt. Meer betekent het begrip objectiviteit niet voor de traditionele partijen.

Deze culturele bekommernis is begraven en bedolven onder een industriële en financiële bekommernis. Zeer velen zijn erg bekommerd om het Vlaamse mediabedrijf en zijn economisch rendement. Of cultuur en vorming ook nog wat betekenen, is bijkomstig. Als er gepleit wordt voor samenwerking op internationaal vlak, is de bekommernis voor de eigen medianijverheid en -industrie eveneens zeer sterk aanwezig. De Minister houdt wel pleidooien voor de uniciteit van de kleine cultuurgemeenschap Vlaanderen, maar achter deze woorden hoor ik vooral een zeer grote bekommernis voor de industrie die erachter schuilt.

Minister P. Dewael : Mijn pleidooi voor uniciteit houd ik precies omdat ik mij zorgen maak over het feit dat de Europese toekomst tot op heden enkel een economische toekomst is op basis van het Verdrag van Rome. Precies daarom, en ik sta daarbij niet alleen, pleit ik voor een specifieke cultuurparagraaf. U stelt de dingen toch wel een beetje grotesk voor. Precies omdat cultuur geen economie is, moet een aparte cultuurparagraaf aan het EEG-verdrag worden toegevoegd.

De heer H. Van Dienderen : Ik heb nog steeds de indruk dat achter uw woorden waaruit culturele bekommernis moet blijken, vooral bekommernis voor de industrie schuil gaat, zowel op Vlaams als op Europees vlak. Wij kunnen ook nagaan of de inspanningen waarover u spreekt, ook zijn omgezet in daden en of u er al dan niet in geslaagd bent om een samenwerking tussen de kleine cultuurgemeenschappen van Europa tot stand te brengen. U hebt hiervoor wel gepleit, maar hoever staat het met de concrete realisatie? Misschien kan u ons daarover straks meer informatie geven.

Tijdens mijn algemene beschouwingen sta ik nog even stil bij de adviesraden, die in de mediasector tamelijk talrijk aanwezig zijn. Er is de Media-raad, die steeds onder druk wordt ge-

zet en in spoeddebatten advies moet geven. Hierdoor moet het niveau van de decreten toch wel geschaad worden. De Groenen vinden eveneens dat deze Raad al te zeer een weerspiegeling is van het partijpolitieke landschap, eerder dan van het culturele landschap. De Raad van Lokale Radio's zou volgens het pas goedgekeurde decreet aan dit euvel niet mogen lijden, want men opteerde voor deskundigheid. Dit is één van de positieve punten van dit decreet en de Groenen kijken met belangstelling uit naar de manier waarop dit alles concreet zal worden gerealiseerd door de Vlaamse Executieve. Alleen zij heeft immers de bevoegdheid om de leden van de Raad aan te stellen. De Raad voor Handelspubliciteit heeft bij zijn aanstelling heel wat problemen gehad. Toch heeft hij op korte tijd een verdienstelijke code voor de handelspubliciteit op radio en televisie uitgewerkt. Hierbij vraag ik de Minister welke maatregelen hij zal nemen om deze code operationeel te maken. In de begroting vind ik geen spoor terug van meer controlemogelijkheden, bijvoorbeeld van meer ambtenaren die zich met de controle bezighouden.

Minister P. Dewael : Voor een goed begrip wijs ik er toch op dat de Raad voor Handelspubliciteit operationeel is en zijn eigen code heeft uitgewerkt. De Vlaamse Regering heeft deze code goedgekeurd. De Raad kan dus werken, daar rijst geen enkel probleem. U moet dit echter niet verwarren met het probleem van de bemanning van de administratie en dus van de controlemogelijkheden die van daaruit moeten worden gerealiseerd. Dit is iets volkomen anders, maar de Raad voor Handelspubliciteit op zich is operationeel.

De heer H. Van Dienderen : Wij kijken met belangstelling uit naar de resultaten van die Raad, die op korte tijd goed werk heeft geleverd doch we kijken met evenveel belangstelling uit naar uw controle-activiteiten ter zake, mijnheer de Minister, want tijdens de voorbije jaren heeft u niet al te veel ijver aan de dag gelegd om de wettelijke bepalingen waaraan de diverse media moeten beantwoorden door de betrokkenen te doen respecteren. Vandaar mijn bedenking.

Van Dienderen

Graag hadden **we** daarover wat meer informatie.

Ik wil het even hebben over de verschillende specifieke hoofdstukken in het mediadossier en om te beginnen : de schrijvende pers. In de begroting wordt daarvoor 36 miljoen frank uitgetrokken daar waar dit in 1988, weliswaar voor de hele Belgische pers, 240 miljoen frank bedroeg. Volgens mij is dit bedrag heel beperkt en kan er heel weinig mee worden aangevangen. Het feit dat het bedrag zo gering is, moet een aansporing zijn om een zo groot mogelijke selectiviteit te betrachten bij het aanwenden ervan. Wij beschikken in Vlaanderen over zeer welvarende krantetitels maar ook over andere die het veel moeilijker hebben. Volgens de Groenen zou die krantensteun met grote selectiviteit moeten worden toegepast zodat het pluralisme bij de schrijvende pers wordt gewaarborgd.

Mijnheer de Minister, in verband met VTM had ik graag dat u uw controlerende bevoegdheid wat ernstiger zou opnemen. Onlangs hebben wij in de Vlaamse Raad een motie van aanbeveling goedgekeurd waarin u wordt gevraagd tegen het einde van het jaar concrete uitvoeringsbesluiten voor te leggen zodat VTM weet aan welke normen het moet voldoen wat de vormende programma's betreft die het volgens het kabeldecreet moet aanbieden. Graag vernam ik van u hoever het daarmee staat.

Ik wil het nog even hebben over de BRT. De voorstanders van VTM hebben altijd gezegd dat een nieuwe omroep een zeer heilzame werking zou hebben op de BRT. Ik heb daarvan nog niets waargenomen. Integendeel, er bestaat een crisissfeer, er heerst defaitisme. Het nieuwe voorstel komt misschien tegemoet aan één van de grote kwalen van de BRT, met name de bureaucrativering. Dat is positief, maar het valt af te wachten of dit op het terrein wordt gerealiseerd. Spijtig genoeg wordt aan de tweede kwaal niet verholpen, met name die van de politisering die onlangs nog door de heer Burgelman van de VUB in zijn doctoraatsthesis is vastgesteld. De kanker van de politi-

sering is in heel het BRT-lichaam uitgezaaid, constateert de hoogleraar.

De kleinschaligheid van de lokale omroepen wordt nu in ere hersteld door het decreet-Van Rompuy, maar dat zal alleen maar kunnen wanneer de nodige controle wordt uitgeoefend. Wij zijn bevreesd dat de bestaande ketenvorming en commercialisering zullen worden voortgezet. Wij vrezen dat het decreet-Van Rompuy alleen enkele zichtbare, niet essentiële elementen, zoals het logo, de roepnaam, zal doen veranderen. Voor het overige zal alles bij het oude blijven, tenzij u krachtig optreedt.

Mijnheer de Voorzitter, om af te ronden nog een woordje over de regionale televisie, die door de Minister en door de Mediawerkgroep van de feitelijke meerderheid binnen de Vlaamse Executieve stiefmoederlijk wordt behandeld. Zo moest de Mediaraad voor VTM in ijlt tempo een advies uitbrengen. Die haast was helemaal niet nodig voor de regionale televisie. De mensen in Eeklo proberen al maanden interessante programma's te brengen, maar op decretaal vlak is er nog altijd niets geregeld. Reeds andere collega's hebben daarover vragen gesteld. Ik hoop van de Minister iets te kunnen vernemen inzake initiatieven vanuit de Vlaamse Regering ten opzichte van de regionale televisie.

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik was van plan om in verband met het medialandschap in onze Gemeenschap een aantal hooggestemde beschouwingen ten beste te geven, maar het niveau van dit debat noodzaakt mij ertoe onmiddellijk tot de werkelijkheid af te dalen en een aantal dingen op een rijtje te zetten.

Ik denk dat de collega's, en ook de Minister, wel zullen erkennen dat wij in de Mediacommissie steeds een vrij constructieve houding hebben aangenomen, dat wij daar in lengte van jaren altijd dezelfde politieke lijn hebben gevolgd waarvan wij niet zijn afgeweken, dat wij gesteund hebben wat daarmee in overeenstemming

was en dat wij bestreden hebben wat daarmee in tegenspraak was. Dat is vrij duidelijk.

Bovendien hebben wij niet geprobeerd op gelijk welk moment pluimen op onze hoed te steken door met allerlei zaken naar de pers te lopen. Integendeel, wij hebben altijd geprobeerd in een vrij collegiale sfeer te werken.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal makkelijkheidshalve het overzicht van collega Van Rompuy volgen. Het decreet op de lokale radio's dat door hem werd ingediend lag volkomen in de lijn van de opvattingen die wij altijd hebben verdedigd. Wij hebben altijd gepleit voor de terugkeer tot de kleinschalige radio's en voor het weren van ketenvorming. Wij hebben u, collega Van Rompuy, daar volkomen in gesteund en ik meen dat de tekst die uit de Commissie is gekomen beantwoordt aan de overtuiging van de overgrote meerderheid van de leden van de Raad. Ik wil er verder op wijzen dat wij inzake de regionale televisieverenigingen al in lengte van jaren, namelijk sinds het ontstaan van het kabeldecreet, gepleit hebben voor een oplossing die de oplossing die u daarnet op deze tribune hebt toegelicht zeer dicht benadert. Wij proberen het fenomeen regionale televisie mogelijk te maken, want daar gaat het om, en het in goede omstandigheden van de grond te krijgen.

Collega Van Rompuy, de tekst die ter zake door het Instituut voor Communicatiewetenschappen te Leuven, op ons verzoek, werd opgemaakt hebben wij u ter hand gesteld zoals trouwens ook aan de PVV en aan de SP. Wij doen dus niet aan obstructie, wij willen niet met pluimen gaan lopen, wij willen alleen goede oplossingen bekomen.

In verband met de story van het mini-decreet hebben wij wel een conflict gehad omdat wij ons daar in een moeilijke positie bevonden. Met het mini-decreet had men ook de benaming van de BRT moeten wijzigen. Men heeft dat gedaan, maar op een inadequate manier. Wij hebben toen gezegd niet tegen het decreet te zullen stemmen maar dat wij een oplossing wensten, hetzij bij de behande-

De Beul

ling van het maxi-decreet, hetzij verwerkt in het decreet over het nieuwe statuut van de BRT. Wij hebben van de andere fracties daarvoor de toezegging gekregen. Er bestond daar dus een verschil van mening, maar dat was duidelijk gesitueerd rond de benaming van de BRT. Wanneer er dan werd op aangedrongen het voorstel van BRT-decreet dat nadien door de heren Chevalier en Van Rompuy werd ingediend, mede te ondertekenen hebben wij geantwoord dat wij dit niet konden doen omdat ook daarin het probleem van de benaming niet werd opgelost en omdat wij praktisch geen gelegenheid kregen de bepalingen van het voorstel vooraf te onderzoeken.

U moet toegeven dat het ontwerp van decreet-Chevalier-Van Rompuy uitgaat van de Raad van Bestuur van de BRT. Wij hebben een constructieve houding aangenomen in die zin dat wij, gelet op de moeilijkheden volgende uit de adviezen van de Raad van State, hebben voorgesteld gezamenlijk te zoeken naar een oplossing voor de gestelde problemen.

U zat in het slop. Mede op ons voorstel en gesteund door de Minister heeft men een werkgroep opgericht van de vier partijen om de knelpunten op een rij te zetten en om samen met ambtenaren en de heer Lievens van het Rekenhof na te gaan hoe men de beoogde doelstellingen zou kunnen verwezenlijken.

Die eerste vergadering is bijzonder positief verlopen. Er werd afgesproken een tweede vergadering te beleggen. Zoals u kan lezen in het verslag van de eerste vergadering, zou er in de tweede vergadering ook worden gesproken over de benaming van de BRT.

Tot onze verwondering hebben wij moeten vaststellen dat de Voorzitter van de Commissie, die samen met u, de heer Denys en mezelf tot de werkgroep behoorde de werkgroep niet voor een tweede vergadering heeft bijeengeroepen. Hij riep wel ineens de Mediacommissie bijeen op een ogenblik dat hij wist dat ik in het buitenland was en dat de heer Denys een overvolle agenda had, op die

vergadering heeft hij het BRT-decreet er zomaar doorgejaagd.

Dat is zeer unfair. De Voorzitter van de Commissie deed zijn woord niet gestand. Het is dan ook begrijpelijk dat zowel de PVV als de Volksunie hierover verbolgen zijn. Gedurende de negentien jaar dat ik lid ben van het Parlement heb ik het nog nooit meegemaakt dat politieke afspraken worden verbroken door de Voorzitter van een Commissie.

Ik ben nadien bij de diensten de goedgekeurde tekst gaan opvragen. U heeft wel wat moois in elkaar gestoken ! Als ik het mij goed herinner, was iedereen het er in de Commissie over eens dat de BRT een grotere autonomie moest worden gegeven, financiële zekerheid, een flexibel personeelsbeleid, een meerjarenplanning, en geen dwangvoordij meer. Ik stel vast dat de wijzigingen die voor twee van de belangrijkste punten werden aangebracht, namelijk voor het flexibel personeelsbeleid en de financiële zekerheid – of beter nog financiële zekerheid, gekoppeld aan controlemogelijkheden van de Vlaamse Executieve en van de Vlaamse Raad – in feite inconsistent zijn.

Ik zal dit aantonen. Het was de bedoeling dat de BRT een vrij autonoom personeelsbeleid zou kunnen voeren. Het beoogde onderscheid in verloning en diversificatie van het personeelsstatuut heeft u opgelost, door artikel 13 van het decreet te wijzigen. U heeft daarbij niet vergeten dat er nog een koninklijk besluit moet volgen van nationaal Minister Langendries maar u heeft geen rekening gehouden met het feit dat dit koninklijk besluit onmogelijk kan bepalen dat er toelating wordt gegeven om af te wijken van het gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet dat, rechtstreeks of via prejudicieel advies, kan worden gesanctioneerd door het Arbitragehof.

Mijnheer Van Rompuy, u knikt ontkenkend. Dat zal u in de toekomst nog wel meer doen ! Het probleem van het respecteren van het gelijkheidsbeginsel heeft zich voorgedaan

naar aanleiding van het decreet betreffende het bestuurlijk beleid. U moet eens aan Minister Van den Bossche vragen hoeveel moeite het ons heeft gekost om dat probleem op te vangen. Het decreet betreffende het bestuurlijk beleid vangt het probleem goed op. Met het amendement dat u heeft laten stemmen doet dat zeker niet. Het is een maat voor niets.

Dan is er het financieel aspect. U ontwerpt gewoon twee soorten dotaties : een basisdotatie en een andere soort dotatie, een soort aanvullende werkingstoelage op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten. Daaraan koppelt u de cijfers van respectievelijk 49,5 ten honderd en 2 ten honderd van het kijk- en luistergeld. Daar schiet u echter niets mee op. Volgens mij heeft u de Cultuurpactwet doorgenomen, maar bij die lectuur heeft u zich weer vergist. Deze wet bevat een aantal bepalingen die specifiek betrekking hebben op het gebruik van de communicatiemiddelen. De Raad van State verwees in één van zijn adviezen naar artikel 19 van de Cultuurpactwet. U las vooral de artikelen 10 en 11, maar daarbij vergat u dat het in die artikelen gaat om instellingen die door de Vlaamse Gemeenschap worden erkend. Dat artikel handelt dus niet over instellingen van de Vlaamse Gemeenschap zelf of over overheidsinstellingen, zoals u trouwens de BRT in uw decreet omschrijft. U heeft in feite de techniek van artikel 11 toegepast, waarin staat : wanneer het gaat om erkende instellingen die activiteiten uitoefenen gericht op de gehele cultuurgemeenschap bepaalt het decreet dat de financiële tegemoetkoming van de overheden gelijktijdig omvat : de subsidiëring van een kern van personeelsleden ; de jaarlijkse toekenning van een basistoelage voor de werking en de subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten.

Hiervoor werden dan in de diverse decreten die ingevolge dat artikel tot stand kwamen een aantal criteria opgesomd waaraan de activiteiten moeten voldoen om te worden gesubsidieerd.

U past dat subsidiesysteem toe in een decreet op de BRT. Dat leidt nergens

De Beul

toe. Integendeel, artikel 17 uit uw decreet geeft de BRT recht zowel op de basisdotatie als op de werkings-toelagen. Daar kan u niets meer aan veranderen. Bovendien kan het kijken luistergeld niet voor facultatieve toelagen worden aangewend. Daarvoor moet een decreet worden uitgevaardigd, conform de wet op de hervorming der instellingen en de financieringswet.

Ik kan op het ogenblik de juiste oplossing ook niet geven. Dat is de taak van de werkgroep en daar waren wij mee bezig.

De heer E. Van Rompuy : De facultatieve uitgaven zijn een aanvullende dotatie die elk jaar wordt goedgekeurd in het kader van de algemene uitgavenbegroting. Dat gebeurt toch ook bij decreet. Wat is daar dan verkeerd aan ?

De heer A. De Beul : Dat is perfect mogelijk, maar volgens de tekst van uw decreet ligt zo'n aanvullende dotatie reeds vast.

De heer E. Van Rompuy : Dat maakt toch deel uit van de globale dotatie.

De heer A. De Beul : Natuurlijk, maar via uw decreet geeft u de BRT meteen recht zowel op de basistoelagen als op de andere soort toelage. De tekst van uw decreet toont op geen enkele wijze aan op grond van welke criteria dit kan worden geweigerd.

De heer E. Van Rompuy : Wij hebben er geen criteria ingezet omdat de Vlaamse Raad een algemene appreciatie moet geven van het meerjarenplan. Dat moet worden goedgekeurd, en dan zullen wij kunnen oordelen of al dan niet wordt voldaan aan de doelstellingen van dat meerjarenplan. Daarom laten wij die 2 ten honderd, die 250 miljoen frank, over aan de appreciatie van de Vlaamse Raad. Het wordt dus een soort aanvullende dotatie, en de manier van betoelagen verwijst naar het Cultuurpact.

De heer A. De Beul : Mijnheer Van Rompuy, juist omdat u geen voor-

waarden inschrijft in uw BRT-decreet, en u zegt dat het niet mogelijk is, is die dotatie automatisch verworven voor de BRT. Die claim kan de BRT als het moet zelfs voor de rechtbank laten gelden. U heeft zich laten misleiden door artikel 11 van het Cultuurpact dat betrekking heeft op de te erkennen en te subsidiëren instellingen. U zou die techniek hier misschien kunnen toepassen als u voor die 2 ten honderd andere dotatie criteria had opgesomd waaraan moet worden voldaan opdat de toelage van rechtswege zou zijn verworven of door de Vlaamse Raad moet worden uitgekeerd. Dat heeft u niet gedaan. Wat dat betreft heeft de tekst dus geen zin.

Nochtans heeft de tekst wel betekenis, want hij geeft de volheid van de dotatie, 51,5 ten honderd, aan de BRT, zoals in het mini-decreet staat. Dat is de draagwijdte van de tekst.

U wil niet discussiëren over de moeilijkheden, en het zijn moeilijke problemen, en u wil niet trachten samen met iedereen een oplossing te vinden. Integendeel, u loopt snel naar een Commissie en schudt iets uit uw mouw. Het gevolg is dat de teksten nergens op lijken. **(Applaus bij de PVV)**

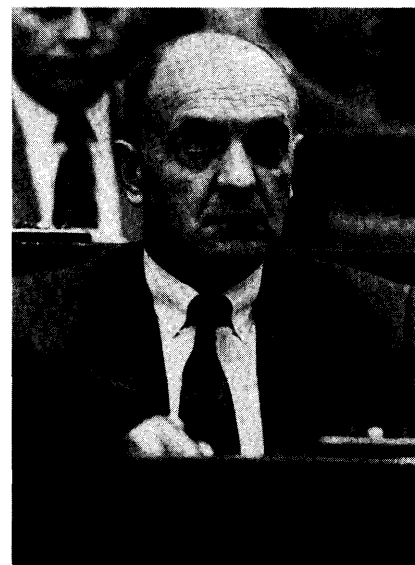
De Raad van State verwees terecht naar artikel 19 van de Cultuurpactwet, waarin wordt bepaald dat er een adviesraad van kijkers en luisteraars moet worden samengesteld. Er werd daaraan gevolg gegeven, maar inmiddels werd in het decreet bepaald dat de BRT deze raad zelf samenstelt, de Executieve kan daarvan alleen nog akte nemen. De BRT zal dus zelf de 24 personen kiezen die zich als kijkers en luisteraars over de BRT-programma's moeten uitspreken.

Dit soort oplossingen heeft u uit uw mouw geschud, mijnheer Van Rompuy. **(Onverstaanbare onderbreking door de heer E. Van Rompuy)**

Dit is onaanvaardbaar !

De Raad van State signaleerde het ontbreken van een adviesraad en stelde dat deze wel was voorzien in het BRT-decreet van 1979.

Mijnheer Van Rompuy, de oplossing-

Raadsondervoorzitter A. De Beul (VU) verweet de Executieve dat zij inzake cultuur een overlevingsbeleid voert

gen die u uit uw mouw heeft geschud zijn bedroevend.

In het decreet wordt bijvoorbeeld niet bepaald dat men zich bij mogelijke klachten tot een geschillenraad kan wenden.

De leden van de Raad van Bestuur van de BRT moeten aan geen enkele voorwaarde voldoen. Er zijn wel een aantal onverenigbaarheden, politici mogen bijvoorbeeld geen lid zijn van de Raad van Bestuur, maar dit is niet het geval voor de syndicale afgevaardigden. **(Applaus bij de PVV)**

Men kan dus lid van de Raad van Bestuur zijn zonder daarvoor enige kwalificatie te hebben.

Normaal moeten leden van adviesraden enige connectie hebben met de materie waarover zij geacht worden advies uit te brengen. Is het dan teveel gevraagd dat de leden van de Raad van Bestuur van de BRT enige kennis van mediabeleid zouden hebben ?

Mijnheer Van Rompuy, u wou vermijden dat er werd gesproken over artikel 3 van het BRT-decreet, meer

De Beul

bepaald over de Vlaamse benaming van de BRT.

De heer E. Van Rompuy : Daar gaat heel uw redenering om !

De heer A. De Beul : Wij hechten veel belang aan dit element, het is zinloos dat u daarop niet dieper wil ingaan, want het is normaal dat de BRT geen nationale benaming meer kan hebben.

Mijnheer Van Rompuy, artikel 3 van het BRT-decreet werd dus niet gewijzigd. Wij zullen daarop amendementen indienen en hopen dat uw partij de overeenkomst afgesloten bij het stemmen van het mini-decreet zal naleven.

Voor ons moet het BRT-decreet een werkbaar decreet zijn. Het decreet dat nu vlug is opgesteld is niet werkbaar, en beantwoordt bovendien niet aan uw doelstellingen.

Ik wens dan ook dat de Voorzitter het advies van de Raad van State vraagt over een aantal wijzigingen.

Bovendien doen we er goed aan het decreet opnieuw naar de Commissie te verwijzen, of zelfs aanhangig te maken bij de Vlaamse Executieve, om te voorkomen dat er nu een decreet wordt goedgekeurd waarover wij later beschaamd zullen zijn.

Wanneer dit niet gebeurt, mijnheer Van Rompuy, dan beloof ik u een debat over dit decreet. U en de heer Chevalier zullen dan op gestaafde opmerkingen moeten antwoorden. Er zal dus duidelijkheid moeten zijn over de manier waarop het decreet tot stand kwam en wat de betekenis ervan is.

Nu werd het decreet stiekem en vlug in een Commissie gestemd, terwijl twee politieke partijen niet konden aanwezig zijn tijdens de commissiebesprekingen. Er werd politieke woordbreuk gepleegd, (**Applaus bij de PVV**)

Ik voel mij echt gegrepen door uw houding. U doet alsof u een heilige alliantie heeft met de SP. Ik heb met niemand allianties, maar u behoort

tot een curieuze partij.

Om te besluiten wil ik ter uwer attentie nog een citaat voorlezen. U hebt vanop deze tribune uw enorme bekommernis laten blijken voor de BRT en u betreurt een aantal zaken die er gebeuren. Daarover werd een vraag gesteld aan de voorzitter van uw partij, een man die u zeer goed kent, want hij is uw broeder. Welnu, uw broeder bekleeg zich over het commerciële aspect van VTM, de pretfabriek, de maatschappelijke verloedering die daarmee gepaard gaat en wat weet ik al meer. De reporter deed hem opmerken dat het de CVP was die de commerciële televisie oprichtte. Het antwoord van uw broeder zal de geschiedenis ingaan. Ik citeer : Dat verwijt krijgen wij nu dikwijls, alsof wij verantwoordelijk zouden zijn voor de VTM. De commerciële televisie is er maar gekomen door de ontsparingen van de openbare omroep. Had de BRT een greintje geloofwaardigheid gehad, dan was er nooit een VTM nodig geweest. De oprichting was dus een politieke daad. Wij hebben het zelf gewild uit politiek en maatschappelijk ongenoeven tegen de BRT. Jarenlang hebben we ons mateloos geërgerd aan een onduidelbare eenzijdigheid.

De heer E. Van Rompuy : Dat is waar.

De heer A. De Beul : Ge moet durven !

De Voorzitter : De heer Hugo Van Rompaey heeft het woord. (**Er worden onderlinge twistgesprekken gevoerd**)

Collega's, de spreektijd van de heer Hugo Van Rompaey is beperkt tot vijf minuten en daarvan zijn al dertig seconden voorbij.

De heer H. Van Rompaey (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik zou de luidruchtigheid van de vorige tussenkomsten willen samenvatten om duidelijk mijn bekommernis te kunnen uiten, want ik wou een noodkreet slaken over de kans om in Vlaanderen nog plaats te bieden aan regionale televisie.

Ik spreek met enig recht daarover. In 1974 heb ik de gelegenheid gehad om, na een zeer vruchtbare studiereis in de Verenigde Staten, een artikel

te plegen over de mogelijkheden van kabeltelevisie. Daarin stond dat deze mogelijkheden alleen maar worden begrensd door de menselijke verbeelding. Het was inderdaad in die periode dat wij van ons land het meest bekabelde land van de wereld hebben gemaakt. Het was dan ook niet onlogisch dat ik het eerste voorstel van decreet heb ingediend, in 1983, om regionale televisie mogelijk te maken.

Heel pijnlijk was het dat in de jaren '70, wanneer deze miljardeninvestering tot stand kwam, aan de basis daarvan alleen economische, commerciële en strategische doelstellingen lagen. Het waren met name de energieproducenten die zich op die manier steviger wilden verstrengelen in het aanbieden van wat toen nog werd beschouwd als comfort, maar wat hoe langer hoe meer moet worden beschouwd als een noodzakelijke nutsvoorziening. Er was uitsluitend technische belangstelling, maar geen culturele. De interesse voor deze cultuurhistorische explosie was, althans in hoofde van degenen die over het investeringsbeleid moesten beslissen, totaal afwezig.

Nochtans, als men de menselijke geschiedenis bekijkt en vaststelt hoe aanvankelijk schoksgewijze aan het ritme van millennia en later van eeuwen en decennia, het registreren en het doorgeven van boodschappen tot stand werd gebracht, mag men nu wel weten dat het benutten van de gedigitaliseerde televisie, op basis van superelektronica, niet meer een traag ritme heeft, maar het ritme van evoluties van maand tot maand.

Ten aanzien van deze context mag de vraag worden gesteld welke kansen er nog voor de regionale televisie zullen zijn, wetende hoe snel de nationale, en zeker ook de internationale televisie evolueert. Wij dreigen te worden platgewalst door de Europese economische en commerciële realiteit. Het Europees beleid is inconsequent. Men verbiedt aan Vlaanderen en aan de culturen binnen Europa zich te verdedigen, levenskansen te hebben in de Europese Gemeenschap, terwijl men het Europees continent probeert af te grendelen voor

H. Van Rompaey

de import van niet-Europese televisieproducten.

Het is vanzelfsprekend zeer ironisch in de realiteit te moeten vaststellen dat deze Europese krachtpatserij de facto tot geen enkel resultaat leidt. Inderdaad, wij weten dat de producten van Berlusconi, Maxwell, Murdoch en anderen in alle huiskamers penetreren. Wij weten ook dat de Europese toestand van die aard is dat de Groten binnen Europa er wel voor zorgen dat de televisieproducten van hun nationale structuren het zullen halen op de kleinere landen.

Fundamenteel stelt zich het probleem dat het televisiegebeuren, zoals zoëven in de discussie werd gesteld, strikt economisch en niet cultureel is gebaseerd. De Europese Parlementen en het Europees Parlement vergaderden onlangs in Rome. Onze gewezen collega, Mark Galle, heeft blijkbaar met succes doorgedrukt dat in het Europees Verdrag eindelijk ook een luik cultuur tot stand kwam. Essentieel in deze problematiek is dat televisie, op gelijk welke schaal, weggenomen wordt van de economische basis en binnen zijn culturele dimensie wordt geplaatst.

Het Europees cultuurlijk zou opkomen voor het verhinderen van de diefstal van de cultuurgoederen van de respectieve volkeren, de expatriëring, de uitvoer, de emigratie. De vraag rijst of nog niet meer moet worden nagestreefd ertoe te komen om ook die cultuurgoederen aan sich te erkennen. Dit is de enige mogelijkheid om het televisiegebeuren een evolutie te geven die door de respectieve volkeren wordt verwacht. Tegenover die achtergrond moet de behoefte worden geplaatst om ook nu regionale televisie mogelijk te maken. Wij hebben nog amper of bijna geen tijd meer om dit te doen, om die belangrijke schakel niet te slachtofferen aan de Europese en commerciële realiteit.

Vandaar dat met kracht het initiatief moet worden ondersteund dat onze collega Eric Van Rompuy aankondigde, met name de versterking van onze bestaande wetgeving, het versterken en verbeteren van het kabel-

decreet en de uitvoeringsbesluiten, teneinde de doelstelling te realiseren, zodat er van bij het begin orde heerst en niet meer de wanorde van de lokale radio's.

Tussen haakjes gezegd : iedereen weet dat gedurende deze wachttijd bij de 25 aanvragen, een gewoel is ontstaan van alle mogelijke initiatieven.

De Voorzitter : Mijnheer Van Rompaey, u staat nu bijna het dubbele van uw spreektijd op de tribune. U moet afronden.

De heer H. Van Rompaey : Ten tweede...

De Voorzitter : U moet afronden. De u door uw fractie toegekende spreektijd is 5 minuten. U spreekt nu 8 minuten.

De heer H. Van Rompaey : Mijnheer de Voorzitter, in het begin van mijn uiteenzetting is mijn spreektijd benut door discussies tussen andere leden.

De Voorzitter : Vandaar dat u drie minuten meer heeft gekregen. Ik wens niet de ene spreker te bevoorliefden ten overstaan van de andere.

De heer H. Van Rompaey : Mijnheer de Voorzitter, ik zal in één zin eindigen.

De regionale televisie zal beantwoorden aan een sociale kwaliteit die tot doel heeft zo representatief mogelijk te zijn voor gans de streek. Alleen op deze basis is de leefbaarheid gewaarborgd.

Mijnheer de Minister, ik stel u twee vragen : ten eerste, wat meent u te kunnen doen om ervoor te zorgen dat voor midden 1991 regionale televisie mogelijk wordt ? Ten tweede, welke initiatieven heeft u genomen om mede de cultuur van de kleinere volkeren binnen de Europese context te verdedigen ?

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter u bent zeer streng, wat het respecteren van de spreektijd aangaat. Ik zal mij dus ze-

ker houden aan de mij toegemeten 30 minuten.

Mijnheer de Voorzitter, met uw goedvinden zal ik achtereenvolgens kort ingaan op de verschillende uiteenzettingen, beginnend met collega Van Rompuy.

In het Frans bestaat er een mooie uitdrukking : C'est le ton qui fait la chanson. Ik moet zeggen dat op een bepaald ogenblik tijdens dit debat nogal wat decibels werden ontwikkeld. Met enige nostalgie moest ik terugdenken aan de tijd waarin wij debatten voerden over het ontwerp van kabeldecreet, waarover wij met open vizier van gedachten wisselden, werkelijk alle middelen uitputtend, maar O een correcte en hoffelijke manier ; op bepaalde ogenblikken hanteerde men vertragingssmanoeuvres, maar het debat werd afgerond en, meerderheid tegen minderheid, werd het beleid vastgelegd dat wij wensen te voeren.

Het was de tijd, collega Van Rompuy, dat u op de tribune kwam en u naar de Minister van Cultuur – die dezelfde is gebleven – geregeld stelde dat het beleid dat christendemocraten en liberalen samen wensten te ontwikkelen noodzakelijk was indien men de chaos in het medialandschap wilde vermijden. Op dat ogenblik waren er ook bedreigingen vanuit het buitenland.

In het ganse decennium van de jaren '80 moesten wij er in Vlaanderen ervoor zorgen een decretaal kader te creëren waarbinnen het particulier initiatief ook kansen kreeg naast de BRT. Wij hebben die taak samen afgerond en het betreurt mij dan ook dat in een mum van tijd – en ik ben niet veranderd, mijn opvattingen zijn dezelfde gebleven – u ervan uitgaat dat dezelfde Minister van Cultuur niet meer bij machte zou zijn ook maar één zinnig voorstel naar voren te brengen inzake mediapolitiek. U denkt wellicht dat u daarmee geloofwaardig bent voor de publieke opinie. **(Applaus bij de leden van de PVV)**

Mijnheer Van Rompuy, u bent van coalitiepartner veranderd en u verdedigt vandaag een andere politiek. Maar dan mag u de standpunten die

Dewael

u vroeger heeft ingenomen, nu niet vergeten. Dat is weliswaar het nadeel van de continuïteit van de macht !

Wat de vrije radio's betreft, zegt u dat er vanuit de Executieve niet veel gebeurt : er worden geen ontwerpen ingediend ; wij hebben zelf het heft in handen genomen en wij zijn regelend opgetreden. Het vrije radiovoorstel is echter een decretaal initiatief dat naar mijn oordeel kansen laat liggen om naast bestaande kleinschalige vrije radio's ook kansen te bieden, op een geordende manier, aan een grootschaliger particulier initiatief. Zoals collega Van Mechelen heeft gezegd drijft u op die manier de vrije radio's in de marginaliteit.

Tegelijkertijd wordt hun bestaanszekerheid ondergraven omdat u een gedeelte van de financiering, waarop zij beroep moeten doen, door de opening naar de handelspubliciteit, naar de BRT draineert.

Helemaal gortig wordt het wanneer u over de BRT spreekt. Ik zal het blijven herhalen, misschien tot vervelens toe, dat u het was en uw fractie, die op een bepaald ogenblik in 1988 bij de stemming van het kabeldecreet en vooral na de komst van VTM, hebben aangedrongen op een rustpauze voor de openbare omroep. U zei toen : wij moeten de BRT de kans geven zich een beetje te organiseren en om VTM te verteren, om een passend alternatief uit te werken en een nieuw beleid te ontwikkelen. Wij hebben toen tot vervelens toe in de Commissie gezegd : dit kan niet met de huidige structuren, dit kan niet met het huidige statuut van de BRT, dit kan niet met het decreet van 1979, wij moeten nu decretaal ingrijpen. U zei toen : neen, er moet een rustpauze komen. In het temporiseren heb ik dan in de schoot van de Vlaamse Executieve een aantal lessen gekregen. Ik ben een legalist en een democraat, maar wanneer mijn voorstellen geen meerderheid krijgen dan leg ik mij daarbij neer. Opdat u mij goed zou begrijpen wil ik er toch op wijzen dat ik reeds in de loop van 1988 klaar was met een ontwerp van decreet in verband met de BRT, dat niet te nemen of te laten was. Ik heb in de Exe-

cutieve en in de werkgroep media van de Executieve alles gedaan om tot een consensus te komen.

Collega Van Rompuy, uw enige doelstelling was om zelf een decretaal initiatief te nemen. Mocht u dat gedaan hebben vanuit de Vlaamse Raad zou ik daar respect hebben voor opgebracht. U heeft dat evenwel niet gedaan, maar u heeft maanden gewacht tot men in de schoot van de studiedienst van de BRT zelf klaar was met teksten, waaronder u dan uw handtekening heeft geplaatst. U heeft dat dan op een drafje door de Commissie van de Vlaamse Raad gejaagd. Ik denk dat ik niets moet toevoegen aan wat collega De Beul in dat verband heeft gezegd.

Ik zou niet durven zeggen dat het een maat voor niets was. Er zijn een aantal tekortkomingen en technieken, die collega De Beul – en hij kent die problematiek zoals geen ander – naar voren heeft gebracht, maar ik stel vast – en dat is misschien toch positief – dat men na enkele maanden tot een bepaald inzicht kwam over zaken, die enkele jaren geleden nog onbespreekbaar waren, zoals de vastheid van betrekking en het ambtenarenstatuut, dat in feite een soort heilige koe was. Nu zegt iedereen dat we daarover moeten kunnen praten en dat een soepeler personeelsbeleid bij de openbare omroep moet mogelijk zijn. Dat is een grote vooruitgang ten opzichte van de wijze waarop men daar vroeger tegenover stond.

Een grotere autonomie tegenover de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad en de mogelijkheid om tot een meerjarenplanning te komen waren vroeger ook onbespreekbaar. Er is dus een evolutie aan de gang, waar wij, rekening houdend met alle technische bemerkingen, tot een consensus hadden kunnen komen.

Het ligt evenwel veel moeilijker op het vlak van de beheersstructuur en daarom zou ik er ook op aandringen de zaak opnieuw in de Commissie te bespreken.

Ik ga akkoord met de grotere autonomie, wat dus ook een grotere financiële verantwoordelijkheid impli-

ceert, maar ben niet erg gesteld op een meerjarenplanning. Ik ben veel eerder voorstander van een beheerscontract met de openbare omroep. Dat beheerscontract zou lopen over meerdere jaren. Niettegenstaande ik een legalist ben, blijf ik gekant tegen het systeem van een vast percentage van het kijk- en luistergeld. De BRT heeft dat nu zelf ook ingezien wanneer zij hebben vastgesteld dat zij daardoor ook financieel, gedurende een aantal jaren, om niet te zeggen ad vitam eternam, worden geblokkeerd. Daarenboven koppelen wij blijkbaar onze omroep aan een belasting, terwijl wij zelf niet verantwoordelijk zijn voor de heffing ervan.

Het systeem van een beheerscontract biedt zowel voor de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve, als voor de omroep zelf meer voordelen.

Inzake beheer blijft alles echter bij het oude. Ik zeg u in alle kalmte en sereniteit : de voordelen die ongetwijfeld in uw voorstel van decreet vervat zitten dreigen een maat voor niets te worden als aan de beheersorganen als dusdanig geen wijzigingen worden aangebracht. Het is haast waanzinnig dat de 12 beheerders, die deeltijds een instituut met een dotatie van 7 miljard frank moeten beheren, geen bijzondere specialisatie hoeven te hebben.

Daarom pleit ik ervoor dat men vooralsnog een poging zou ondernemen om in de Commissie aan de beheersstructuur te sleutelen opdat tegelijkertijd een grotere verantwoordelijkheid aan de Raad van Bestuur kan worden gegeven terwijl er toch een vorm van depolitisering van uitgaat. Anders blijft de BRT ziek in hetzelfde bedje.

Helemaal gortig wordt het wanneer u, na de BRT en de lokale radio's, het voorbeeld van de lokale en regionale televisie aanhaalt. Ik antwoord tegelijk op de vragen van de heer Van Dienderen en de opmerkingen van de heer Hugo Van Rompaey.

Voor de lokale en regionale televisie bestaat er een decretaal kader. De Vlaamse Executieve kan erkenningen aan regionale en lokale televisie verlenen. U zegt dat dat zal leiden tot ketenvorming. Ik laat u opmer-

Dewael

ken dat u een artikel in het kabeldecreet hebt goedgekeurd.

De heer E. Van Rompuy : Het desbetreffende artikel is zo vaag dat de lokale radio's het onmiddellijk konden omzeilen.

Minister P. Dewael : Ik heb u die bemerking niet horen maken in de Commissie voor de Media, noch tijdens de plenaire vergadering toen wij het kabeldecreet hebben goedgekeurd.

De heer E. Van Rompuy : Wij zien nu wat er gebeurt !

Minister P. Dewael : Ik onderstreep dat de gestructureerde eenvormigheid in de programmerie verboden wordt door het kabeldecreet.

Wij hebben een aantal regionale en lokale televisiestations erkend. Op een bepaald ogenblik wordt de proportionaliteit van kracht en worden er geen nieuwe erkenningen verleend. Het is nochtans perfect mogelijk voor de Vlaamse Executieve om nieuwe erkenningen te verlenen en tegelijk ook machtigingen toe te staan inzake handelspubliciteit. Maar dat weigert uw partij en zij wil de zaak opnieuw bekijken. Uw opmerkingen kunnen terecht zijn, maar dan aanvaard ik niet dat u mij een non-beleid verwijt !

Ik stel derhalve voor om op het vlak van de culturele erkenningen een aantal bijkomende modaliteiten in te schrijven, wat perfect mogelijk is. Maar dan stel ik mij wel de vraag waarom uw fractie er dan niet mee akkoord gaat om criteria inzake de handelspubliciteit in een besluit in te schrijven. Dan kunnen de reeds erkende lokale en regionale televisie-maatschappijen aan de slag gaan. Uw partij wil die discussie pas aangaan bij de discussie over het maxi-decreet. Maar tegelijk komt u op de tribune verklaren dat AVS-Meetjesland door een buitenlandse groep wordt overgenomen, schande, o, schande en dat daar van alles gebeurt. U beschrijft de toestand als chaotisch. Maar wie verhindert een reglementair kader dat moet toelaten dat de lokale en regionale reeds er-

kende televisiemaatschappijen kunnen starten ? Dat is onder meer uw fractie. Dat is toch al te gortig.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de Minister, wij zijn ervan overtuigd dat, wanneer wij de reclame nu vrijgeven – waardoor de regionale en lokale televisiemaatschappijen aan de slag kunnen – zich dezelfde situatie als bij de lokale radio's zal ontwikkelen. Wij vertrouwen er niet op dat artikel 6 van het kabeldecreet in verband met de eenvormige programmerie voldoende tegen ketenvorming beschermt. U hebt immers jarenlang de ketenvorming bij de lokale radio's toegelaten. Wij menen dat u ook bij de lokale en regionale televisie niet zal optreden, met als gevolg dat opnieuw ketenvorming en commercialisering tot stand zal komen waardoor een bepaald medialandschap wordt gecreëerd – waar u trouwens naar streeft – waarin bepaalde groepen de media in handen hebben en op die manier de beeldvorming en de opinievorming in Vlaanderen bepalen. Dat willen wij geenszins. Vandaar dat wij dit probleem een juridische decretale omkadering op basis van het kabeldecreet en de uitvoeringsbesluiten willen geven. **(Twistgesprekken tussen PVV en CVP)**

Ik laat u trouwens opmerken dat de noodzaak van een aantal eigen programma's – zodanig dat er geen ketenvorming kan ontstaan – niet is geregeld. Wanneer Pikelstips aan de vier erkende regionale en lokale omroepen programma's levert, hoe zal u dan artikel 6 afdwingbaar maken ? Wij komen in hetzelfde straatje als met de lokale radio's terecht !

Minister P. Dewael : Ik kijk een beetje in de richting van de Voorzitter zoals men tijdens een voetbalmatch naar de scheidsrechter kijkt als er spelonderbrekingen zijn. Ik hoop dus dat ik die onderbreking aan mijn spreektijd kan toevoegen. **(Onderbreking door de heer E. Van Rompuy)** Ik doe dat zeer graag maar ik denk dat u soms vergeet te luisteren.

Weet u, inzake vrije radio's en ketenvorming, welke namen er op de lijst staan die werd erkend bij de recente erkenningsronde ? Weet u hoe dat in de Vlaamse Executieve is gebeurd ?

Dat is met eenparigheid gebeurd, collega Van Rompuy. Alle fracties hebben dat onderschreven. Daarin zijn de groepen begrepen die u reeds zoveel maanden aan het verketteren bent omdat zij aan ketenvorming doen. Op het ogenblik dat ik met de lijst met namen naar de Executieve ga, stel ik daar eenstemmigheid vast. Laten wij mekaar dus geen Liesbeth noemen.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, in verband met de BRT denk ik dat wij een correctie moeten brengen aan de gemiste kans in verband met het voorstel van decreet dat binnenkort in Openbare Vergadering zal komen. Gaan wij het al dan niet opnieuw in Commissie bekijken ? Ik hoop dat dit wel het geval is en dat er naast de technische bemerkingen van de heer De Beul zou kunnen worden gepraat over de beheersstructuur. In afwachting denk ik dat wij alert moeten zijn voor een aantal nieuwe ontwikkelingen.

Ik moest een beetje glimlachen toen collega Van Rompuy het Jessie-programma voorstelde maar hij heeft ook gewezen op het programma Kwislijn dat door de BRT is aangekondigd. Er is gesproken over de handelspubliciteit. De deur wordt altijd meer en meer opengezet om publiciteit op de BRT mogelijk te maken. Ik stel dus vast dat wij daar gelijk krijgen. Wij hebben altijd gezegd dat het beter was die zaken volledig van mekaar te scheiden. Immers, als men de deur een beetje openlaat dan onderneemt men alle mogelijke pogingen om ze helemaal open te trappen.

Inzake Kwislijn heb ik mijn vragen. Collega Van Dienderen, ik wijs er u op dat de Raad voor de Handelspubliciteit operationeel is. Het verslag is trouwens in mijn bezit. Ik heb gisteren aan de Raad voor de Handelspubliciteit een advies gevraagd in verband met wat product placement wordt genoemd. Het is misschien niet helemaal publiciteit maar het is in elk geval een nieuw fenomeen waarover wij ons moeten buigen. Er is een view geweest voor de Raad van Bestuur in verband met dit programma. Ik geef u een aantal voorbeelden om aan te tonen waartoe product pla-

Dewael

cement kan leiden. Ik citeer : Het is niet miss America, het is lady Europe, de Siemens-vaatwasmachine. Ik geef u een tweede voorbeeld : Onze kandidaat wint de keukenklok met ingebouwde thermometer. Ik geef u een derde voorbeeld : Deze lichtgewicht Sony-televisieset met video & ingebouwde recorder en u zult Kwislijn nooit meer missen.

Collega's, is dit publiciteit ? Is dat het nieuwe fenomeen product placement ? Ik denk dat het dringend nodig is dat wij hier klaarheid scheppen. Dat is de reden waarom ik een principiële uitspraak aan de Raad voor de Handelspubliciteit heb gevraagd. Wanneer wij het maxi-decreet na het advies van de Raad van State opnieuw zullen ontvangen hebben, zal het misschien nodig zijn een aantal bepalingen toe te voegen om naast begrippen zoals sponsoring ook aan dat nieuwe fenomeen aandacht te besteden.

Ik kom thans tot de opmerkingen van collega Van Dienderen die hij in verband met de adviesraden naar voren heeft gebracht. Er zijn er inderdaad veel. Er is de Mediaraad, er is de Raad voor de Openbare Radio's en de Raad voor de Handelspubliciteit. Ik kan u bevestigen dat deze laatste raad werkt. Hij heeft trouwens ten aanzien van VTM een aantal vaststellingen gedaan, een verslag gemaakt, een aantal praktijken onderzocht en is dan tot bepaalde conclusies gekomen. Die raad werkt.

Tegenover de schrijvende pers zegt u dat de pluriformiteit moet worden gerespecteerd. Daar hebt u een goed punt want dat is ook mijn mening. Het was mijn voorstel om geleidelijk aan het onderscheid dat bestond tussen compensatoire en selectieve steun af te bouwen. De beschikbare middelen zijn dezelfde als vroeger. Ik weet wel dat het bedrag vroeger hoger lag, maar op het ogenblik dat wij bevoegd werden voor de materie heeft men de kredieten gewoon over de twee Gemeenschappen gesplitst. Mijn voorstel zou zijn om de beschikbare middelen uitsluitend aan te wenden voor de selectieve steun aan de

geschreven pers ten einde dat pluralisme te waarborgen en de compensatoire hulp af te bouwen.

Ik heb een advies gekregen van de Federatie van de Dagbladuitgevers waarin het tegenovergestelde wordt gevraagd en waarbij ik citeer : Gelet op de crisis die zich manifesteert men toch aandringt op het voortzetten, nog een zekere tijd, van dat systeem van compensatoire hulp.

Zo kom ik tot de opmerkingen van collega Hugo Van Rompaey. Ik heb reeds geantwoord op zijn vragen in verband met regionale televisie. Ik deel zijn opvatting dat wij als klein taalgebied in het Europa van morgen ons uiterste best zullen moeten doen om onze identiteit cultureel en taalkundig te vrijwaren. Hij heeft het vel van de beer een beetje te snel verkocht toen hij zei dat collega Galle in het Europees Parlement de doorbraak op het vlak van de toevoeging van een cultuurparagraaf aan het EEG-Verdrag heeft geforceerd. In het Europees Parlement werd deze zaak inderdaad besproken, maar de eigenlijke doorbraak zal er misschien komen op de Intergouvernementele Conferentie vanaf 14 december eerstkomend. Daar zal eventueel worden beslist of deze belangrijke cultuurparagraaf aan het EEG-Verdrag zal worden toegevoegd.

Collega Van Dienderen vroeg zich af wat er zal gebeuren met de motie van aanbeveling aangaande de VTM, meer bepaald inzake educatieve en vormende programma's. Ter zake heb ik mijn administratie de opdracht gegeven een uitvoeringsbesluit uit te werken om het begrip vormende programma's nader te omschrijven. Mijn administratie stelde voor – ik wil u dit niet onthouden – artikel 1 van het besluit van 11 mei 1988 betreffende het programma-aanbod van de niet-openbare televisieverenigingen aan te vullen met een tweede lid dat luidt als volgt : De vereniging moet, behalve in de periode van 1 juli tot 31 augustus, wekelijks een duidingsprogramma verzorgen en vormende onderwerpen in de programmatie opnemen. Aldus wil de administratie inhoud geven aan het begrip educatieve en vormende programma's. Voor u zal dit wellicht niet ver genoeg gaan.

Het standpunt van VTM over deze aangelegenheid is eveneens belangrijk. Ik heb van de directeur-generaal het eerste jaarverslag ontvangen dat naar ik hoop eertlang zal kunnen worden besproken in de Commissie voor de Media. Met betrekking tot haar opdracht inzake vormende programmatie zegt de VTM-leiding het volgende : Inzake vorming heeft VTM als privé-omroep eveneens haar verplichtingen nagekomen. Tussen de pijlers informatie en ontspanning bevindt zich een brede waaier van programma's met een brede schakering van mogelijke kwalificaties. Het is niet mogelijk die in categorieën in te delen en ook het Vlaamse beleid en de Executieve en de adviescolleges, zoals het Comité van Experts van de Vlaamse Mediaraad zelf hebben wijselijk geen definities opgesteld van de begrippen informatie, ontspanning en vorming. Iedereen zal het eens zijn over één of enkele essentiële kenmerken doch iedereen zal aarzelen bij de aflijning. Hetzelfde geldt voor de notie van een evenwichtig zendschema. Anders dan een starre quotaregeling die ook ten aanzien van de openbare omroepen nooit werd opgelegd, laat dit algemeen begrip VTM toe te erkennen dat het educatief aspect als intrinsieke kwaliteit aanwezig is in meerdere programma's, zonder dat zij in de intellectuele perceptie misschien onmiddellijk als zodanig worden aangevoeld. Wanneer de heer Neels, directeur-generaal van VTM, zich zal verantwoorden in de Commissie voor de Media, kunnen wij hierover een discussie houden. Het zal moeilijk zijn en blijven om een ideale definitie naar voor te brengen.

Wat mij op het ogenblik meer bekommert is dat wij op het vlak van de vormende opdracht voor VTM strenger zouden optreden dan voor de openbare omroep. Aan de openbare omroep, de BRT, die haar opdracht krijgt van de Vlaamse Raad, en die wordt gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap, moeten wij de taak geven om op dat vlak programma's te brengen die aan die notie beantwoorden.

De commerciële televisie, VTM, kan

Dewael

een poging doen in die zin, maar aangezien hij moet leven van reclame-inkomsten, zijn vooral de kijkcijfers van belang. De BRT ontsnapt daar in principe aan. Hij moet inderdaad, zoals collega Van Rompuy heeft gezegd, in de eerste plaats goede programma's brengen op een populaire manier en vice-versa. Die stelregel hoorden wij trouwens herhaaldelijk verkondigen door de heer Goossens, administrateur-generaal. Onze aandacht moet dus vooral uitgaan naar die opdracht. Om de BRT in staat te stellen die opdracht behoorlijk te vervullen moet het statuut van de openbare omroep dringend worden aangepast op een andere en meer ingrijpende wijze dan de Commissie voor de Media van de Vlaamse Raad, voorstelt. **(Applaus)**

CULTUUR

De Voorzitter : Wij behandelen een tweede materie waarvoor Minister Dewael bevoegd is, met name Cultuur.

De heer Félicien Bosmans, verslaggever, heeft het woord.

De heer F. Bosmans, verslaggever **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de Commissie Cultuur heeft de haar toegewezen artikelen en secties van het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991 besproken op 17 en 30 oktober 1990.

In zijn inleiding onderstreepte de Cultuurminister de gestadige groei van de cultuurbegroting sedert 1985. In 1985 bedroeg de totale cultuurbegroting 4.609,2 miljoen frank. Voor 1991 wordt een bedrag van 6.671,2 miljoen frank voorgesteld. Dat is een stijging met 44,75 ten honderd. Ten opzichte van 1990 bedraagt de stijging 4,5 ten honderd of ongeveer 300 miljoen frank.

De Gemeenschapsminister merkte op dat de verhoging bijna voor alle sectoren geldt.

Voor de Vlaamse Operastichting, het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en het Museum voor Hedendaagse

Kunst te Antwerpen werden verhoogde dotaties voor de investeringsfondsen uitgetrokken. Voor het VLOS bedraagt de verhoging 50 miljoen frank. Voor het Ballet van Vlaanderen 20 miljoen frank en voor het MVHKA 25 miljoen frank. Met deze aanpassing moeten deze instellingen hun bouwwerken bekostigen.

Wat de subsidiëringkredieten voor culturele en sportinfrastructuur betreft, werd aangestipt dat de vermindering met 189,3 miljoen frank het gevolg is van de filosofie vervat in het ontwerp van decreet betreffende het Investeringsfonds, dat met ingang van 1 januari 1991 operationeel wordt. Het bedrag dat nog voorkomt op artikel 63 is bestemd om de vóór 1 januari 1991 opgestarte dossiers verder te subsidiëren. Het heeft derhalve een uitdagend karakter.

Bij de sectie schone kunsten citeerde de Gemeenschapsminister : De verhoging met 20 miljoen frank van de kredieten ter uitvoering van het podiumdecreet. De gevraagde 60 miljoen frank komen voor 1991 inderdaad overdreven voor aangezien het decreet ten vroegste operationeel zal worden tijdens het speelseizoen 1991-1992.

Een verhoging van 10 ten honderd, of 10 miljoen frank, met het oog op het ontwerp van decreet tot spijziging van een Filmproductiefonds, alsook een verhoogde subsidie voor de filmfestivals in Vlaanderen in 1991.

Een stijging met respectievelijk 15,8 miljoen frank en 98 miljoen frank voor jeugd- en sociaal-cultureel werk, die vooral de uitvoering van de diverse decretale regelingen ten goede komen.

In de jeugdsector komt de stijging vooral ten goede aan het landelijk jeugdwerk, en aan de laaggeschoolde en kansarme jongeren.

In de volksontwikkeling gaan de bijkomende kredieten naar het vormingswerk in verenigingsverband, de amateuristische kunstbeoefening, de koepelorganisaties en de weddetoelagen voor staffunctionarissen van culturele centra.

De aanpassing van de kredieten voor

het openbaar bibliotheekwerk deed geen problemen rijzen, en dit ingevolge het protocolakkoord dat met de vertegenwoordigers van de grote fracties werd afgesloten over een nieuw bibliotheekdecreet tot aanpassing van het decreet van 1978. Voor het bibliotheekwerk in Vlaanderen wordt een stijging van 123 miljoen frank genoteerd, ten opzichte van 1990.

In de sportsector is slechts een lichte verhoging ten opzichte van 1990 merkbaar. Dat is te wijten aan een krappe berekening van de werkingskosten, vooral voor de BLOSO-centra, en aan een vermindering met 15 miljoen frank van het Sportfonds. Er zullen dus maatregelen moeten worden getroffen om bepaalde aanpassingen uit te werken, bijvoorbeeld wat de bijdrage van de gebruikers betreft.

Het Vlaams Sportfonds werd op 10 oktober 1990 operationeel gemaakt, zodat tijdens de begrotingscontrole 1991 een herschikking van deze variabele kredieten zal moeten gebeuren.

Voor de sectie toerisme herinnerde de Gemeenschapsminister eraan dat hij op 24 april 1990 voor de nieuw benoemde Raad van Bestuur en de technische comités van het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme een aantal beleidsoriëntaties had toegelicht.

Als eerste zorg citeerde hij de verdere uitvoering van het hoteldecreet. Met de andere Gemeenschappen wordt een decreetgevend initiatief voorbereid voor de reisbureausector. Het bevoegde technisch comité bereidt daarentegen een voorontwerp van decreet voor voor de kampeersector. Het belangrijkste probleem hierbij is de eerbiediging van de gewestplannen.

De algemene toelichting van de heer Minister werd nog aangevuld door die van de commissaris-generaal voor toerisme, bij de artikelsgewijze bespreking.

Hij illustreerde met concrete voorbeelden de doelstellingen van het VCGT, namelijk Belgen betrekken bij het binnenlands toerisme, buiten-

F. Bosmans

landse toeristen aantrekken en de toeristische industrie ondersteunen.

In de sectie internationale betrekkingen zijn de subsidies ondergebracht voor de Nederlandse Taalunie, de Brakke Grond, de VZW JINT (Internationaal Jeugdwerk) en het Cultureel Jongerenpaspoort. Hiervoor worden de subsidies op het peil van 1990 behouden.

Belangrijk zijn de uitgaven in het kader van de internationale samenwerking inzake kunst. Vlaanderen is in het buitenland vooral gekend om zijn cultuur, wij moeten dus ons cultureel verleden en vooral onze enorme hedendaagse culturele creativiteit ten volle benutten.

Voor 1991 werd geopteerd voor specifieke acties zoals bilocatie van het Nederlands Theaterfestival en de verhoging van het co-productiefonds voor podiumkunsten.

De Gemeenschapsminister wees er op dat uit een precieze becijfering blijkt dat, indien nodig, de kabinetskredieten voor de personeelsuitgaven met 2,7 miljoen frank kunnen worden verminderd.

Hij besloot zijn toelichting met de opsomming van de ontwerpen van decreet die op stapel staan en die bij voorkeur nog tijdens de huidige legislatuur moeten kunnen worden besproken, waaronder het bibliotheekdecreet dat vandaag in de Openbare Vergadering ter sprake komt.

In een zeer sereen klimaat werd de algemene en artikelsgewijze bespreking gevoerd.

Algemeen werd opgemerkt dat men zich niet al te optimistisch over de cultuurbegroting mag uitlaten, aangezien het aandeel van de cultuurbegroting in de globale begroting van de Vlaamse Gemeenschap procentsgewijze achteruit gaat.

Bovendien gaat het leeuwendeel van de verhoging naar de BRT.

Het verschijnsel sponsering als alternatieve financieringsvorm wordt steeds belangrijker in de cultuursector. Wordt het beleid hierdoor niet

doorkruist, aangezien lange termijnplanning hierdoor in het gedrang komt? Bovendien dreigt het grootste gedeelte van de middelen naar prestigeprojecten te gaan.

Verscheidene leden vestigen ook de aandacht op de besteding van de Nationale Loterijtoelagen, waarop de Vlaamse Raad geen duidelijk zicht heeft.

Een lid pleit voor een globale discussie over het cultuurbeleid in het licht van de actuele uitdagingen.

Een ander lid drukt er zijn vrees over uit dat ingevolge het inwerkingtreden van het Investeringsfonds, op 1 januari 1991, minder investeringskredieten zullen voorbehouden worden voor culturele projecten.

Het opnemen van een cultuurparagraaf in het Verdrag van Rome is volgens een ander lid de remedie tegen overcommercialisering van de culturele prestaties, waarop een collega opmerkt dat in het vooruitzicht van de eengemaakte Europese markt een samenwerking op cultureel gebied met Nederland absoluut noodzakelijk is.

Het zogeheten Mattheüs-effect in de culturele sector wordt eveneens ter sprake gebracht. Spreker klaagt een aantal vlekken aan in de culturele infrastructuur waardoor er scheefgegroeide situaties ontstaan, die hij met voorbeelden illustreert.

Verscheidene leden betreuren het dalend aantal overnachtingen aan de kust, het ontbreken van een marketingplan, de gebrekkige toepassing van de vestigingswet voor restauranthouders en de onvoldoende betoelaging van de toeristische sector.

Er wordt gepleit voor een doorlichting door de SERV, wijl het grote belang van de buitenlandse bureaus voor individueel, groeps- en congress-toerisme wordt onderstreept.

Tenslotte werd ook nog aandacht gevraagd voor de organisatie van de reisbureaus, de problemen in de hotelsector, de verkeers- en parkeerproblemen aan de kust, het sociaal en kampeertoerisme, de vakantieverspreiding en andere.

Vervolgens werden er door een aantal leden bijkomende vragen om informatie gesteld, onder meer een ventilatie van de stijging van de begroting over de verschillende artikelen, een overzicht van de betoelagingen per categorie, een beperkte juridische studie over het probleem van de subsidiëringmogelijkheid van de bi-culturele instellingen in Brussel, de stand van zaken voor de subsidiëringaanvragen voor culturele en sportinfrastructuurwerken, dit met het oog op de instelling van het Investeringsfonds in 1991.

In zijn antwoord benadrukte de Gemeenschapsminister de substantiële verhoging van de cultuurbegroting, die evenwel niet volstaat om alle decretale verplichtingen uit te voeren: er moeten dus prioriteiten worden gelegd.

Als blikvanger citeerde hij de vooruitgang in de filmsector, de BRT-dotatie en andere. Hij onderschreef de bedenkingen inzake sponsoring, de subsidiëring via de Nationale Loterij, de feitelijke debudgettering bij de investeringskredieten.

Tenslotte stipte hij aan dat de bi-culturele musea nog steeds onder de bevoegdheid van de nationale Minister van Binnenlandse Zaken ressorteren, en onderstreepte het belang dat dient gehecht te worden aan het ontzuijlingsdebat en aan het toekennen van overheidsstimuli voor de scheppende kunstenaars.

De antwoorden op de concrete vragen om inlichtingen werden in bijlage bij het verslag gevoegd; de omvangrijke lijsten werden aan de commissieleden bezorgd.

Voor de artikelsgewijze bespreking verwijs ik naar het gedrukte verslag. Zeer uitvoerig werd ingegaan op het podiumdecreet, het filmproductiefonds, de vergoeding van de auteurs van literaire werken, het Taalunieverdrag, de jeugd- en poppentheaters.

Een aantal verminderingen in de jeugdsector werden als discriminerend bestempeld. De stijging in de jeugdsector is amper 2 ten honderd wat in feite op een vermindering weerkomt, terwijl in de sector volks-

F. Bosmans

ontwikkeling een zeer belangrijke verhoging voor de subsidiëring van de koepels werd ingeschreven.

Het landelijk jeugdwerk blijft ver van de honderd ten honderd subsidiëring zodat een aanpassing noodzakelijk is. Voor het plaatselijk jeugdwerk werd een indexatie van de werkingsmiddelen eveneens als noodzakelijk bestempeld. Ook voor de kansarme jeugd is er een permanente aanpassing van de begroting vereist. De ruime gedachtenwisseling over dit hoofdstuk gaf aanleiding tot het indienen van een amendement door de heer Van Peel en door de heer Geysels evenals een voorstel van advies door collega Lauwers.

Bij de bespreking van de secties sport en recreatie werd gepleit voor een voldoende oplossing voor de personeelsproblemen, vooral voor de niet-statutaire personeelsleden. Er werd ook gepleit voor het operationeel maken van het Vlaams Sportfonds.

Inzake internationale culturele betrekkingen werd de ontoereikendheid van de uitgetrokken kredieten aangeklaagd. De Gemeenschapsminister antwoordde hier uitvoerig op de gestelde vragen.

Bij de stemmingen werden alle aan de Commissie voorbehouden artikelen van het ontwerp van decreet alsmede de toegewezen secties van de begrotingstabel eenparig aangenomen. Het amendement van de heer Van Peel werd verworpen met 5 stemmen tegen 6. Het amendement van de heer Geysels werd verworpen met 10 stemmen bij 1 onthouding. De Commissie hechtte eenparig haar goedkeuring aan het voorstel van advies van de heer Lauwers waarin aan de Vlaamse Executieve wordt gevraagd bij de begrotingscontrole en het aanpassingsblad 1991 de middelen voor de sector jeugd te verhogen.

Tenslotte werd de conformiteit tussen de administratieve begroting en de uitgavenbegroting door de Commissie eenparig vastgesteld. **(Aplaus)**

De Voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel, verslaggever **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, als verslaggever verwijs ik naar mijn schriftelijk verslag. Ik wil echter enkele persoonlijke opmerkingen maken.

Vorig jaar waren wij, zoals u zich herinnert, grondig ontevreden over de begroting Cultuur. Dit jaar zijn wij dat veel minder. Wij hebben vastgesteld dat de engagementen die in het bijblad werden aangegaan, grotendeels zijn nagekomen.

Mijnheer de Minister, wij zingen graag mee in het algemene koor dat alle partijen overstijgt om meer budgettaire middelen voor de sector Cultuur te vragen. Wij moeten dan meteen ook zeggen dat dit moet worden waar gemaakt in al de verschillende domeinen van het cultuurbeleid.

Ik wil mij echter beperken tot enkele opmerkingen in verband met het sociaal-culturele werk en in verband met de kunsten, vooral dan de podiumkunsten.

Zoals de mede-verslaggever, de heer Felicien Bosmans, heeft opgemerkt, is er in de Commissie nogal wat aandacht besteed aan de relatieve benadeling van de sector jeugd, waaraan wij zullen moeten verhelpen.

Die relatieve benadeling zal blijven bestaan zo lang er voor de plaatselijke initiatieven met nationale subsidiëring moet worden gewerkt. De jeugdsector kan niet anders dan toegeven dat een aantal plaatselijke initiatieven zoals jeugdhuizen onvoldoende mee zijn geëvolueerd met maatschappelijke ontwikkelingen en dat er bijgevolg bij de overheid vragen rijzen in verband met de relevantie van ofwel werkingsvormen ofwel concrete initiatieven die worden genomen.

Het is natuurlijk bijzonder moeilijk voor de Vlaamse overheid en administratie dit reëel, ten velde te controleren, als we weten hoezeer de gemeenten daar al moeite mee hebben. Ik hoop oprecht dat wij daarin vooruitgang kunnen boeken. De enige mogelijkheid om in de toekomst de jeugdsector te geven wat hem toekomt is over te stappen op een veel grotere decentralisatie. Ik hoop dan

ook dat we erin zullen slagen te komen tot een gezamenlijk voorstel van decreet over deze materie. Ik heb dus nog niet alle hoop opgegeven. Ik hoop ook dat de jeugdsector ons daarin zal steunen, ook al zijn de berichten die mij vanuit deze hoek bereiken, niet zo gunstig. Zolang zij onderling ruzie blijven maken, vrees ik dat een stijging van de budgettaire middelen in de toekomst niet aanzienlijk zal zijn. Wij moeten onder ogen durven zien dat beide elementen aan elkaar zijn gekoppeld. Ik vrees dat we zo in een vicieuze cirkel kunnen terechtkomen en er op het ogenblik al min of meer in zitten. Er zijn minder middelen, omdat er twijfel bestaat over de relevantie van een aantal initiatieven. Daardoor doen zij het nog slechter, krijgen nog minder middelen, enzovoort. Deze vicieuze cirkel moeten we echt doorbreken. Ik hoop dat we na de adviezen die we nog moeten krijgen van de jeugdraad en de VBSG erin zullen slagen tot een gezamenlijk voorstel van decreet te komen om aan al deze problemen iets te doen. Het is wel bijzonder dringend.

Ik kom nu tot het sociaal-cultureel werk. In de Commissie heb ik inderdaad een amendement ingediend dat ertoe strekt enkele miljoenen frank weg te nemen uit het budget van de culturele koepelorganisaties en te verdelen tussen een aantal sectoren die in de begroting niet zo goed verdeeld zijn. Dat geldt voor de jeugdsector, maar ook voor andere sectoren. Dit amendement werd mij door sommigen uiteraard niet in dank afgenomen, maar dat wist ik toen ik het indiende. Toch wil ik de motivatie voor het amendement hier herhalen. Op een ogenblik dat wij allen moeten zoeken naar middelen, ook in de sociaal-culturele sector, stel ik vast dat de koepelorganisaties in 1991 aan de Gemeenschap op 100.000 frank na 80 miljoen frank kosten. De representativiteit van een aantal koepelorganisaties is mij nog enigszins duidelijk, maar ik heb toch het gevoel dat de stafmedewerkers van een aantal andere koepelorganisaties vaak alleen zichzelf vertegenwoordigen, elkaar ontmoeten in eindeloze vergaderingen en zich soms moeten uitputten in het zoeken naar punten

Van Peel

van verschil om zich nog enigszins te kunnen profileren. Zo kan het niet verder. De criteria voor de erkenning van de koepelorganisaties moeten worden herzien. Bij de bespreking van mijn amendement heb ik, misschien een beetje opportunistisch, het verzuilingsdebat betrokken. Hoe kleiner de kring waarin we ons bewegen, hoe groter de neiging om tot ontboezemingen over te gaan. In de Commissie werd deze discussie naar de Werkgroep Verzuiling verwezen door leden van andere fracties die het niet met mij eens waren. Volgens Professor Dr. Billiet, en met hem nogal wat leden van de Werkgroep Verzuiling, is de grond voor de verzuilingsproblematiek het feit dat er een belangenverstrengeling is tussen de drukkingsgroepen en de politieke overheid en dat het niet altijd zo klaar en duidelijk is hoe de politieke besluitvorming tot stand komt. Ik heb toen duidelijk gezegd en herhaal nogmaals dat de CVP, maar ook andere fracties, vragende partij zijn om deze problematiek aan te pakken. Mijns inziens heeft dit weinig te maken met het verzuilingsdebat, maar is deze problematiek eigen aan elke verzorgingsstaat in West-Europa. Waar trek je namelijk de grens tussen wat de politieke overheid enerzijds en de drukkingsgroepen anderzijds moeten doen ?

Ook in de Commissie heb ik het in een breder perspectief gesteld want als het debat hier in die zin verloopt, dan ben ik vragende partij. Los van heel deze discussie blijf ik ervan overtuigd, nadat ik heb geconstateerd dat niet alle fracties – wat een eufemisme is voor geen enkele fractie, behalve de mijne – mij daarin wilden volgen, dat wij ons hoe dan ook in de eerstvolgende jaren zullen moeten buigen over de erkenning en betoelaging van de koepels in de sociaal-culturele sector, willen we de scheef-trekkingen die zich op dit ogenblik in de begroting voordoen, rechtzetten. Ik pleit dus voor een herziening van het koepeldecreet.

Mijnheer de Minister, een laatste punt dat ik even wil aanhalen in het kader van het kunstenbeleid is het door u aangekondigde ontwerp-de-

creet op de podiumkosten. We stonden daarin vrij ver maar omwille van een negatief advies van de Raad van State is er op dit ogenblik nog niet veel van in huis gekomen. Ik betreur dat, te meer omdat ik begrepen heb dat de Raad van State zich voor zijn negatief advies baseert op het Cultuurpact en ervan uitgaat dat uw subsidiestromen niet geventileerd zijn volgens personeelstoelagen, werkingstoelagen, enzovoort. Ik vind dat een spijtige zaak omdat ik het erg belangrijk vind dat we op het vlak van de podiumkosten zouden vooruitgaan. Ik vraag mij af of u en de Executieve al dan niet zwaar tillen aan dat advies van de Raad van State. Ik laat dat aan uw discretie over maar mocht u dat niet doen dan kan ik u verzekeren dat wij dat niet zo erg zouden vinden.

Minister P. Dewael : Mijnheer Van Peel, mag ik hierop even inpijken teneinde een stand van zaken te geven. De Raad van State heeft inderdaad ongeveer een maand geleden een advies uitgebracht in verband met ontwerp-decreet podiumkosten. In dat advies worden een aantal bemerkingsen gemaakt die gemakkelijk kunnen worden opgevangen. De tekst werd nadien trouwens aangepast. Het fundamentele discussiepunt is echter de toepassing van het Cultuurpact waardoor wij de toelagen opnieuw zouden moeten opsplitsen in werkingstoelagen en personeelstoelagen. U heeft daarin volledig gelijk. Als we op dat vlak het advies van de Raad van State volgen dan zouden wij, mijns inziens, opnieuw in heel wat euvels van het vroegere decreet vervallen. Ik zal niet beweren dat het nieuwe decreet dan een maat voor niets is maar mij lijkt dat vrij fundamenteel. Daarom heb ik aan de Vlaamse Executieve voorgesteld – en dat punt staat morgen aan de agenda – om de Raad van State ter zake niet te volgen.

De heer M. Van Peel : Ik hoop dan dat de Executieve u daarin zal volgen, mijnheer de Minister. Misschien zou het de hefboom kunnen zijn om de totale problematiek van het Cultuurpact opnieuw op een serene manier aan te pakken. Het zou misschien geen slechte zaak zijn mocht het gebeuren naar aanleiding van dit

feit, te meer dat er op het vlak van het ruimere podium maar ook van het specifieke theaterlandschap in Vlaanderen toch nog wel wat moet gebeuren.

Concreet, als ik even vanuit mijn provincialistische Antwerpse reflex mag spreken, dan constateer ik dat bijvoorbeeld een stad als Antwerpen – alleen de stad Antwerpen, ik spreek niet over de andere subsidiestromen – een stad met acute financiële problemen, aan een gezelschap als de KNS jaarlijks 120 miljoen frank betaalt. Ik heb het dan nog niet over de infrastructuur van de Stadschouwburg, maar alleen over gesubsidieerde gezelschappen waarvan kan worden gesteld – en ik wil me daarbij niet inlaten met het artistiek beleid – : ten eerste, dat ze qua artistiek peil de laatste jaren door geen enkele ernstige recensent nog bijzonder worden geloofd en, ten tweede, de bezettingsgraad zeker niet overdreven is, wat een ander criterium zou kunnen zijn. Welnu, omwille van de rigiditeiten in het oude decreet – waarvan ik vrees dat er een aantal in het nieuwe ontwerp zullen worden overgenomen – verzoek ik u het nogmaals na te kijken.

Ik stel in ieder geval vast dat omwille van de verplichtingen opgenomen in het huidige decreet, de stad eigenlijk verplicht wordt om daar 120 miljoen frank per jaar in te steken, wat toch geen gezond beleid kan genoemd worden. In de stad Antwerpen is er op dit ogenblik één groot maar ziek theater. In de loop van de jaren zijn daarrond nog een aantal nieuwe initiatieven ontsproten. Vaak komen die van een aantal gefrustreerde artiesten. De stad Antwerpen heeft absoluut niet de middelen om daaromtrent een stimulerend beleid te voeren. Wij worden wel verplicht om per jaar 120 miljoen frank te spenderen aan één gezelschap zoals de KNS. Wij moeten ons toch hoeden voor dergelijke situaties, die in het verleden zijn gegroeid naar aanleiding van het vorige decreet – wellicht met de beste bedoelingen – want dat heeft uiteraard ook te maken met de wettelijke bepalingen.

Minister P. Dewael : Mijnheer de Voorzitter, mag ik ook hier even on-

Dewael

derbreken want als ik vanavond om 11 uur of middernacht mijn antwoord moet geven, klinkt dat misschien van zeer ver.

Ik wil alleen maar onderstrepen dat ik in mijn initieel onderwerp-decreet op de podiumkunsten de verplichting van de steden had geschrapt. Ik ben van mening dat dergelijke bepaling een inbreuk vormt op de autonomie van de steden en de gemeenten, die ons toch zo na aan het hart ligt. Een aantal steden lappen die verplichting gewoon aan hun laars. Ik denk hier bijvoorbeeld aan de stad Brussel. Niettegenstaande het feit dat het theaterdecreet hen die verplichting oplegt zegt de stad, en in mindere mate ook de provincie, dat zij dit niet doet. Vandaar mijn beslissing om deze bepaling te schrappen teneinde de beslissingsvrijheid van de steden te respecteren. Indien u van oordeel is dat deze aangelegenheid, mede in het licht van de financiële toestand van de stad Antwerpen, opnieuw moet worden bekeken, is dat voor mij geen enkel probleem. Als de tekst opnieuw ter discussie komt in de Vlaamse Executieve, of zelfs in de Vlaamse Raad waar hij nog altijd kan worden geamendeerd, vindt u in mij een bondgenoot.

De heer M. Van Peel : Ik vermeld hier een aantal nieuwe dingen waartoe wij verplicht worden omwille van het artistieke peil van een aantal gezelschappen en de budgettaire situatie van een toevallige plaatselijke overheid.

Minister P. Dewael : Collega Van Peel, een stad zal zijn verplichtingen op het vlak van cultuurinvesteringen nakomen of niet. Dat is een bewuste keuze. Wat wel belangrijk is met het nieuwe decreet is dat samenwerkingsverbanden mogelijk worden die vandaag onmogelijk zijn. De eindeloze versnippering die er bestaat, onder meer ook in de stad Antwerpen, moet sommigen inspireren om joint ventures aan te gaan teneinde het aanbod naar het publiek toe niet te schaden, maar de kwaliteit op een hoger peil te brengen.

De heer M. Van Peel : Ik ben het daarmee eens, mijnheer de Minister.

Het is ook een probleem van infrastructuur. Dit is mijn conclusie als ik de bestaande infrastructuur in de regio Antwerpen beschouw, waar de Bourla-schouwburg wordt gerestoureerd om de KNS daarin te laten spelen, waarna de Stadsschouwburgzaal dan leeg zou staan, waar de Singel uitbreiding vraagt, en waar het ballet uitbreiding heeft gevraagd en gekregen. Wij zitten hier dus met het merkwaardige fenomeen dat gezelschappen nieuwe infrastructuur vragen zoals bijvoorbeeld het Raamtheater, de Blauwe Maandag Compagnie enzovoort. Er zijn bestaande infrastructuur die leeg komen te staan en waarvoor andere kunstmatige bestemmingen moeten worden gevonden. Er zijn dus enerzijds deze infrastructuur en anderzijds de betoelaging van de gezelschappen door diverse overheden, de Gemeenschap, de provincie, de steden, en een overleg daarrond zal dringend op gang moeten komen. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Berben heeft het woord.

De heer P. Berben (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijn uiteenzetting zal zeer kort zijn. Hiervoor zijn twee redenen. Ten eerste, de PVV stemt in grote mate in met deze begroting en, ten tweede, ik zit geprand tussen huur en cultuur. Er vinden nu ook besprekingen plaats in de Commissie voor de Justitie. Ik duik dus snel van de huur in de cultuur.

Vice-Premier Claes zei laatst in de pers dat cultuur ingeval van budgettaire schaarste steeds het eerst moet inleveren. Hij zei eveneens : Het moet ophouden dat cultuur steeds minder krijgt.

Hij zou zich beter moeten informeren want cultuur is er de jongste jaren immers erg op vooruit gegaan. 45 ten honderd ten opzichte van 1985 is niet niets. Iedereen weet wel aan wie dit te danken is.

Minister P. Dewael : Als ik mij niet vergis, heeft de Vice-Premier bij die gelegenheid ook kritiek geuit inzake het kunstonderwijs. Die kritiek vind ik gedeeltelijk gegrond.

De heer P. Berben : Ik ben het met

die kritiek ook eens. Ik heb met belangstelling de zeer mooie redevoering van een directeur van de academie in het Antwerpse gelezen.

De stijging in 1991 is ten opzichte van 1990 bescheiden maar in het globale beleid van de Vlaamse Executieve is ze normaal en verdedigbaar te noemen. Het is merkwaardig dat de stijgingen voor cultuur in de periode dat de SP in de oppositie zat, en steeds pleitte voor een verandering en een verhoging van de kredieten voor cultuur, groter zijn dan nu. Ik kan alleen maar vaststellen dat de SP in de meerderheid niet meer pleit voor een verhoging van de kredieten.

De cultuurbegroting 1991 biedt voldoende ruimte voor enkele nieuwe accenten, vooral in de kunst en de infrastructuur.

De eerste aanzet is de uitvoering van het decreet betreffende de podiumkunsten. Het zal in 1991 nog geen groot effect ressembleren maar de aanzet is gegeven en het decreet zal van groot belang zijn voor alle disciplines die eronder vallen.

Minister P. Dewael : Het kan inderdaad van belang zijn.

Ik heb een stijging van 20 miljoen frank kunnen bewerkstelligen in de begroting 1991. 20 miljoen frank is een derde van 60 miljoen frank, de jaarlijkse stijging die ik meen nodig te hebben. Dat het een derde is, is omdat wij meenden dat het ontwerp-decreet nog voor het einde van dit kalenderjaar zou worden goedgekeurd, zodat het van kracht zou worden voor het seizoen 1991-1992.

Dat zal niet mogelijk zijn, gelet op het advies van de Raad van State. Het nieuwe decreet zal pas operationeel worden vanaf het seizoen 1992-1993.

De heer P. Berben : Mijnheer de Minister, verder wens ik te onderstrepen dat de reeds lang aanslepende infrastructurele en financiële problemen van de Vlaamse Opera, het Museum voor Hedendaagse Kunsten Antwerpen en het Ballet van Vlaanderen elegant werden opgelost. Die drie grote pijlers van het Vlaams cultuurleven verkeren in een gezonde financiële situatie en dat moet ons

Berben

verheugen. Hetzelfde geldt voor het Filharmonisch Orkest van Vlaanderen. Zeer belangrijk zijn de merkwaardig hoogstaande muzikale prestaties in binnen- en buitenland. De pers besteedde daar trouwens uitvoerig aandacht aan. Toch heeft op het ogenblik de Raad van Bestuur van het Filharmonisch Orkest van Vlaanderen met inwendige spanningen te maken. Ik meen dat de Minister de oorzaken ervan kent en indien niet, dan wil ik hem wel wat meer informatie geven. Deze problemen moeten natuurlijk niet worden aangedikt, maar er moet wel een oplossing voor worden gezocht. Volgens mij liggen die spanningen vooral op het menselijk vlak; zij hebben te maken met gevoeligheden tussen personen.

Toch blijven naar mijn mening in de globale cultuurenveloppe nog verhoudingsgewijs teveel middelen gaan naar structuren ten nadele van echt cultureel creatief werk. Deze bemerking formuleerde ik ook bij de vorige begroting en naar ik hoop zal hier in de toekomst verandering optreden.

We moeten alert zijn. Indien de globale middelen niet spectaculair stijgen zullen we het moeten hebben van de creativiteit en de durf om accenten te leggen en verschuivingen door te voeren.

Ik houd nog een kort pleidooi voor de personen die vrijwilligerswerk verrichten. Ook vanuit culturele hoek moet meer aandacht worden besteed aan het reëel vrijwilligerswerk dat overall in Vlaanderen op cultureel vlak wordt verricht. Ik heb vastgesteld dat bepaalde organismen uitstekend werk leveren.

Dag in dag uit spannen hun leden zich in om, zonder enige vergoeding, de culturele bedrijvigheid tot stand te brengen. Het spijt mij echter dat u moet zoeken waar die echte vrijwilligers zich bevinden. Ik pleit ervoor dat deze organismen subsidies en toelagen blijven behouden zonder dat deze worden teruggeschroefd. Ik beweert niet dat de Minister die subsidies beperkt. Vaak is de te rigoureuze administratie echter van oordeel dat de middelen voldoende zijn in-

dien de begroting klopt. In het geval de begroting niet klopt, worden soms een aantal financiële noden gecreëerd. Dan wordt de Minister dermate onder druk gezet om subsidies toe te kennen. Mijnheer de Minister, ik vraag u de personen die echt vrijwilligerswerk leveren in de toekomst te blijven ontdekken en subsidiëren.

In aansluiting met deze beschouwingen wens ik het nog te hebben over een belangrijke nieuwe dimensie van het Vlaams cultuurproduct, namelijk de toenemende internationalisering. Onze Vlaamse kunstenaars en cultuurinstellingen moeten resoluut de confrontatie met het internationale forum kunnen aangaan.

Reeds eeuwen geleden zond Vlaanderen zijn zonen en dochters uit. Dit moet nu ook gebeuren. Dit betekent geenszins dat zij hun Vlaamse identiteit dienen prijs te geven. Integendeel, we kunnen maar Europeër zijn als we eerst Vlaming zijn. Europa haalt zijn kracht en dynamiek uit de onderlinge confrontatie van zijn rijke culturen. Ons cultuurbeleid moet dan ook met zelfvertrouwen en bijna agressief de grenzen overstijgen.

In dit kader had ik dan ook liever een groter accent gelegd op het internationaal cultuurbeleid. Daarin is voor de kunstsector 123 miljoen frank beschikbaar. Dit bedrag is bestemd voor de uitvoering van de 46 culturele akkoorden, voor de ontvangst van buitenlandse kunstenaars en ensembles en voor de promotie van onze kunst in het buitenland. Dit is eigenlijk te weinig en ik pleit voor een verhoging van die som. De overheid dient de kunstenaars en hun kunstproductie te stimuleren mits het creëren van voorwaarden om kwaliteit te leveren en buiten de grenzen te treden. We moeten goed beseffen dat het vergroten van het afzetgebied voor onze gezelschappen en kunstenaars van levensbelang is om kwalitatieve en kwantitatieve redenen.

Het woord Europa is reeds gevallen. Ik steun Minister Dewael in zijn pogingen om in het kader van de herziening van het Europees Verdrag een specifieke cultuurparagraaf te

bepleiten. Cultuur is immers geen economie, maar het Europees niveau kan wel stimuli geven om de culturele diversiteit en rijkdom te bevorderen. Dus cultuur moet, specifiek en apart, opgenomen worden in het Europees Verdrag.

Na deze bedenkingen over cultuur beland ik weer bij de huur, en eindig met de mededeling dat onze fractie de begroting zal goedkeuren. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Seeuws heeft het woord.

De heer W. Seeuws (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mij inpassend in dit soort politiek debat à la minute dat de Vlaamse Raad kenmerkt, zal mijn uiterst beknopte tussenkomst het pure begrotingsdebat ietwat overstijgen door een drietal algemene cultuurpolitieke problemen aan te snijden.

Uitgangspunt is de vaststelling die we reeds vorig jaar maakten aangaande de eerder onverwachte gevolgen van de neerwaartse druk op de expansie van de sector cultuur. Ingevolge de verdergaande federalisering werden méér bevoegdheden en middelen overgedragen, voornamelijk door de volledige communautarisering van het onderwijs.

Voor de toekomst zullen alsmaar duidelijker beleidskeuzen moeten worden gemaakt. Desnoods zullen hardnekkige taboes moeten worden doorbroken en verkokerde stellingen, die niet meer van deze tijd zijn, verlaten.

Voor de objectieve waarnemer is het bijvoorbeeld reeds lang duidelijk dat de valse tegenstelling, die kunstmatig in het leven wordt gehouden, tussen het overheidsinitiatief en het subsidiariteitsbeginsel van het zogenaamde vrije initiatief, de overtrokken verzuiling van een belangrijk deel van het cultureel werk aan de basis in de hand werkt. Luidop durft men nu al de vraag stellen of werkelijk alles wat plaatselijk door vele vrijwilligers wordt gepresteerd aan de top moet worden gesubsidieerd? Moeten we inderdaad niet resoluut, waar dat kan, de weg inslaan om te ontzui-

Seeuws

len wat samen beter kan, om met dezelfde middelen zo mogelijk meer te doen, voor méér mensen ? Het bibliotheekwezen en de basiseducatie wijzen ons wellicht de weg naar nieuwe samenwerkingsmodellen tussen overheid en privé-initiatief.

Het cultuurbeleid moet ook oog hebben voor het gevaar van culturele concentratie-gebieden, waarnaar mettertijd alle inspanningen en investeringen worden aangezogen. Dit heeft in Vlaanderen onaanvaardbare zwarte vlekken doen ontstaan die tot op heden hun cultureel isolement niet hebben doorbroken. Een zekere culturele uitstraling kan toonaangevend zijn voor anderen, maar als het schittering wordt, dan verbleekt het achterland algauw en krijg je Parijse toestanden, à la Ville Lumière. Indien uit culturele armoede geen vraag komt, moeten bijzondere inspanningen worden gedaan. Dan heeft de overheid een stimulerende rol te spelen, en ook daarvoor zijn middelen nodig.

Tenslotte, mijnheer de Voorzitter, wil ik het meer bepaald hebben over het fameuze streepje cultuur van de Europese Gemeenschap. Over de noodzaak van een specifieke cultuurparagraaf in het Europees Handvest is men het vrij algemeen eens. In het Europees Parlement diende onze vroegere collega Mark Galle begin dit jaar een resolutie in om culturele bevoegdheid toe te wijzen aan de EEG. Hiermee willen de kleinere cultuurgemeenschappen in Europa voorkomen dat de Europese cultuur enkel volgens economische maatstaven wordt behandeld. Dit betekent dat nationale steun en voorkeurbehandeling tout court uit den boze zijn, waardoor precies de kleinere cultuurgemeenschappen in de verdrukking dreigen te komen. Deze discussie wordt op talloze colloquia, en in vele teksten vanuit allerlei hoeken belicht, maar ondertussen begint op 14 december aanstaande de Regeringsconferentie over de Europese Politieke Unie. Op dat ogenblik worden de nieuwe bevoegdheden van de

EEG in een Handvest vastgelegd.

Wat is de mening van de Gemeenschapsminister die inzake cultuur bevoegd moet zijn in Europa ? Hoe ziet hij zijn rol en inbreng in een Europees cultureel samenwerkingsverband, waarin de kleinere cultuurgemeenschappen niet worden uitgesloten ?

Heeft de Gemeenschapsminister reeds een aanvang genomen met de door hem aangekondigde stappen ter voorbereiding van het dossier dat hij ter zake zou indienen bij de Vlaamse Executieve en waarbij die Vlaamse Executieve met een vragenpakket naar de nationale overheid zou stappen ? In Europees verband wordt ook, en terecht, gepleit voor de bescherming van het nationaal patrimonium.

De totstandkoming van een Europa '92 zonder grenzen, waarin een vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal moet worden gewaarborgd, zal uiteraard ook een weerslag hebben op de mobiliteit van culturobjecten.

Artikel 36 van het Verdrag van Rome laat wel toe dat elke EEG-lidstaat beperkingen op de kunsthandel mag uitvaardigen, maar omwille van de verschillende juridische systemen en de belangen van de kunstimporterende en exporterende landen, die vaak lijnrecht tegenover elkaar staan, dreigen de lidstaten hun controle kwijt te geraken en totaal machteloos te worden tegenover potentiële diefstallen en illegale uitvoer van het kunstpatrimonium.

Inzake behoud van het cultureel erfgoed zijn de twee basisstellingen gekend : ofwel via certificaten werken, ofwel via een lijst van stukken die het land niet uitmogen. De Spaanse Minister van Cultuur, Jorge Somprun, heeft een werkgroep opgericht om de verschillende invalshoeken te onderzoeken. Mogen wij het standpunt van de Gemeenschapsminister van Cultuur ter zake kennen ?

Wat de Vlaams-Nederlandse samenwerking betreft noteerden we dat alle

Nederlandstalige Euro-parlementsleden op 14 juni jongstleden een samenwerkingsakkoord ondertekenden, waarmee Vlaanderen en Nederland cultureel dicht bij elkaar moeten komen. Gaat de Gemeenschapsminister van Cultuur hiermee akkoord en ziet hij hiertoe binnen zijn budget en binnen de bestaande culturele samenwerkingsorganen extra mogelijkheden ?

Tenslotte, mijnheer de Voorzitter, zou ik willen pleiten voor een betere informatieverspreiding inzake de mogelijk kheden van Europese culturele subsidies aan de Vlaamse kunstenaars.

De Europese culturele samenwerking die wij het best ervaren is deze met Nederland, soms omwille van louter artistieke aspiraties, maar niet zelden omwille van het louter financiële en economische. Denken we maar aan het recente bericht dat nog maar eens drie belangrijke Vlaamse auteurs hun werk voortaan bij een Nederlandse uitgeverij zullen publiceren.

Een ander bekend verschijnsel is de Vlaamse Golf op het vlak van de podiumkosten, die eveneens niet zelden is ingegeven door een vraag naar werkbare middelen vanwege de Vlamingen.

In dit klimaat is het niet onlogisch dat er mythes gedijen omtrent wat men smalend de vleespottentheorie van de Europese culturele subsidies is gaan noemen.

Ziet de Gemeenschapsminister van Cultuur een mogelijkheid om de juiste informatie te verstrekken aan de Vlaamse kunstenaars, met andere woorden, wat denkt hij over een gobetween-functie om hierover duidelijkheid te verschaffen ?

Tot daar, mijnheer de Minister, een aantal algemene cultuurpolitieke bedenkingen rond uw begroting van Cultuur die onze fractie, gezien de eerder positieve balans, zal goedkeuren. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) :

Geysels

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil een aantal algemene bemerkingen formuleren en stilstaan bij een aantal concrete dossiers over het sociaal-cultureel werk.

Naar aanleiding van deze bespreking heb ik het verslag van de plenaire vergadering over de begroting van vorig jaar nog eens doorgenomen. De lectuur ervan levert een aantal interessante citaten op, waarvan ik er, gezien het korte tijdsbestek, maar een paar zal geven. Tijdens die bespreking had collega Van Peel het over de onhoudbaarheid van het enveloppesysteem voor de culturele sector en hij voegde eraan toe: Mijnheer de Minister, wij geven u nog uitstel van executie. Ik zal niet zeggen dat deze executie intussen is voltrokken, maar toch meende de Voorzitter van de Commissie, de heer Hugo Van Rompaey, enkele maanden later het ontslag van de Minister te moeten eisen.

De heer H. Van Rompaey : Dat was een zeer intensief, spontaan moment.

Minister P. Dewael : Het Limburgse landschap was hem misschien iets te eng ?

De heer J. Geysels : De heer Leo Peeters zei in diezelfde begrotingsbespreking dat hij ongelukkig was en de heer De Beul zei te betreuren dat Sinterklaas zo weinig had gebracht en dat wij nog moeilijk van een fatsoenlijke cultuurbegroting konden spreken. Er was dus een algemeen ongenoegen, zowel in *de Commissie als in de plenaire vdgadering, die tot uiting kwam in de resolutie waarin met aandrang meer middelen werden gevraagd.

De heer Felicien Bosmans, die ook vorig jaar verslaggever was, verklaarde dat er minimaal 600 miljoen bij de begroting moest komen. Wij staan nu een jaar verder en een aantal collega's vinden dat er toch enige verbetering merkbaar is. Ik meen echter dat men, ondanks de stijging van 45 ten honderd, niet kan spreken van een uitvoering van deze resolutie. Ik denk dat ook dit jaar – Sinterklaas is al achter de rug – de cultuurbegro-

ting er bekaaid afgekomen is. Toch grijpt de Commissie ook dit jaar naar een advies. Weer heeft men, in plaats van amendementen te stemmen – dat is de rol van het Parlement, zeker bij de bespreking van de begroting – zijn toevlucht genomen tot een advies. Misschien kunnen wij volgend jaar rond deze tijd andermaal constateren wat de heer Van Peel verleden jaar heeft gezegd, namelijk dat wij ons weinig illusies moeten maken over het lot dat deze adviezen te wachten staat.

Collega's, dit is een slechte manier van werken, gezien de prerogatieven van het Parlement. Wij zullen dit blijven beklemtonen. Inderdaad, deze handelwijze leidt tot een politiek van niet-handelen zodat de Minister, wat het sociaal-cultureel werk betreft, zijn overwinteringspolitiek kan voortzetten. Misschien cynisch gezegd, maar wat blijft er immers nog over buiten loterijwinsten, sponsorgelden, enzovoort. De cultuurpolitiek sterft af.

In de maand oktober heeft de Minister nog opgeroepen een Cultuurparlement te installeren. Niet dat dit een onzinnig initiatief is, maar wij blijven ervoor pleiten dat in de eerste plaats de Vlaamse Raad zich over cultuur zou uitspreken, zeker als het over financiële middelen gaat. Tot zover een algemene bedenking wat de begroting van Cultuur betreft.

Minister P. Dewael : Mijnheer Geysels, u kan toch niet loochenen dat in een tijdspanne van vijf jaar de cultuurbegroting in globo op een substantiële manier is gestegen. Weliswaar kunnen wij met elkaar vaststellen dat de middelen misschien nog ontoereikend zijn, en dan wil ik samen met u een stuk van de weg afleggen. Op een bepaald ogenblik moeten wij echter een keuze maken.

U zegt dat de Vlaamse Raad moet amenderen. U heeft uiteraard volledig gelijk. De optelsom van al die amendementen zou echter wel eens kunnen leiden tot een situatie die budgettair totaal onhoudbaar is. Wanneer amenderingen worden voorgesteld, verkies ik dat onmiddellijk zou worden aangegeven welke departementen moeten inleveren of,

binnen mijn eigen begroting, welke sector zal moeten opdraaien voor welke andere sector. Dit vind ik een veel meer verantwoorde manier van politiek bedrijven.

Ten eerste, er is een stijging van de middelen; ten tweede, wanneer men nog verder wil gaan, hoor ik altijd graag precies waar het geld vandaan moet worden gehaald. Ik lees uiteraard ook de verslagen van de andere collega's in het kader van deze begrotingsronde en zelden gaat het om een vermindering van de toegekende middelen. De optelsom van alle amenderingen leidt meestal tot stijgingen. Dus van twee zaken één.

De heer A. De Beul : Mijnheer de Voorzitter, mag ik even inpikken op wat de Minister zojuist heeft gezegd? Het is natuurlijk onzalig het debat hier altijd in de richting te drijven waarbij men zegt dat er maar één enveloppe is en wanneer men binnen deze enveloppe iets wenst te wijzigen, men moet zeggen waar moet worden geschrapt en waar moet worden bijgeteld.

De heer J. Geysels : Dat is boekhouding en geen politiek.

De heer A. De Beul : Dit is inderdaad een zuiver boekhoudkundige benadering. De Minister zegt dat de middelen de laatste jaren substantieel zijn gestegen. Mijnheer de Minister, voor alle deelbegrotingen is dit het geval. De cultuurenveloppe heeft mee de trend gevolgd van de rest. Wat stel ik vast? De cultuurbegroting-1990 bedroeg procentsgewijze 3,6 ten honderd van het totale bedrag; voor de begroting-1991 bedraagt zij 3,5 ten honderd. Dat is dus iets minder. Waar iedereen voor pleit – en ik neem aan dat het geen aanname bezigheid is om jaar na jaar en telkens weer hetzelfde te moeten zeggen – is om de enveloppe te vergroten. Daar gaat het om. Inderdaad, op die manier krijgt men ruimte om iets te doen zonder andere initiatieven in de kou te moeten zetten.

Wij hebben er alle belang bij gezamenlijk de stelling te verdedigen dat de enveloppe groter moet worden en wij hebben daarvoor goede argumenten.

De heer M. Van Peel : Mijnheer de Voorzitter, ik weet dat u de werkzaamheden regelt, maar ik zou kort willen reageren.

De Voorzitter : Mijnheer Geysels heeft het woord. En de tijd gaat snel.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, ik wil vooreerst kort antwoorden op datgene wat de Minister heeft gezegd. Waar de discussie eigenlijk over gaat is dat onze cultuur politiek in de verdrukking komt. Op een bepaald ogenblik moet deze benaming ook politiek en budgettair worden vertaald. In andere sectoren is dit gebeurd. Ik denk hierbij aan economie en ook gedeeltelijk aan leefmilieu. Inzake cultuurpolitiek is dit blijkbaar onhaalbaar. Wij worden gedegradeerd tot deelnemers aan een treurmars die elk jaar wordt overgedaan.

In die zin ben ik akkoord met de heer De Beul : wij moeten een vuist maken, zodat dit budgettair wordt vertaald. Cultuur is immers teveel een afgeleide van de economie en van de harde sectoren ; dat is de kern van de discussie.

Mijnheer de Minister, het gaat er niet om hier of daar 20 miljoen frank weg te nemen, het gaat over meer, over ireel meer.

Mijnheer de Voorzitter, ik wens nog bondig op vier concrete dossiers in te gaan. **(Onderbreking door de heer M. Van Peel)**

De Voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel : (onverstaanbaar) Wij moeten niet doen alsof het probleem alleen maar kan worden opgelost door een globale stijging van het cultuurbudget. Dat is één aspect van de zaak ; ik heb er daarstraks trouwens voor gepleit. Bovendien zijn wij het daar allen over eens.

Inmiddels moeten wij ook beseffen dat een aantal verzoeken worden gehypothekeerd door het feit dat wij binnen de cultuur een aantal zaken niet doen. Ik heb daarvan voorbeelden gegeven.

De heer J. Geysels : Ik kan nog voor-

beelden aanhalen, bijvoorbeeld de politieke vormingsinstellingen.

De heer M. Van Peel : Ik heb het voorbeeld gegeven van de theaters, van de podiumkunst. Ik zeg echter dat men met de bestaande middelen veel meer op creatief, artistiek vlak moet kunnen doen.

De heer J. Geysels : Ik ben bereid – wij hebben trouwens in het verleden ter zake amendementen ingediend – om binnen het huidige budget met een politieke rijf door een aantal budgetten te gaan, en dit samen met u.

De discussie echter herleiden tot die operaties, geeft geen antwoord op de fundamentele vragen. Cultuur zit in het defensief ; een aantal andere sectoren niet. Een aantal andere sectoren hebben – terecht of onterecht – tijdens de laatste jaren gigantische middelen bijgekregen. Voor cultuur is dit blijkbaar zeer moeilijk. Dat is de kern van mijn boodschap.

Bijgevolg vraag ik dat het Parlement aan de Executieve een vuist zou tonen. Sinterklaas is voor cultuur niet langs geweest. De Executieve blijft teveel de zwarte piet spelen.

Thans kom ik tot vier andere dossiers.

Over de winsten en de bestedingen van de winsten van de Nationale Loterij voor de culturele sector werd tijdens de laatste jaren reeds vaak gediscussieerd. De Minister heeft op een bepaald ogenblik gezegd het ermee eens te zijn dat initiatieven moesten worden genomen. Ik denk dat dit reeds in de Executieve ter sprake is gebracht maar zonder veel resultaat.

Het verheugt onze fractie dat het voorstel van resolutie van collega Leo Peeters en mezelf betreffende de overheveling van de gelden vanuit de Nationale Loterij naar de Gemeenschappen mede werd ondertekend door alle fracties. Daarmee geven wij een politiek signaal aan de Executieve om dit op de politieke agenda te plaatsen.

Vervolgens kom ik tot de uitvoering van de decreten in het sociaal-cultureel werk. Mijnheer de Minister, er

is een stijging vast te stellen van een aantal kredieten. Toch blijven er drie knelpunten.

Ten eerste, zal het krediet 1990, waarop 1991 gedeeltelijk gebaseerd is, voldoende zijn om een aantal toelagen uit te keren ? In welk soort instellingen doemen er problemen op betreffende de jaren 1990 en 1991 ?

Ten tweede, de problematiek van de nieuwe erkenningen. Enerzijds zijn er beperkte budgettaire middelen en anderzijds zijn er de nieuwe erkenningen. Ik zal het niet hebben over de vier nieuwe erkenningen. In de Commissie heeft u althans de identiteit van één van die nieuwe erkenningen toegelicht. Het probleem blijft echter bestaan : enerzijds nieuwe erkenningen en anderzijds beperkte middelen. De conclusie daarvan is : minder middelen voor meer instellingen. Dat heeft dus te maken met de fundamentele discussie, met name de evaluatie van de decreten, waarmee tien tot twaalf jaar geleden werd begonnen, maar nog altijd geen concrete resultaten heeft opgeleverd. Ik heb gehoord dat het VCVO een project ontwikkelt in verband met nieuwe uitdagingen voor het sociaal-cultureel werk.

Mijnheer de Minister, steunt u dit project én kunnen wij op korte termijn hiervan resultaten verwachten ?

Ik lees in het verslag van de Commissie dat de kredieten voorzien voor 1991 voldoende zijn voor de CAO en de indexering van de lonen van de werknemers in deze sector. Van een aantal instellingen heb ik evenwel andere berichten vernomen. Kan de Minister mij ter zake inlichten ? Heeft u aan de administratie opdracht gegeven de instellingen in die zin gerust te stellen ?

Mijnheer de Voorzitter, er is tenslotte nog een derde concreet probleem in verband met de jeugdsector. Onze fractie heeft een amendement ingediend om de uitvoering van het decreet op het landelijk jeugdwerk op 80 ten honderd te brengen. Die eis werd ook door de Vlaamse Jeugdraad gesteld. Zoals collega's Lauwers en Van Peel misschien nog beter weten dat ik, wordt ons, via alarme-

Geysels

rende berichten in verband met dit decreet, gemeld dat de uitvoeringspercentages tot een historisch dieptepunt zouden dalen.

Wat de verzuiling betreft heeft collega Van Peel in de Commissie een amendement ingediend met betrekking tot de koepelorganisaties. Het is spijtig dat hij dat amendement niet opnieuw in de plenaire vergadering heeft ingediend. Wij hadden daarover graag een bespreking gehad en een stemming uitgebracht. Ik suggereer hem thans dat wij dat verder uitdiepen in de Werkgroep Verzuiling, met één suggestie naar zijn zuil : u kan misschien de twee christelijke koepels in die zuil laten fusioneren ; dat levert een niet onaardig bedrag op, dat wij eventueel elders zouden kunnen gebruiken. **(Applaus bij AGALEV)**

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zou verder willen ingaan op de thema's die tot hertoe werden aangeraakt.

Ik heb zoëven onderstreept dat de globale cultuurenveloppe voor 1991 35 ten honderd van het totale budget bedraagt, terwijl het in 1990 nog 3,6 ten honderd bedroeg. Dat is eigenlijk de reële stand van zaken. Men kan dus niet beweren dat er in onze Gemeenschap aan cultuur een bijzonder belang wordt gehecht, dat men moeilijkheden wil scheppen voor een assertief of voor een agressief cultuurbeleid. Dat is er dus gewoonweg niet.

De realiteit is dat wij bezig zijn met één of andere vorm van overlevingsbeleid. Ik geef ter zake enkele voorbeelden. Wij hebben jarenlang de grootste moeite gehad om het bibliotheekdecreet te kunnen uitvoeren en om daarvoor de nodige middelen te bekomen. Het werd immers getroffen door twee crisisbesluiten. Dankzij de inspanningen van enkele collega's, en onder meer van collega Verhaegen, zijn wij er in geslaagd te vermijden dat er een derde crisisbesluit komt. Er is ter zake een politiek akkoord ontstaan. Van de Voorzitter

van de Executieve hebben wij bekomen dat hij in zijn portemonnee is geschoten en enkele miljoenen meer op tafel heeft gelegd, teneinde dat politiek akkoord uitvoerbaar te maken. In wezen gaat het dus om een overlevingsbeleid. Immers, op dit ogenblik, in 1990, bestaat de uitdaging er niet in het bibliotheekdecreet van de jaren zeventig, uit te voeren, maar dat van de jaren negentig. Dat is nu dus de informatheek en niet langer de bibliotheek, zoals wij die in het verleden hebben gekend. Het is dus duidelijk dat slechts de hoogstnoodzakelijke maatregelen om te overleven worden genomen.

Zoals gisteren wellicht ook tijdens de bespreking van de begroting Externe Betrekkingen, pleit iedereen ervoor om met het oog op de vrijgemaakte markt na 1992 een beleid te voeren dat ons weerbaar moet maken tegenover de sterke uitdaging die van het nieuwe Europa zal uitgaan. Iedereen hecht derhalve veel belang aan de via de Nederlandse Taalunie te nemen maatregelen. Welnu, dan moet men ter zake ook de financiële consequenties trekken.

De Taalunie moet onder meer een letterenbeleid voeren. Derhalve zou een Fonds voor Literatuurproductie en Vertalingen, in samenwerking met Nederland, moeten worden opgericht. Ik weet dat Nederlanders niet de gemakkelijkste onderhandelaars zijn. Maar het probleem ligt hem vooral in de financiële middelen. Vlaanderen besteedt ongeveer 50 miljoen frank aan het Fonds tegenover de 250 miljoen frank van Nederland. Volgens ons aandeel in de Taalunie zouden wij minstens een derde van de globale kosten op ons moeten nemen, en dus 50 miljoen frank meer moeten bijdragen tot een algemeen literair productie- en vertalingenfonds. Een dergelijk fonds kan immers binnen de Taalunie niet werken indien wij niet bereid zijn ergens 50 miljoen frank meer te vinden.

De heer Van Peel stelt voor om, zonder de grond van de zaak aan te tasten, te bezuinigen op de koepels, wat ongeveer 15 miljoen frank zou opbrengen. Maar ik geef u daarnet het voorbeeld van een post op de Taalunie waar al meer dan 50 miljoen frank

nodig is met het oog op een behoorlijke werking.

Ik kan nog andere posten opsommen waarvoor een serieuze verhoging van de begroting nodig is. Er is bij voorbeeld het Filmproductiefonds. Het kan misschien voor de heer Geysels een troost zijn dat er, nadat ik 14 jaar lang op dezelfde nagel heb geklopt, uiteindelijk iets uit de bus komt, met name de oprichting van het Filmproductiefonds. Maar dan stel ik vast dat wat uit de bus komt, gebaseerd is op een verouderde context. Het fonds dat met middelen van de departementen Cultuur en Economische Zaken wordt gestijfd, zou in feite in samenwerking met Nederland moeten kunnen tot stand komen. Maar de kredieten waarover het fonds nu zal beschikken bedragen amper 270 miljoen frank, wat ontoereikend is voor een eventuele samenwerking met de Nederlanders. Ook hier zeg ik dat er minstens 100 miljoen frank meer nodig is.

Willen wij een werkelijke cultuurpolitiek voeren, dan kost dat meer middelen dan vandaag worden besteed.

De heer Berben heeft terecht gesproken over de uitstraling van ons land via zijn scheppende kunstenaars. Hij heeft aangegeven dat wij slechts beschikken over 110 à 120 miljoen frank om culturele akkoorden met 48 landen uit te voeren. Het is toch duidelijk dat een efficiënt beleid ter zake minstens een investering van 100 miljoen frank meer vergt.

Daarnaast laat ik opmerken dat wij ook onze beeldende kunstenaars, die geen goed sociaal statuut genieten – wij zijn er nog altijd niet in geslaagd om iets dergelijks te realiseren – meer zouden moeten steunen. Is het dan echt onmogelijk om daaraan 30 miljoen frank meer te besteden ? Maar dat is dan weeral 30 miljoen frank meer.

Hoewel wijzelf zorgen voor twee musea van de Vlaamse Gemeenschap, is er geen museumdecreet voorhanden dat de subsidiëring van de talrijke stedelijke en andere kleinere musea regelt. Iedereen weet dat, indien men wil dat het museumdecreet er komt, er 100 miljoen frank tegenover moeten worden gesteld.

De Beul

Voor het opgravingsbeleid inzake archeologie besteden wij 3,5 miljoen frank. 20 miljoen frank zou een minimum zijn. Er moet dus geld bijkomen.

Het gaat niet over miljarden maar indien u samentelt wat ik hier naar voren heb gebracht, dan zult u toch zien dat, indien wij een ernstig cultuurbeleid willen voeren waarop wij fier kunnen zijn, er meer middelen nodig zijn. Die enveloppe zou dus moeten groeien. Het blijft mijn bekommernis de Executieve ervan te overtuigen om meer middelen in die enveloppe te steken. Ik heb de indruk dat bij tal van leden van de Executieve noch het inzicht, noch de wil daartoe aanwezig is. Dat is nu eenmaal zo. Wat kan men daar tegenover stellen? Het enige wat wij kunnen doen is vanuit de Commissie voor Cultuur, maar vooral vanuit deze vergadering, telkens het probleem van de middelen terug naar voren brengen, onze ontevredenheid erover uitdrukken en aandringen op verandering. Ik kan daarvoor geen staatsgreep plegen. Het is alleen bij wijze van geleidelijkheid en door overtuigingskracht dat wij er kunnen in slagen om daarvoor iets meer te bekomen. Dat is eigenlijk de discussie waarover het hier zou moeten gaan, met name de middelen die wij méér moeten hebben en de sectoren die prioritair moeten worden aangepakt. Immers, ook al krijgen we meer middelen, er zullen altijd prioriteiten moeten worden vastgelegd. Dat is een lange discussie en ik wil deze op dit gevorderde uur niet aanvatten.

De indruk wekken alsof wij binnen de enveloppe een goed en een ernstig cultuurbeleid voor de situatie na 1991 zouden kunnen voeren, is de waarheid geweld aandoen. Daar wil ik echt niet aan meedoen. **(Applaus)**

De Voorzitter : Collega's, ik stel vast dat de heer Annemans niet aanwezig is. Hij wordt derhalve van de sprekerslijst geschrapt.

Ik stel vast dat ook de heer Desutter niet aanwezig is. Hij wordt eveneens van de sprekerslijst geschrapt.

Ik stel vast dat ook mevrouw Neyts-Uyttebroeck niet aanwezig is. Zij

wordt derhalve van de sprekerslijst geschrapt.

De heer Leo Peeters heeft het woord; daarna zal de vergadering worden geschorst.

De heer L. Peeters (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, er zijn inderdaad slechts weinig moedigen aanwezig voor dit toch belangrijk debat over cultuur. Vorig jaar hebben wij hier een unanieme klaagzang laten horen om meer middelen ter beschikking van het departement Cultuur te stellen. Er werd daarbij zonder meer duidelijk gemaakt dat alle fracties aandrongen op een verhoging van het budget. Er mag toch wel worden gesteld dat met deze begroting-1991 een eerste, zij het weliswaar bescheiden, stap in de goede richting werd gezet. Er werd inderdaad aangetoond dat de beschikbare middelen dit jaar met bijna 5 ten honderd zijn gestegen. Wij doen dus helemaal niet euforisch, maar toch mag worden aangetoond dat de aanbevelingsnota een zeker effect heeft geresorteed.

Aan de heer Berben wens ik te zeggen dat onze fractie wel degelijk een belangrijk aandeel heeft gehad bij het realiseren van deze groei, alsook de eendrachtige houding van de leden van de Commissie voor de Cultuur.

Dit heeft inderdaad effect geresorteed omdat wij kunnen vaststellen dat de VLOS nu de reeds eerder voorziene verhoging van de investeringsdotatie tot 50 miljoen frank heeft gekregen; dat het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en het MUHKA extra middelen ter beschikking krijgen; dat wij komen tot een goedkeuring van het nieuwe bibliotheekdecreet waarin het openbaar bibliotheekwerk volledig wordt gevrijwaard en waarvoor tegelijkertijd de noodzakelijke middelen zijn voorzien. Bovendien zijn ook de noodzakelijke middelen opgenomen voor de uitvoering, in een eerste fase, van het podiumdecreet. Er heerst tevredenheid, maar geen euforie en dit voornamelijk wegens een aantal globale en fundamentele opmerkingen in verband met totaliteit en tegelijkertijd het planmatig gebruik van de middelen die aan cultuur worden besteed.

In de jeugdsector stellen wij een toenemende ontevredenheid vast. Ik wijs in dit verband op de toename van het globaal budget inzake sponsoring met alle gevolgen vandien en op het dubbele subsidiëringscircuit dat tot stand wordt gebracht via de gelden van de Nationale Loterij, waarop ook de heer Geysels de aandacht heeft gevestigd. Het Rekenhof waarschuwde op 8 januari 1990 dat op nationaal niveau een geëigend subsidiëringscircuit wordt ontwikkeld dat inderdaad leidt tot parallelle financiering. Naast de multi-subsidiëring die daarvan het gevolg kan zijn is er ook het bevoegdheidsprobleem. Een dergelijke techniek ontzenuwt het soeverein en exclusief gezag van onze Gemeenschappen. In die zin wil ik even in herinnering brengen dat wij daaraan via wetgevend werk een oplossing moeten geven. Ik verwijs naar het voorstel van wet met collega Willockx om tot een werkelijke overdracht te komen teneinde dit dubbele subsidiëringscircuit onmogelijk te maken. Wij gingen daarbij uit van het standpunt dat de middelen worden verdeeld conform de financieringswet.

Samen met collega Geysels diende ik tevens een voorstel van resolutie in om de overheveling van de gelden naar de culturele sector en de welzijnssector mogelijk te maken. Daarbij werd uitdrukkelijk gesteld dat dit op de eerstvolgende vergadering van het Overlegcomité Regering-Executieve ter sprake zou komen. Tegelijkertijd moeten initiatieven worden genomen om die overheveling te realiseren vóór 1 januari 1992.

Met genoegen stelden wij vast dat vertegenwoordigers van vier verschillende partijen in de Commissie voor Cultuur dit voorstel van resolutie hebben ondertekend. Deze twee initiatieven zijn voor de Minister van Cultuur niet onbelangrijk. Zij geven hem de mogelijkheid over meer middelen te beschikken, deze gelden op de meest verantwoorde manier te besteden en ze te integreren in een eenvormige beleidsvisie. Een essentiële aangroei van het budget is dan ook mogelijk.

Sponsoringgelden zijn een relatief nieuw element in de cultuurbeoefe-

L. Peeters

ning. Er moet vooral worden gewezen op het feit dat hier, via gemeenschapsgeld met fiscale stimuli, een privatisering van het cultuurbeleid wordt gerealiseerd. Voorzichtigheid is aangewezen. Sponsoringgelden stoeien op zuivere toevalligheid en kunnen geen beleid op lange termijn garanderen. Van cultuurplanning kan dus geen sprake zijn. Vooral prestigieuze projecten krijgen voorrang omdat economische contracten vaak het belangrijkste zijn. Experimentele en nieuwe vormen van kunstuiting krijgen bijna geen kans. Collega's, ook op dit vlak moeten wij meer wetgevende en decretale initiatieven nemen. Ik pleit voor de oprichting van een cultuursponsoringsfonds, waar solidariteit tussen de verschillende sectoren kan spelen en waar ook nieuwe en experimentele vormen van kunstuiting naast prestigieuze projecten een kans krijgen. Dit gebeurt met gemeenschapsgelden en het kan een vernieuwend initiatief betekenen.

Verder rijst het probleem van de besteding van het budget en het gebrek aan middelen in de jeugdsector. Ik zal niet het groot aantal klachten herhalen. In de Commissie werd hierover uitvoerig gediscussieerd. Ik heb de indruk dat de diverse fracties bereid zijn maatregelen te overwegen om dat probleem op te lossen. Ik hoop dat aan de aanbevelingsnota voldoende aandacht zal worden besteed en dat voor de jeugdsector dan ook meer middelen ter beschikking zullen worden gesteld.

Wat het filmbeleid betreft, zal u zich herinneren dat ik hier vorig jaar een pleidooi hield voor meer samenwerking met uw collega De Batselier. Dit heeft geleid tot de oprichting van de Vlaamse Filmproductie. Ik meen dat wij aldus de goede weg bewandelen.

Ik wil nu een gelijkaardig pleidooi houden voor het letterenbeleid. U weet dat ik srg bekommerd ben om de sociaal-economische positie van de auteur en meer bepaald van de jonge beginnende auteur. Wij zouden hier naar Nederlands voorbeeld kunnen denken aan de oprichting van een algemene stichting of van een

fonds. Het beleid dat thans wordt gevoerd, roept een aantal bedenkingen op. Er worden weliswaar meer substantiële subsidies gegeven maar de voorwaarden die daaraan verbonden zijn, zijn toch wel voor kritiek vatbaar. In de eerste plaats moet het bewijs van recente publikaties geleverd worden. Dit is geen zuiver criterium omdat moeilijk onderscheid kan worden gemaakt tussen kwantiteit en kwaliteit. Verder moet een contract met een uitgever worden voorgelegd. Dit laat in de eerste plaats toe de uitgevers te beoordelen op basis van hun omzetcijfer doch houdt geen oordeel in over de verdiensten van de schrijver. Wij moeten een andere weg opgaan. In een streven naar vernieuwing wil ik pleiten voor nauwere samenwerking met Minister De Batselier.

Minister P. Dewael : In de mate dat dit financieel voordelig is, wil ik dit wel overwegen.

De heer L. Peeters : Ik heb hier niemand horen spreken over het sportbeleid. U kent mijn kritiek dienaangaande, mijnheer de Minister. Aan de hand van de verschillende voorstellen zouden wij toch eens opnieuw een debat over het sportbeleid moeten op gang brengen. In de Commissie heeft de Minister overigens laten aanvoelen dat hij zelf niet ongelukkig is met deze voorstellen van decreet. Het verheugt ons bovendien dat er voor het BLOSO van vooral voor het personeel ervan een oplossing is gevonden.

In zijn uiteenzetting heeft collega De Beul terecht gezegd dat cultuur in onze maatschappij wordt verwaarloosd. Hoewel wij een lichte vooruitgang vaststellen, zit cultuur bij ons nog altijd in de kelder. Ik geef toe dat er in de kelder ook goede dingen kunnen zijn, zoals wijn bijvoorbeeld. En als men die goed verzorgt kan die jaren bewaard worden, maar soms gebeurt het ook dat wijn verschaalt en dat men dus alleen maar de fles en het etiket overhoudt.

De Voorzitter : Mijnheer Peeters, ik stel voor dat we de wijn zouden gaan nuttigen.

De heer L. Peeters : Inderdaad, mijnheer de Voorzitter, ik hoop alleen maar dat onze cultuur niet zal verschromelen zoals wijn soms doet. Wij mogen immers terecht verwijzen naar de situering in Apollo's klacht, namelijk dat Vlaanderen minder dan de helft van het al karige budget voor ontwikkelingssamenwerking aan cultuur besteedt en minder dan een kwart van wat Nederland voor cultuur uitgeeft.

De Voorzitter : De heer Luyten heeft het woord.

De heer W. Luyten (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, tijdens het weekeinde hebt u op een taalcongres een zeer interessante redevoering uitgesproken. In onze rijke Nederlandse woordenschat is er een uitdrukking die zegt dat de vlag de lading moet dekken. Gisteren was de garnalenschotel in ons restaurant versierd met een Belgisch vlaggetje. Aangezien de Vlaamse Raad het eten betaalt dat we zo dadelijk gaan nuttigen en aangezien de klant koning is, acht ik het nuttig, mijnheer de Voorzitter, dat u de restauranthouder wat anders zou voorstellen, meer in overeenstemming met onze activiteiten.

De Voorzitter : Als ik het goed begriip moet het rood worden weggelaten.

De heer W. Luyten : Dat is een oplossing.

De Voorzitter : Dames en heren, vermits de heer Desutter een sluitend alibi had, zal ik hem terug op de sprekerslijst zetten. Hij zal de eerste spreker zijn van de avondvergadering.

Ik stel voor de vergadering een half uur te schorsen om ze om 19.30 uur te hervatten.

- **De vergadering wordt geschorst om 19.00 uur.**

- **De vergadering wordt hervat om 19.35 uur.**

De Voorzitter : Wij hervatten onze werkzaamheden.

De heer Desutter heeft het woord.

De heer M. Desutter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's,

Desutter

ik zou heel kort willen spreken over het toeristisch beleid.

Mijnheer de Minister, bij de bespreking in de Commissie hebt u gezegd dat het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme een parastatale is waarover u slechts de voogdij hebt. U stelde ook dat u niet bevoegd was over een reeks materies waarover u werd ondervraagd en waarvoor de Ministers van Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken, Onderwijs, de nationale Minister van Economische Zaken en dies meer bevoegd zijn. Ik ben het hiermee niet helemaal eens.

Als Minister voor Cultuur en Toerisme moet u de verdediger zijn van de toeristische sector, ook bij uw collega-ministers.

Het kampeerdecreet kan u niet realiseren zonder de medewerking van de Minister voor Ruimtelijke Ordening. De vakantiespreiding kan niet zonder de Minister van Onderwijs en zo kan ik verdergaan. Ik dring er dan ook bijzonder op aan dat u in de toekomst de belangen van de toeristische sector meer zou behartigen bij uw collega's, ook die van de andere taalgemeenschap. Ik durf er zelfs aan toe te voegen dat daarvoor geen nieuw decreet nodig is. Ik heb vandaag in de pers gelezen dat u een nieuw decreet hebt opgesteld dat bij de Inspectie voor Financiën berust. Door dit decreet zou u meer medezeggenschap hebben in het Commissariaat-generaal. Het Commissariaat-generaal komt stilaan op dreef. Het was even wennen met een nieuwe beheerraad, een nieuwe voorzitter, een nieuwe commissaris-generaal die eerder uit de sportmiddens kwam en heel wat nieuwe medewerkers waarvan de meesten niet direct met de toeristische sector vertrouwd waren. Toch lijkt de balans mij positief.

Nadat u uw oriëntaties voor het toeristisch beleid hebt bekend gemaakt, kan worden vastgesteld dat het aantal overnachtingen in ons land stijgt. Er werden nieuwe strategieën uitgewerkt. De BECIP die congressen moet aantrekken doet het na een bestaan van één jaar goed. Er werd overgegaan tot een maximale toepassing van de wetgeving op de econo-

mische expansie voor de logiesverstrekkende bedrijven enzovoort.

Toch is niet alles positief. In Vlaanderen stijgen de overnachtingen tegenover vorig jaar maar aan de kust dalen ze, zelfs spectaculair, met meer dan 7 ten honderd, in de hotellerie en het kampeerwezen. De middelen voor promotie zijn belachelijk laag. Ik hoef niet te herhalen wat ik ieder jaar zeg in vergelijking met andere landen en zelfs met provincies uit andere landen. Er is nood aan een bureau in Madrid na het succes van de vestiging in Italië. Wellicht dient ook aan Wenen te worden gedacht om Oost-Europa te bereiken. Ik heb vernomen dat u voor de installatie van deze burelen wacht op het akkoord van het OPT. Dat bewijst nogmaals mijn stelling dat u als verdediger van de Vlaamse toeristische belangen ook daar bij andere collega's een rol te spelen hebt.

In de begroting voor toerisme vinden wij nog steeds Alden Biezen terug. Ik dring er op aan dat dit uit de begroting van het Vlaams Commissariaat-generaal zou worden gewipt of worden geschrapt. Ik stel voor zoals MUHKA, de Zoo van Antwerpen, de Opera, het Ballet en andere instellingen, ook Alden Biezen in een andere rubriek onder te brengen. Het is enigszins misleidend te zeggen dat er zo weinig middelen zijn voor toerisme als wij er Alden Biezen in terug vinden, dat in feite niet direct iets met de toeristische promotie te maken heeft. Het is een waardevolle culturele instelling, die echter niet thuis hoort bij het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme.

Wij hebben ook vastgesteld dat er inspanningen worden gedaan om opleidingen te organiseren voor mensen die in de toeristische sector werken, zoals cursussen voor gidsen en voor management. Dit is zeker positief, maar op dat vlak is er nog bijzonder veel te doen. Onlangs hoorde ik dat in Frankrijk een opleiding bestaat voor technici en commercialisation de produits touristiques. Zover zijn wij nog niet. Wij trachten toeristische produkten te vinden en wij hebben er al heel wat, maar die worden onvoldoende gecommmercialiseerd of gepromoot. Wellicht kan er ook op dat

gebied een opleiding worden georganiseerd.

Een bron van grote bezorgdheid voor al wie zich met toerisme bezighoudt, is uiteraard de hotelsector, de echte motor van het toerisme. Vóór het nieuwe decreet van kracht werd waren er in Vlaanderen 882 instellingen. Men kan zich afvragen hoeveel er nog zullen overblijven. De horecator zelf zegt dat ongeveer tien ten honderd niet zal voldoen aan de bepalingen van het nieuwe decreet. Wat wordt er gedaan om deze tien ten honderd te recupereren via nieuwbouw? Ik denk hierbij vooral aan de kust waar de hotelsector te kampen heeft met zware concurrentie van tweede verblijven en appartementstoerisme. Dit is ten nadele van het echte toerisme, want tweede verblijvers zijn geen echte toeristen.

Ik ben diep ontgoocheld over de SERV. Ik heb dit in de Commissie reeds gezegd en herhaal dit nu. De SERV bleek niet in staat te zijn, ondanks al zijn personeel, al zijn financiële en andere middelen, een studie te maken over het economisch belang van een sector die voor de grootste tewerkstelling in Vlaanderen zorgt. Waar staan wij als zelfs de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen niet beseft hoe belangrijk toerisme als economische sector is? Het is een begrip met sociale culturele maar ook met economische inhoud. Het is één van de snelst evoluerende economische sectoren, die is uitgegroeid tot één van de grootste consumptiecategorieën. Misschien evolueert ook de SERV in positieve zin onder uw impuls, mijnheer de Minister. Ik ben u in elk geval dankbaar dat u op mijn suggestie bent ingegaan en deze studie hebt laten maken. Hoewel de globale middelen die voor toerisme ter beschikking zijn, niet volstaan, toch geef ik mijn vertrouwen aan uw beleid en zal ik samen met collega's van de CVP deze begroting goedkeuren. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer H. Lauwers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, aangezien ik nog nieuw ben in het politiek bedrijf, ge-

Lauwers

beurt het geregeld dat men mij vraagt hoe het nu in de politiek gesteld is en of het Parlement eigenlijk iets te zeggen heeft. Ik doe dan altijd een poging om, ondanks een aantal ontgoochelingen, toch nog iets positiefs te vertellen. Ik vind namelijk dat men ervoor moet zorgen dat de mensen niet nog meer hun geloof in de democratie verliezen. Eén van de positieve elementen in verband met het functioneren van het Parlement die ik dan aanhaal, is de ervaring met het gemotiveerd advies inzake de begroting voor Cultuur dat vorig jaar aan de Commissie voor Financiën en aan de Vlaamse Executieve werd gegeven. Ook al kunnen wij het niet rechtstreeks meten, toch kunnen wij niet ontkennen dat dit advies wel degelijk een effect heeft gehad op het bijblad 1990 op de begroting 1991, meer bepaald betreffende opera's, orkesten, musea, bibliotheken, enzovoort. Het gaat immers om een gezagsinstrument voor de Minister, voor het kabinet van andere Ministers, voor de Executieve in haar geheel en voor de betrokken parlementsleden die het als argument kunnen hanteren tegenover hun vertegenwoordigers in de Executieve. Dat neemt niet weg dat ik een open deur intrap als ik zeg dat deze begroting minder gunstig is inzake volkswontwikkeling en jeugd.

Met betrekking tot de volkswontwikkeling zijn de budgetten blijkbaar fameus gestegen ten opzichte van 1989 en 1990. De Minister zal niet ontkennen dat die stijging onvoldoende is om én nieuwe erkenningen te financieren, én indexeringen van basis- en werkingstoelagen te financieren, én loonindexatie in toepassing van de verschillende CAO's toe te kennen aan de sector van de volkswontwikkeling. Het probleem is echter dat ik niet kan zeggen hoeveel er te kort is.

Want; mijnheer de Minister, uw medewerkers maar ook de Voorzitter van de Executieve hebben de sector herhaaldelijk verwezen naar het provisionele krediet dat kan worden aangewend om een aantal indexaties van de lonen in deze sector toe te passen en om eventueel de CAO's te doen naleven. Zo komt het dat wij uitein-

delijk niet meer weten waarover wij precies spreken.

Persoonlijk vind ik – en dienaangaande hoef ik mij niet tot deze Minister te richten – dat de techniek van een globaal provisioneel krediet de begroting zeer onduidelijk maakt en dat wij de sectie 43 niet meer kunnen bespreken zonder er de sectie 91 bij te nemen. Alleen weten wij niet over welke budgetten wij binnen de sectie 91 kunnen beschikken. Het is duidelijk dat hoe meer u daaruit kan verkrijgen, hoe meer ruimte u krijgt op de eigenlijke budgetten om nieuwe erkenningen toe te staan, misschien zelfs een gedeeltelijke indexering van bijvoorbeeld werkingstoelagen mogelijk te maken. De sector zelf is daarvan niet op de hoogte en wij, parlementsleden, evenmin. Intussen is het duidelijk geworden dat de indexering van basis- en werkingstoelagen, zoals voorzien in de decreten, al jaren niet wordt toegepast. Nochtans is het zo dat de kosten van deze sector voortdurend stijgen. Het is geen uitzondering meer, zeker voor kleinere organisaties, dat de helft van hun werkingstoelagen wordt besteed aan de huur van hun lokalen. Ik voeg daaraan toe – ik weet dat u daaraan gevoelig is – dat dit des te meer zo is voor de organisaties en instellingen die niet kunnen terugvallen op een infrastructuur of op werkingmiddelen van belendende netwerken of bevriende organisaties.

De administratie voelde zich genoodzaakt om voor 1990 aan de instellingen voor ontwikkelingswerk een brief te sturen met vermelding dat het saldo van de personeelstoelagen voor 1989 slechts voor 98,9 ten honderd zal kunnen worden uitgevoerd. Voor 1991 bestaat er complete onduidelijkheid.

Mijnheer de Minister, mijn vragen liggen dus voor de hand. Heeft u, zoals andere collega's van de Executieve – ik denk onder meer aan Minister Lenssens – al stappen gezet om voor 1991 een voldoende deel te ontvangen van het geheel van de provisionele kredieten ten einde voor 1991 de uitvoering van CAO's en indexeringen te kunnen betalen? Ziet u nog mogelijkheden om met datzelfde krediet de uitbetalingen voor 1990 op peil te houden? In artikel 50 van

het begrotingsdecreet staat vermeld dat dit provisionele krediet ook kan worden gebruikt voor 1990 en niet alleen voor 1991. Met de nodige spoed zijn er nog middelen ter beschikking voor de uitvoering van de begroting 1990.

Mijnheer de Minister, dit is dus een ingewikkelde vraag die heel wat voorwaarden inhoudt. Kan u garanties geven dat er een volledige uitbetaling zal gebeuren van de werkingstoelagen, aan 100 ten honderd, met inbegrip van de indexering, met inbegrip van de uitvoering van de CAO's voor 1990 en voor 1991 en met inbegrip van de nieuwe erkenningen? Uw antwoord is een belangrijke verklaring die voor de betrokken sector en voor de parlementsleden klaarheid kan scheppen.

Ten tweede wens ik nog even terug te komen op het amendement dat de heer Van Peel in de Commissie heeft ingediend en waarop hij zoëven heeft gealludeerd, met name in verband met de eventuele besparingen op de koepels. Het is juist, mijnheer Van Peel, dat uw voorstel om de koepels bespreekbaar te maken past in de discussie over de verzuiling of de ontzuiling, omdat een deel van de definitie van de verzuiling immers bestaat in de verwevenheid met organisaties, netwerken en de beleidsvoering rechtstreeks. De machtsvorming of de monopolies op het terrein zelf, wat misschien minder scherp het geval is in de culturele sector dan in de welzijnssector, is een ander element van de verzuiling. Het is dus niet het enige element en u hebt gelijk in die zin dat het aspect van de politieke banden slechts één facet is van de verzuiling en dat het zeker niet de verzuiling als dusdanig dekt.

Dat neemt niet weg dat ik graag bereid ben de functies van koepels te herdenken. Ik denk dan bij voorbeeld aan de federaties van werksorten. De samenstelling van hoge raden moet in deze formule bij voorbeeld ook mogelijk zijn. Het Cultuurpact kan ook met zulke samenstelling worden toegepast, zonder dat de ideologische koepels daarbij worden betrokken. Deze twee dingen zijn van elkaar gescheiden. Het Cultuurpact is op zichzelf geen oorzaak van

Lauwers

verzuiling, maar wel de manier waarop het door de Cultuurcommissie wordt toegepast.

Ik kom dan concreet terug op het voorstel van de heer Van Peel. Ik wens er de nadruk op te leggen dat de lineaire besparingen op deze koepels in de huidige omstandigheden – ik wil graag praten over andere formules – maken dat voornamelijk deze koepels worden getroffen die niet onmiddellijk aan een grote partij of aan een grote organisatie zijn verbonden. Het is duidelijk dat een besparing van 20 ten honderd op 100 frank of op 1.000 frank voor de betrokken sectoren een groot verschil geeft. Het zijn juist de kleipere koepels of organisaties die het sterkst getroffen worden, juist zij die een reële ondersteuning moeten bieden omdat hun aangesloten organisaties vaak ook met een beperkt aantal middelen en logistiek een aantal dingen moeten organiseren. Ik denk hier bijvoorbeeld aan het Humanistisch Verbond, aan de BUVO of aan VAKBEZ die in de eerste plaats zullen worden getroffen. Om die reden was ik het niet eens met uw amendement, maar ik ben bereid over de koepelvorming als dusdanig te praten.

Een volgend onderwerp is de jeugdsector.

De Voorzitter : U snoept tijd af van de heer Loones.

De heer H. Lauwers : Ik heb met de heer De Beul afspraken gemaakt over het gebruik van de tijd.

De Voorzitter : De afspraken moeten met mij worden gemaakt, niet met de fracties. Ik volg de vooropgestelde timing stipt.

De heer H. Lauwers : Dit is dan een nalatigheid van mijn fractie.

De Voorzitter : Ik verzoek u uw betoog af te ronden tenzij u de toestemming krijgt van de heer Loones.

De heer H. Lauwers : Mijnheer de Voorzitter, de middelen van de jeugdsector zijn ontoereikend. Dit is al verschillende malen herhaald.

Dit geldt ook voor het landelijk

jeugdwerk. Mijnheer de Minister, u heeft gedurende vijf jaar het uitkeeringspercentage doen stijgen maar ik dring er toch op aan dat u dit via het bijblad consolideert. In 1989 bedroeg het percentage 75 ten honderd. Dat percentage zou u tenminste moeten aanhouden.

Een aantal aanvragen tot erkenning van nieuwe initiatieven van het landelijk jeugdwerk voldoen niet of niet meer formeel aan de criteria. Men kan soms zelfs vragen stellen bij de doelstellingen van die initiatieven.

De administratie heeft de moed gehad om vragen in dit verband te stellen. Welke beslissing zal u nemen in verband met die aanvragen tot erkenning ?

Het plaatselijk jeugdwerk gaat nominaal achteruit. In deze sector worden uiteraard vele initiatieven genomen. Hij moet worden geherstructureerd maar we kunnen hem intussen niet doodknippen.

Elke vorm van decentralisatie wordt trouwens gehypothekeerd door steeds krimpende kredieten. We zul-

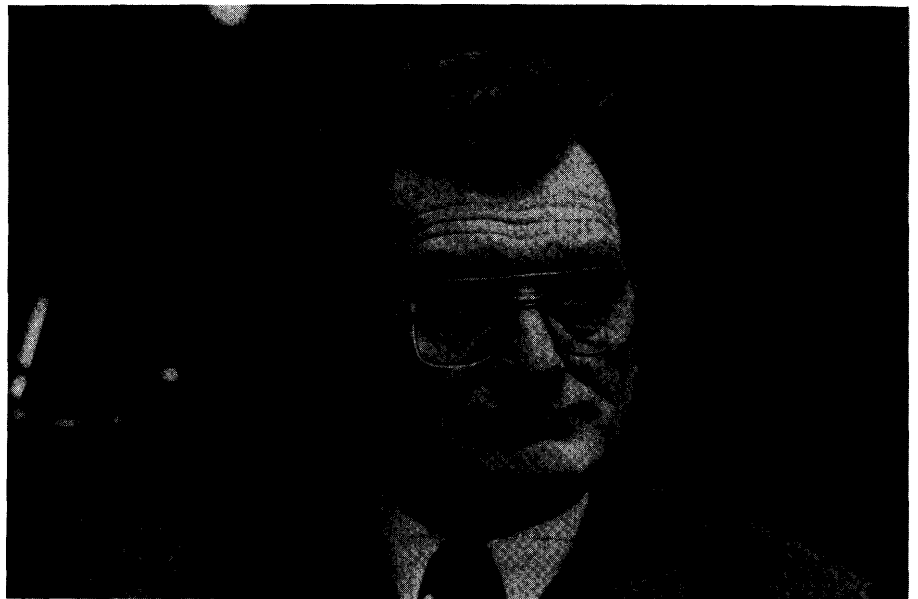
len op die manier geen enkele vorm van decentralisatie aan de gemeenten noch aan de sector kunnen verkopen.

De werking voor kansarmen is met 168 ten honderd gestegen in de periode dat u Minister is maar intussen is de puntenwaarde met meer dan de helft gereduceerd. 24 miljoen frank is noodzakelijk om aan het uitvoeringspercentage van 1985 te komen. Dit is een superprioriteit !

Wat heb ik met deze uiteenzetting in ijlt tempo willen bereiken ? Ik heb gepoogd het advies, dat door de Commissie is aanvaard, concreet gestalte te geven aan de hand van cijfers. Ik heb over een aantal onderwerpen niet gesproken, niet enkel omdat mijn spreektijd verstreken is maar ook omdat ik prioriteiten heb willen leggen. Ik reken erop dat u via het bijblad met deze prioriteiten rekening wil houden.

De Voorzitter : Er resten de heer Loones nog 15 minuten spreektijd.

De heer Felicien Bosmans heeft het woord.

SP-Senator W. Seeuws sprak de hoop uit dat het vernieuwde bibliotheekdecreet zou bijdragen tot het afremmen van de culturele nivellering in Vlaanderen

De heer F. Bosmans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal mijn betoog beperken tot het nieuwe BLOSO. De omvorming van de administratie voor sport en openlucht-recreatie tot de nieuwe parastatale sui generis met de benaming Vlaams Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht-recreatie – benaming die weer toelaat van BLOSO te spreken – moet een nieuwe dynamiek geven aan het sportbeleid in Vlaanderen.

In combinatie met het decreet van de heer De Roo op het Vlaams Sportfonds, maakt het decreet betreffende het bestuurlijk beleid een oplossing voor het niet-statutair BLOSO-personeel mogelijk. Om deze personeelsleden, nu betaald op het Sportfonds, dezelfde rechten te bieden als het contractueel personeel tewerkgesteld bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, onder meer de verlenging van hun contracten voor onbepaalde duur, is het echter nodig dat dit personeel werkelijk in dienst is van de Vlaamse Gemeenschap voor het decreet betreffende het bestuurlijk beleid wordt gepubliceerd. Het is dan ook noodzakelijk dat aan het decreet op het Vlaams Sportfonds nog dit jaar uitvoering wordt gegeven. Budgettair kan tegen deze procedure geen bezwaar zijn vermits de wedden voor de maand december pas in januari moeten worden betaald, en in het begrotingsdecreet staat dat een budgettaire transfert met dat doel door de Vlaamse Executieve kan worden gedaan. Als deze aangelegenheid in de volgende dagen nog wordt geregeld, dan zullen wij ons erover kunnen verheugen dat samen met de oprichting van de nieuwe parastatale deze lang aanslepende zaak ten goede is geregeld.

Meteen kan alle aandacht gaan naar de start van het nieuwe BLOSO. Vooraleer de middelen van de sectie 45 echter tot een of meerdere dotatiebedragen aan de parastatale worden samengevoegd, wil ik in dit begrotingsdebat wijzen op een aantal problemen.

Het is een feit dat de middelen voor de sport het stijgingsritme van de glo-

bale cultuurbegroting niet volgen. Het decreet van 2 maart 1977, gewijzigd op 17 mei 1984, dat de betoelaging regelt van de landelijk georganiseerde sportverenigingen, krijgt onvoldoende middelen. Bij nieuwe erkenningen betekent dit zelfs een achteruitgang. Voor een normale uitvoering van het decreet zou ruim 50 miljoen frank meer nodig zijn. Wanneer vanaf 1991 de sportverenigingen verder zullen worden gesubsidieerd vanuit de middelen van het Vlaams Sportfonds, is het ook essentieel dat het Sportfonds voldoende wordt gestijfd. In dit verband dring ik er opnieuw op aan dat in de besprekingen van het overlegcomité Regering-Executieve de verdeelsleutel van de gelden van het nationaal Sportfonds spoedig ter sprake wordt gebracht.

Met het oog op de eigen inkomsten van de parastatale lijkt het mij ook noodzakelijk dat het beheer en de exploitatie van de BLOSO-sportcentra aan een grondige evaluatie wordt onderworpen. Dit zou best geschieden voor deze goederen van de Vlaamse Gemeenschap naar het nieuwe BLOSO worden overgeheveld. Als wij van BLOSO verwachten dat het deze goederen gaat beheren als een goed huisvader, dan veronderstelt dit dat er voldoende middelen moeten zijn voor de instandhouding van deze centra. Deze middelen moeten enerzijds worden aangebracht via de dotatie en anderzijds worden gerealiseerd door de exploitatie van de centra zelf.

In dit kader kan de vraag naar de rol van BLOSO versus deze van de gemeenten en provincies en het privé-initiatief niet worden ontweken. Daarom kreeg ik graag van de Gemeenschapsminister een overzicht van de BLOSO-centra eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en van alle centra, jachthavens en watervlakten gebruikt en/of beheerd door BLOSO. Een grondige doorlichting van heel deze sector dringt zich immers op. **(Applaus)**

De Voorzitter : de heer Content heeft het woord.

De heer W. Content (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, mijn eer-

ste uiteenzetting bij de begroting van Cultuur, afdeling toerisme, hield ik in 1975, in de tijd dat ons land nog fort et uni was. Ik zou hier een opeensomming kunnen geven van alle voorstellen die de SP van toen tot nu heeft gedaan, maar ik vraag mij af of dat wel nodig is omdat ik dan weer dezelfde klachten zou moeten herhalen.

We zouden de belangrijke economische sector van het toerisme meer leven kunnen inblazen indien hij de concurrentie met het buitenland zou aankunnen.

De heer A. Denys : Als u iets wil doen aan de economische aspecten van het toerisme moet u beginnen met tegen het programmadecreet te stemmen, want daarin staat een verhoging van de taksen op spelen en weddenschappen, waardoor de casino's, de paardenkoersen en de lunaparken zullen hebben te leiden. Dat zijn activiteiten die in de kustgemeenten het toerisme aantrekken.

Ik weet dat u bekommerd is om de economische aspecten van het toerisme, en dat heeft te lijden onder die maatregel.

De heer W. Content : Het toerisme heeft ook te lijden onder andere dingen.

Bij het overlopen van de cijfers van de begroting voor 1991 blijkt dat ze lager zijn dan in 1975 als men rekening houdt met de gestegen prijzen en loonkosten. Bovendien zijn voor 1991 de betalingskredieten, de uitgaankredieten en de dotatie nog verminderd in vergelijking met het vorig jaar.

Ik geef één voorbeeld. Het budget voor promotie is de jongste jaren in Groot-Brittannië verhoogd met 46 ten honderd en in Frankrijk zelfs met 48 ten honderd, maar bij ons is het met 30 ten honderd verminderd. De enige oplossing om de kredieten voor het toerisme op te trekken is dan ook de bevoegdheid voor het toerisme te laten ressorteren onder de Gemeenschapsminister van Economie. Dit is niet alleen belangrijk voor het toerisme, maar ook voor de werkgelegenheid. De financiële impact voor

Content

West-Vlaanderen bedraagt 50 miljard frank.

Mijnheer de Minister, wanneer u eventueel een negatief antwoord zou geven, dan kan Beaulieu, die naar het schijnt ook kunsttapijten weeft, misschien onder het toerisme ressorteren. De subsidies zijn spijtig genoeg niet zo groot.

Men kan echter niet klagen over de inspanningen van de toeristische sector en de gemeentebesturen. Er is de prijsbeheersing, de verhouding prijs-kwaliteit is goed en er werden nieuwe initiatieven genomen.

Vlaanderen moet in binnen- en buitenland worden gepromoot. Het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme moet meer en meer als een onderneming worden gerund. Dit kan evenwel alleen door een toeristische managementsopleiding te organiseren, zoals reeds zo vaak werd beloofd. Bovendien moet het toeristisch personeel een speciaal statuut krijgen.

Beschikt het VCGT over een dergelijk marktonderzoek en over marketingplannen, zo ja welke zijn de resultaten ?

Er is een trend naar individualisme. Groepsreizen en groepsvakanties zullen dus verminderen en het auto-toerisme op overvolle wegen zal minder aantrekkelijk worden. Het treintoeerisme moet, in afspraak met de Belgische spoorwegen, een nieuwe aantrekkingspool worden.

De Derde Leeftijd verdient een prioritaire plaats in het toerisme. Volgens recente studies zal de Belgische bevolking met 1 miljoen eenheden dalen. In 2025 zullen er echter 800.000 senioren meer zijn. Dit belangrijk cliënteel moet worden aangezet tot vakantie nemen, niet alleen in het buitenland, maar ook in het binnenland. Zij moeten zich tot Vlaanderen aangetrokken voelen, niet alleen voor korte verblijven buiten het hoogseizoen, maar ook voor langere verblijven.

Mijnheer de Minister, wat zijn uw prioriteiten ? Op welke manier denkt

de Minister de neerwaartse trend van het aantal hotelbedden tegen te gaan ? Deze zijn immers gedaald van 50.000 naar 29.000 bedden. Op welke manier zal de Minister ingrijpen om de weersvoorspellingen op radio en televisie juist te laten verlopen ? Voor de duivensport wordt de werkelijke toestand van het weer dagelijks uitgezonden, dit moet ook mogelijk zijn voor het toerisme.

De constructie van de Kanaaltunnel tussen Frankrijk en Engeland kan een terugslag of een weldaad betekenen voor onze toeristische industrie. Hoe ziet de Minister dit en welke middelen zal hij aanwenden om het Brits cliënteel opnieuw naar onze kust te doen komen ?

Wordt een structuurplan voor de kust in het vooruitzicht gesteld en bestaat er dienaangaande een samenwerking tussen toerisme en ruimtelijke ordening ?

Het bouwen en moderniseren van kampeerterrainen wordt gesubsidieerd naargelang de hoedanigheid van de eigenaar. In het kader van de opmerkingen van het Rekenhof is het duidelijk dat een decretale regeling zich opdringt. Hoever staat het met de initiatieven ter zake ?

Wat werd er beslist inzake de 5-sterrenkwalificatie in de hotelsector ? Een regeling dringt zich op om geen verwarring teweeg te brengen met de buitenlandse hotels die 5 sterren hebben en minder comfort bieden dan onze 4-sterrenhotels.

Wat denkt de Gemeenschapsminister over de vakantiespreiding in tijd maar ook in ruimte, rekening houdend met de vraag, in 1986 gesteld door de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschap ?

Nu het toerisme binnen de Europese Gemeenschap vereenvoudigd is, waardoor Europa één land zal worden, rijst de vraag welke landen de Minister het eerst zal benaderen en met welke prioriteit.

Mijnheer de Minister, uw antwoorden op al deze vragen zouden een

nieuw licht kunnen werpen op het toeristisch beleid voor de toekomst.

De Voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer J. Loones (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik dank u voor de 15 minuten die mij zijn toegestaan. Vorig jaar beschikte ik maar over 8 minuten, dus het toerisme gaat erop vooruit.

Ik heb een uitgebreide nota klaargemaakt, die ook voor andere doeleinden bestemd is. Om aan te tonen dat wij nadenken over de materie, zal ik geen voorlezing doen, maar alleen de bijzonderste punten toelichten.

Mijnheer de Minister, geachte collega's, ik moet zeggen dat ik het bijzonder moeilijk vind om een begroting toerisme te bespreken omdat er enerzijds een centraal document is en anderzijds de begroting van het VCGT, waarvan de bedragen niet overeenstemmen, want zij voeren een eigen beleid en hebben een eigen begroting.

Nu lees ik dat u op een persconferentie van Westtoerisme, gehouden te Oudenburg – ik veronderstel tijdens het afgelopen weekend – verklaard hebt dat de ontwerp-begroting nog niet door u is goedgekeurd. Daarover vroeg ik in alle geval enige verduidelijking.

Verder wens ik algemeen, zonder op de cijfers in te gaan, te zeggen – hiermee sluit ik aan bij de heer Content – dat ik de indruk heb dat de toerist geringd, zoniet geringeloord is. Dat is dan een vergelijking met de duiven waarover u het daarstraks had, maar dan in een andere context.

Daarbij komt dan de eeuwige vraag : is toerisme nu cultuur of economie ? Mijn houding, die verder duidelijk zal worden tijdens mijn uiteenzetting, is de volgende. Er zijn zoveel culturele aspecten aan het toerisme verbonden, dat het dodelijk ware het in te schakelen in een of ander economisch departement. Ik meen te mogen veronderstellen dat u deze mening deelt, want naar ik in Studio West, het regionaal programma van BRT-2 West-Vlaanderen gehoord heb, zou u een opmerking in die zin

Loones

gemaakt hebben aan de Westvlaamse voorzitter van Westtoerisme, tevens gedeputeerde en lid van de Raad van Bestuur van het VCGT. U zou hem de mantel hebben uitgeveegd. Het zou nuttig zijn in deze Raad ook daarover een woordje uitleg te horen. **(Opmerking van Minister P. Dewael)**

In West-Vlaanderen neemt men geen genuanceerde houding aan, men is een goede of men is een slechte.

Verleden jaar heb ik een algemene benadering gemaakt – die ik vandaag niet zal herhalen – in verband met de opdracht van het VCGT, zoals vervat in het oprichtingsdecreet, en de daadwerkelijke uitvoering ervan. Bij herhaling wil ik evenwel wijzen op één punt. Het is mijn stelligste overtuiging dat het VCGT veel te weinig aan Vlaamse imagovorming doet. Het informatieblad van het VCGT bulkt van de affectie voor België en krioelt van de Belgicisment. Daarop gewezen verklaart de bevoegde Minister daarmee geen enkele moeite te hebben. Voor hem bestaat er een Belgische cultuur, dat gaf hij als antwoord op één van mijn parlementaire vragen.

Naar aanleiding van een parlementaire vraag hebt u uitdrukkelijk verklaard geen moeite te hebben met een gezamenlijke bovenzwevende Belgische cultuur, die zich uit in een aantal . . . **(Onverstaanbare onderbreking door Minister P. Dewael)**

Ik noteer dat u dit niet meer in dezelfde mate bijtreedt, wat mij genoeg doet. **(Onverstaanbare onderbreking door Minister P. Dewael)**

Dat is een gans andere kwestie. Ik zal daar straks op terugkomen.

Ik heb er eveneens op gewezen dat het informatieblad van het VCGT bulkt van Belgicisment. Men kan geen enkele volzin aantreffen waar België niet in voorkomt. Vlaanderen moet men echter met een vergrootglas zoeken. Ik wees er reeds op in een parlementaire vraag ; ik hoop er dus niet uitgebreid op terug te komen. U hebt verklaard daarmee geen moeite te hebben, omdat er, over alle taalgren-

zen heen, een gemeenschappelijke Belgische cultuur bestaat. Ik zal u uw antwoord bezorgen want wellicht hebt u zelf het antwoord niet opgesteld, maar het werd in ieder geval door u ondertekend.

De voorzitter van het VCGT beurt, als voorzitter, openlijk en op de televisie, de federalisering van het toerisme en stelt dat in het Belgisch kader zoveel meer kan verwezenlijkt worden. Ik heb daarover trouwens geïnterpelleerd.

Het toeristisch project van het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme wordt gevoerd onder de prachtige titel : Beautiful Belgium. U hebt zelfs gezegd daarvoor kredieten te zullen uittrekken en u hebt er uw goedkeuring aan verleend.

Natuurlijk is er geen enkel bezwaar dat er wordt samengewerkt met andere toeristische organen, en zelfs in de eerste plaats met het Waalse OPT, Office de Promotion du Tourisme. Wanneer dit echter zo ver gaat dat alle buitenlandse agentschappen van ons Vlaams Commissariaat uitgebaat worden, samen met het Franstalige OPT, dat het personeel gezamenlijk aangesteld en betaald wordt, enzovoort dan laat het zich wel raden dat er van ongeremde verzorging van de Vlaamse toeristische belangen - en dat is letterlijk uit het oprichtingsdecreet geciteerd – en van de Vlaamse toeristische imagovorming minder sprake zal zijn.

Deze opmerkingen zijn in genedele uiting van vals of gecompliceerd provincialisme : met zeer velen beweert ik dat ons toeristisch produkt het best kan verkocht worden door het zichzelf te laten zijn, en dit wil zeggen Vlaams. Wij zullen onze gasten niet bekoren door een tweeslachtige Belgische benadering.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, thans wens ik een aantal losse opmerkingen te formuleren.

Vooreerst zijn er de bevindingen van de Wereldorganisatie voor Toerisme, de Verklaring van Den Haag over het toerisme, wat trouwens werd opgenomen in het reeds genoemde informatieblad. Een randbemerking : wij

waren daar niet vertegenwoordigd. Ter zake zou ik graag een verklaring krijgen.

Op dit Wereldcongres werd gewezen op het nationaal en het internationaal belang van het toerisme, met name 12 ten honderd van het totale wereld-BNP.

Bovendien werden er een aantal bemerkings gemaakt in verband met de wetgeving. Ik meen ze hier even te mogen in het licht stellen, omdat wij op decretaal vlak nog niet verstaan.

Als slotconclusie werd gesteld dat onze wetgeving bijzondere aandacht zou moeten hebben voor een aantal elementen, waarvan ik er slechts één zal aanhalen, met name de bescherming van ieder land tegen de problemen die kunnen ontstaan door het toerisme, meer bepaald tegen de gevolgen voor de omgeving en de culturele identiteit. Daarbij wordt nog geformuleerd dat het in dit opzicht noodzakelijk is een brede samenwerking op te bouwen tussen de toeristische industrie en zijn deskundigen en wetenschappelijke instellingen, belast met de bescherming van natuurlijke en culturele rijkdommen. Dat is wellicht het verband dat nodig is om een zeer breed toeristisch beleid te voeren.

In verband met de suggestie om de culturele identiteit en de natuurlijke rijkdommen te beschermen, geef ik bij uitstek onze Vlaamse kust als voorbeeld. Zij is ten prooi aan de druk van het massatoerisme, waarbij zowel het eigen karakter als de natuurlijke rijkdommen de eerste prooiën zijn. Wij zullen slechts toeristisch aantrekkelijk blijven zolang wij onszelf blijven, met onze volksaard en tradities, en zolang wij nog duinen hebben, ongerepte natuurgebieden en een bezwembare zee.

Er had een ander groot internationaal congres plaats in het kader van de Raad van Europa. In het verslag van het tweede gedeelte van de 42ste gewone zitting van de parlementaire vergadering van de Raad van Europa in Straatsburg, werden in dezelfde zin een aantal suggesties gedaan, waarvan ik slechts het volgende zal aanhalen : de suggestie tot ont-

Loones

wikkeling van een beroepsethiek voor hen die zich beroepshalve met het toerisme bezighouden teneinde de rechten van de consument te beschermen, alsook de suggestie tot opstelling van een gedragscode voor toeristen. Ik heb reeds in de Commissie gezegd dat ik meen dat het een zeer nuttige suggestie is om een gedragscode voor toeristen uit te werken.

Mijnheer de Minister, in mijn interpellatie van enkele maanden geleden heb ik onder meer gewezen op de ongerijmde situatie dat de horeca met haar tienduizenden leden en een belangrijke partner in het toeristisch beleid, niet meer in de Raad van Bestuur van het VCGT is vertegenwoordigd. Hetzelfde geldt voor het vervoer, de reisbureaus en de autocaristen. Zulks is tegen de letter en de geest van het stichtingsdecreet, dat 9 op 19 plaatsen in de Raad van Bestuur voorbehoudt aan de grote toeristische belangengroepen. Ik blijf die situatie, en meteen de politisering van het VCGT, nog altijd ongehoord vinden.

Voor de hotelsector wil ik, bij deze gelegenheid, nogmaals aandringen op doorgedreven en stevige impulsen voor een vernieuwing van het patrimonium.

Voor de reisbureausector wil ik aandringen op nieuw decreetgevend werk na de vernietiging door het Arbitragehof van het door de Vlaamse Raad gestemde decreet. Heeft het overleg tussen de nationale overheid en de Gemeenschappen al iets opgeleverd? Zo niet, tegen wanneer wordt een initiatief verwacht?

Tenslotte heb ik met veel genoegen kennis genomen van de beslissing, genomen in de Vlaamse Executieve op 10 oktober 1990, waarbij werd overeengekomen dat de Vlaamse Executieve te gelegener tijd een bespreking zal houden over het toeristisch beleid op basis van een door de Gemeenschapsminister van Cultuur op te stellen nota.

In het kader van de begrotingsbespreking heeft de heer Minister meegedeeld dat de volledige doorlichting

van de toeristische sector door de SERV slechts zal kunnen gebeuren ten vroegste tegen 1992.

Anderzijds werden door u, mijnheer de Minister, reeds een aantal indringende vragen gericht aan het VCGT, in de nota „Oriëntaties voor een toeristisch beleid van de 90-er jaren”, overgemaakt op 24 april 1990 aan het VCGT. Na het stellen van een aantal vragen en het aangeven van richtingen waarin het toeristisch beleid van de komende jaren zou moeten evolueren, gaf de Minister aan de Raad van Bestuur van het VCGT opdracht tot het opstellen van een concreet beleidsplan. De wens werd geformuleerd om nog voor het einde van het jaar tot deze concrete beleidsnota te komen om deze, en ik citeer samen met de voorzitter van het VCGT aan de pers voor te stellen. Ondertussen zou die nota zijn behandeld in de Raad van Bestuur van 5 december laatstleden. Uiteraard zien wij met zeer grote interesse die beleidsnota tegemoet, waarbij wij er natuurlijk op aandringen dat de voorstelling en de bespreking ervan zou gebeuren in deze Raad en niet via een bekendmaking in de pers, zoals de brief laat uitschijnen. **(Applaus)**

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, eerst en vooral wil ik een woord van dank uitspreken ten aanzien van de verslaggever. Wij herhalen dit ieder jaar opnieuw; inderdaad, de heer Félicien Bosmans heeft intussen een merkwaardige traditie opgebouwd wat de verslaggeving betreft.

Mijnheer de Voorzitter, rekening houdend met het gevorderde uur, zal in een poging doen om het culturele bos van de culturele bomen te onderscheiden.

In mijn repliek, rekening houdend met de tijdsbeperking, zal ik mij noodgedwongen moeten beperken tot een aantal antwoorden op de verschillende uiteenzettingen van de interveniënten. Wie geen concreet antwoord krijgt op zijn vragen, zal dit antwoord per post toegezonden krijgen.

Eerst en vooral in het algemeen, collega's, is er de benadering van het debat en de klaagzang die nogal eens weerklinkt in verband met het gebrek aan budgettaire draagkracht van de culturele sector. De vraag kan worden gesteld: is het glas halfvol of is het halfleeg? Het is inderdaad een verschillende benadering. In een dergelijk debat kan systematisch worden gewezen op een aantal financiële noden. Aldus kan een beeld worden opgehangen dat het begrip cultureel beleid eigenlijk niet zoveel voorstelt, dat er grote tekorten bestaan in diverse sectoren en dat de cultuur in het algemeen het lelijke eendje is in het geheel van de Vlaamse Gemeenschap. Ik denk dat het een karikatuurbeeld is. Ik wil niet zeggen dat sommige uiteenzettingen helemaal in die richting gingen, ik moet trouwens vaststellen dat er in het algemeen een positieve geest heerste. Ik verzet mij wel enigszins tegen de benadering van collega Geysels, die erop neerkomt dat de inspanningen van de voorbije jaren eigenlijk niet veel resultaten zouden hebben opgeleverd.

Ik zal op dit late uur geen cijfers citeren. Ik stel enkel vast dat de budgettaire draagkracht van cultuur in een tijdspanne van vijf jaar met circa 45 ten honderd is toegenomen. Dat is niet niets in een periode dat de Vlaamse Executieve zich zelf een restrictief budgettair beleid heeft opgelegd – waar wij moeten achter staan – en waarin in 1988 een aanzienlijke stap voorwaarts werd gezet in de verdere communautarisering, waarbij wij voor het hele onderwijsbeleid bevoegd werden.

Collega De Beul heeft dat dan ook in de Commissie naar voren gebracht en er op gewezen dat de cultuurbeegroting nu 3,5 ten honderd bedraagt van het totale budget van de Vlaamse Gemeenschap, waardoor wij lichtjes achteruit gaan tegenover vorig jaar.

Die 45 ten honderd gedurende de laatste vijf jaren hebben een aantal nieuwe zaken mogelijk gemaakt. Het zou trouwens belangrijk zijn dat, niet alleen hier in het halfroond, maar ook daarbuiten, wat meer eendrachtigheid zou bestaan in het geheel van de culturele sector en van het culturele werkveld.

Dewael

Wat de cultuursector soms bedreigt is precies dat pessimisme, dat erop neerkomt dat men, al levert men bepaalde inspanningen, blijft beweren dat het niet voldoende is en dat het niet veel voorstelt. Dat sterkt sommige collega's van de Executieve in de overtuiging dat of men daar nu veel of weinig aan geeft, klagen toch altijd troef blijft. Het heeft mij op een pijnlijke manier aangegrepen toen ik onlangs te gast was op de tienjarige viering van de Singel in Antwerpen, waar men mij in een aantal toespraken heeft gezegd: Kijk, dit gebouw is in staat van verval, er zijn bepaalde fouten gebeurd, wie daarvoor bij de constructie de verantwoordelijkheid draagt laten wij in het midden, maar de Vlaamse Gemeenschap moet dat hier komen herstellen. Budgettaire is er een verzesvoudiging geweest van de kredieten in een periode van tien jaar. Wanneer wij, wat wij in de Singel hebben gedaan, vergelijken met andere kunstcentra in de rest van Europa, dan is dat eigenlijk maar een aalmoes.

Een aantal collega's politici, die nooit deelnemen aan een debat over de cultuurbegroting, zaten naast mij en verwonderden er zich over dat er een verzesvoudiging van het budget was. Wanneer het echter op die manier in de verf wordt gezet, zou het precies een bedreiging voor het geheel van de cultuurbegroting kunnen zijn. Steeds zegt men dat de begroting wel wat is gestegen, maar dat zij nog altijd niet veel voorstelt.

Collega De Beul, dat wil niet zeggen dat wij de minder goede elementen niet naar voren zouden mogen brengen. Ik ben er helemaal geen voorstander van dat allemaal toe te dekken en te doen alsof het niet belangrijk is, maar men zou alles, ook de positieve punten, moeten naar voren brengen.

Ik heb vandaag in dit debat niemand horen spreken over de successen die wij in het buitenland kennen, met name de Ensor-tentoonstelling in Parijs, de successen van onze beeldende kunstenaars op de Biënnale in Venetië, onze dansgezelschappen en ons theater, die zelfs tot in Moskou heb-

ben gescoord, evenals de andere dansgezelschappen, zoals Rosas en Wim Van de Keybus, die in het buitenland furore maken. Het is daarbij belangrijk te weten dat zij dat in belangrijke mate op eigen kracht doen, dat wil zeggen met een beetje steun vanuit het cultuurdepartement, maar vooral dankzij hun eigen volharding en wilskracht en de inkomsten, die zij zelf realiseren.

Wij dienen een onderscheid te maken tussen wat cultuurbeleid in feite slechts vermag en de kracht die in de cultuur zelf schuilt. Sinds twintig jaar kunnen wij een eigen cultuurbeleid autonoom inhoud geven. Maar zelfs voordat wij bevoegdheden ter zake kregen, kon de Vlaamse cultuur altijd tot ver buiten onze grenzen haar mannetje staan. De Vlaamse cultuur is in het buitenland altijd een begrip geweest. Dit geldt dus niet alleen voor de hedendaagse Vlaamse kunstuitingen.

Die dubbele benadering moet aantonen dat wat cultuurbeleid en -subsidiering vermogen, eigenlijk zeer relatief is. De grootste verdiensten moeten worden toegeschreven aan onze kunstenaars zelf, onze cultuurinstellingen en onze cultuurproducenten.

Ik pleit, zoals elk jaar, opnieuw voor de culturele frontvorming. Wij zouden accenten voor de gehele cultuursector moeten leggen. Vandaag stel ik echter vast dat de sectoren te veel tegen mekaar worden uitgespeeld, waardoor de literatuur zich stiefmoederlijk ten opzichte van de sector film behandeld meent, terwijl de filmsector zich gediscrimineerd voelt ten opzichte van de theatersector omdat zij amper 100 miljoen frank op de cultuurbegroting toegewezen krijgen. Dit tegen mekaar uitspelen heeft de verzwakking van het geheel als gevolg.

Sommige sprekers hadden het over de sectoren jeugd en volksontwikkeling. Tijdens de besprekingen in Commissie werd opgemerkt dat de sector jeugd een beetje uit de budgettaire prijzen valt. In tegenstelling tot de andere sectoren ziet deze zijn budget niet verhoogd. Er werd toen een resolutie goedgekeurd die de aandacht op deze sector vestigt. De

Vlaamse Executieve zal, naar aanleiding van de opmaak van het bijblad, onderzoeken in welke mate aan die budgettaire verzuchtingen kan worden tegemoet gekomen.

Maar ik onderstreef dat maatregelen dienaangaande steeds ten koste van een andere sector zullen moeten worden genomen. Bovendien moeten wij ervoor waken niet ieder jaar opnieuw het bijblad te verheffen tot een soort oplossing voor alle problemen. Al te vaak wordt tijdens besprekingen van een begrotingspost in een Commissie bij te kleine stijging van de kredieten verwezen naar het bijblad. Gebeurt dit voor alle sectoren, dan zadelt men de Executieve op met een onmogelijke operatie inzake de opmaak van het bijblad.

Wij komen eveneens jaarlijks terug op het probleem van de onvolledige uitvoering van de decreten. Ik durf de vraag te stellen of wij, wanneer wij hit et nunc alle voor jeugd en volksontwikkeling vigerende decreten honderd ten honderd zouden kunnen uitvoeren? Laten wij even dromen -, een ideaal beleid zouden realiseren. Zullen alle behoeften dan zijn bevredigd? Kunnen wij dan met een gerust geweten zeggen dat de grote uitdagingen waarmee volksontwikkeling en jeugd worden geconfronteerd, totaal worden ingevuld?

Met de jaren hebben wij vastgesteld dat de decreten niet meer beantwoorden aan een aantal maatschappelijke realiteiten. Als wij er dan toch niet zullen in slagen - net zo min als in de komende jaren, gelet op de budgettaire restricties - om de decreten totaal uit te voeren - vraag die ik ook in de Commissie heb gesteld - zou het dan niet veel moediger zijn om een aantal ervan te herdenken? Zo heeft het budgettaire non possumus ook aanleiding gegeven tot een evolutie in de meningen over de BRT in het mediadebat.

Er is gesproken over ontzuiling. De heer Van Peel heeft zelfs een amendement in dat verband in de Commissie voor Cultuur ingediend. Ik meen dat het amendement niet werd aangenomen omdat het slechts gedeeltelijk het probleem van de verzuiling aanpakt. Volgens de andere fracties

Dewael

moest men niet alleen de koepels aanpakken. Ik stel vast dat er in de verschillende fracties een bereidheid is om over het probleem van de verzuiling te praten. Alles wordt opgesplitst in verschillende werksoorten. Ik stel vast dat men onder meer in het jeugdbeleid zegt dat de gemeenten dat veel beter kunnen. Ik hoop dat over de voorstellen van decreet om tot een decentralisatie van het jeugdbeleid te komen in de Commissie spoedig een consensus zal worden bereikt. Ik denk dat die benadering, met name het afsplitsen of het geven aan de gemeenten wat de gemeenten kunnen invullen enerzijds en het ontzuilingsdebat op een intellectueel eerlijke manier voeren anderzijds, ten overstaan van de sector veel eerlijker is dan hier jaarlijks te blijven aandringen en te pleiten voor volledige uitvoering van de decreten terwijl wij weten dat dit noch in 1990, noch in 1991, 1992 of in de volgende jaren een haalbare kaart zal zijn. Ik vraag u dus om in die richting verder te denken. Ik heb bepaalde modellen naar voren gebracht – men kan mij niet beschuldigen van het feit dat ik niet creatief zou zijn geweest – in verband met volksontwikkelingswerk en de jeugdsector. Men zegt dan nogal gemakkelijk dat dit politiek niet haalbaar is. Ik wil in die richting echter verder blijven werken, zoals men dat doet in verband met de derde fase van de staats hervorming, dus steeds nieuwe nota's maken, zolang men de discussie blijft voeren, zolang het debat levendig blijft.

Collega Van Peel heeft gezegd dat men de dingen bij hun naam moet durven noemen. In verband met die volksonwikkeling vraagt hij zich af wie die mensen daar vertegenwoordigen. Sommigen vertegenwoordigen enkel zichzelf. Wat is hun representativiteit? Het zijn mensen die elkaar op verschillende colloquia, vergaderingen, studiebijeenkomsten enzovoort ontmoeten. Maar wat stellen zij in feite voor? Mocht ik dit een aantal jaar geleden hebben gezegd, men zou mij beschuldigd hebben van een zeer grote vijandelijkheid ten opzichte van het geheel van die sector.

De heer H. Van Rompaey : Toen was u nog jong.

Minister P. Dewael : Ik weet niet of dat een nadeel is. Jong zijn in de politiek geeft het voordeel dat men in die nogal verstarde sector een kijk kan hanteren die moeilijk overkomt bij sommigen, ook in dit halfroond, die al jaren in die sector thuis zijn.

Ik kom tot een volgend punt. Ik denk dat wij ons in dezelfde gedachten-gang moeten bezinnen over het Cultuurpact. Wij moeten vaststellen dat het Cultuurpact en degenen die aan de basis ervan hebben gelegen in Vlaanderen in elk geval voor heel wat ontwikkeling hebben gezorgd. Maar nu, in 1990, moeten wij durven onderkennen dat vooral de toepassing van de cultuurpactwet in een aantal situaties leidt tot zaken die in feite niet gewenst zijn en waarvan ik denk dat degenen die aan de grondslag van het Cultuurpact lagen, ze ook nooit hadden voorzien. Ik blijf dus geloven in de ideeën van het Cultuurpact. Als ik daarover praat met professor Verhulst – die een van die mensen was – dan zegt hij dat de ideeën die aan de basis van het Cultuurpact lagen helemaal anders waren dan wat van het Cultuurpact in de dagelijkse toepassing wordt gemaakt. Ik denk dus dat het Cultuurpact in de praktijk een aantal verworvenheden met zich heeft gebracht die spontaan en automatisch in het Vlaanderen van de jaren negentig worden aanvaard. Wij mogen echter het debat over de strikte toepassing van de cultuurpactwet niet uit de weg gaan. Vlaanderen is volwassener geworden en in elk geval volwassen genoeg om dat debat met resultaat te kunnen afronden.

Collega Seeuws heeft uitvoerig gepraat over de belangrijke Vlaams-Nederlandse integratie. Ik denk dat wij daarover telkenmale tot dezelfde consensus komen en vaststellen dat de integratie op het gebied van taal en cultuur tussen Vlaanderen en Nederland uiterst belangrijk is en dit in het licht van Europa 1992. De Vlaams-Nederlandse integratie groeit, er zijn meer dan 1.000 uitwisselingen van Vlaanderen naar Nederland en omgekeerd. Zelfs op het politiek vlak zijn tussen de Ministers van Onderwijs en tussen de Ministers van Cultuur een aantal zaken be-

spreikbaar geworden en konden een aantal akkoorden worden afgesloten. Vaak sluit men nog op wat men in Nederland de ambtelijke onwil en bureaucratische aanpak noemt binnen de Nederlandse Taalunie. Collega De Beul, ik ben voorstander van een geïntegreerd letterenbeleid tussen Vlaanderen en Nederland en in theorie is de Nederlandse Taalunie inderdaad het aangewezen beleidsinstrument. Ik stel alleen vast dat ook ongeacht de politieke verschillenpunten die zouden kunnen bestaan men aarzelt om dit alles via de Taalunie te regelen. Het volstaat niet ons letterenbudget op te trekken in verhouding met het Nederlandse budget en het dan te transfereren naar de Nederlandse Taalunie. De evaluatie van de Nederlandse Taalunie, die in een vrij korte tijdspanne moet worden afgerond, kan tot verrassende resultaten leiden. De onvrede is immers zeer groot, niet alleen op politiek vlak, maar ook in het comité van ministers, en in de IPC. Als u uw oor te luisteren legt bij de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren zal u vaststellen dat er een zeer grote malaise heerst.

Dit hoeft echter geen handicap te zijn voor het voeren van een beleid van culturele integratie. Er zijn immers positieve ontwikkelingen op dit vlak. Vlaanderen en Nederland zaten tijdens de bijeenkomst van de Ministers van Cultuur in november jongstleden op dezelfde golflengte wat de cultuurparagraaf betreft.

Met uitzondering van Groot-Brittannië – sinds het ontslag van mevrouw Thatcher kan hierin verandering zijn gekomen – waren alle lidstaten het met de noodzaak eens om een cultuurparagraaf toe te voegen aan het EEG-verdrag.

We mogen echter niet teveel in één keer wensen. Sommigen pleiten voor een gezamenlijke aanpak van de cultuur- en de onderwijsparagraaf. Ik ben ook van oordeel dat onderwijs daarbij hoort, maar als we alles samen willen realiseren, is een mislukking niet denkbeeldig.

De Vlaamse Executieve moet nu via haar bevoegde Minister voor Buitenlandse Betrekkingen een voorstel indienen bij de nationale Regering.

Dewael

Dit voorstel kan dan door de nationale Regering verdedigd worden vanaf 14 december eerstkomend, tijdens de Intergouvernementele Conferentie van staats- en regeringsleiders.

Collega Berben vroeg meer aandacht voor het internationaal kunstbeleid. De kredieten ten belope van 123 miljoen frank zijn inderdaad te beperkt om de talrijke projecten te realiseren. Wij worden veel gevraagd in het buitenland. Verschillende landen wensen met ons manifestaties te organiseren, al dan niet in uitvoering van een cultureel akkoord. Na het Ensorjaar in Parijs, na de Biënnale van Venetië, gaat mijn voorkeur voor volgend jaar uit naar Nederland. Daar zijn een aantal uitdagingen. In de eerste plaats is er het theaterfestival, waar we moeten komen tot een bi-locatie met Vlaanderen. Tevens ben ik van plan om het co-productiefonds volgend jaar te verdubbelen. Verder zijn er een aantal literaire manifestaties gepland. Collega's, vooral op het vlak van de letteren staan Vlaanderen en Nederland ver van elkaar. Wat gebeurde met de Stichting Vertalingen was geen alleenstaand feit. Nederland heeft een eigen Productie- en Vertalingsfonds opgericht. Daarvoor is in de Tweede Kamer zelfs een wet goedgekeurd. Op het vlak van het leenrecht wordt de vroegere regeling vervangen door een auteursrechtelijke regeling. Dit maakt aanpassingen noodzakelijk en de kans bestaat dat de Vlaamse Raad daarvoor niet bevoegd zal zijn. Hiervoor moeten wij ons in principe wenden tot het nationale Parlement tenzij wij de implied powers gebruiken.

De heer Seeuws is van oordeel dat Vlaanderen op het vlak van de Europese besluitvorming de rol moet spelen van go between. Vlaanderen was permanent aanwezig in de Europese besluitvorming. Dit was, onder het dynamische Italiaanse voorzitterschap, niet altijd eenvoudig. Er werden heel wat informele ministerconferenties gehouden die niet altijd even verhelderend waren. Zo werd er een conferentie gehouden over toerisme, over de media, over cultuur en over sport. Dit lijkt mij van het goede te veel, maar wij trachten

toch steeds aanwezig te zijn op dergelijke conferenties.

Ik kom tot het voorstel van resolutie over de aanwending van de gelden van de Nationale Loterij. U zal zich herinneren, mijnheer Geysels, dat ik in illo tempore een brief heb geschreven aan Staatssecretaris Demeester met het verzoek die gelden aan ons ter beschikking te stellen, omdat wij daar inderdaad aanspraak op kunnen maken en het bovendien ongezond is een parallel subsidiëringcircuit in het leven te roepen dat onze bevoegdheid te buiten gaat. Het antwoord van mevrouw Demeester was eerder negatief. Zij verwees ook naar bevoegdheidsproblemen dienaangaande. Nu ter zake een voorstel van resolutie eenparig door de Vlaamse Raad werd aangenomen, is het ogenblik aangebroken om deze kwestie zo vlug mogelijk te bespreken in het Overlegcomité Regering-Executieve.

Ik wil er ook nog op wijzen dat in de sector van de cultuur de successen blijkbaar zeer broos zijn. Iedereen zal zich de problemen herinneren waarmee de opera vijf jaar geleden te kampen had. De saneringsoperatie ging gepaard met afvloeiingen, audities, zwarte vlaggen, stakingen, enzovoort. Het resultaat wordt stilaan merkbaar. Iedereen erkent de klasse en de kwaliteit van de huidige operastichting. Het akkoord is nochtans broos. Op dit ogenblik dreigen de vakorganisaties immers opnieuw met stakingen en acties omdat zij de regeling inzake de overuren en de flexibiliteit niet kunnen aanvaarden. Dit stemt mij tot nadenken over de structuur van het cultuurbedrijf. Mijns inziens moeten wij streven naar een oplossing sui generis.

Ik geef toe dat de v.z.w. geen ideale structuur is. Ik stel vast dat zowel de Filharmonie, als het Ballet, als de Vlaamse Opera het bijzonder moeilijk hebben om de interne vrede te bewaren. Bij de Filharmonie zijn er geregeld strubbelingen. Mensen komen en gaan: Tchakarov is destijds vertrokken, Neuhold is nu weg, de artistieke directeur is ontslagen. Bij het Ballet is het niet beter: Panov is vertrokken, iemand anders komt. Zo'n toestanden maken een bedrijf erg broos. Enerzijds eisen we van de

ze instelling flexibiliteit om tot een degelijk management te komen, maar anderzijds moeten we toch een zekere controle kunnen uitoefenen, gelet op de niet weinige middelen die we aan deze instellingen toekennen. Een v.z.w. is geen geschikte structuur, maar een intercommunale of een parastatale met vastbenoemde ambtenaren is het al evenmin. Wij moeten een tussenpersoon vinden, bijvoorbeeld een cultureel overheidsbedrijf dat meer continuïteit garandeert. Wij hebben een grote inspanning moeten leveren om de Vlaamse Opera te redden. Het is dan toch moeilijk te aanvaarden dat een paar stakingsaanzeggingen dat reddingsplan op de helling zouden zetten. De discussie is dus zeker niet beëindigd. Met het oog op een oplossing heb ik een ontwerp van decreet uitgewerkt dat de oprichting van KOZU's moet mogelijk maken. Die afkorting staat voor Culturele Overheidsinstellingen Zonder Uitkering van winst. Ik zie sommigen verbaasd omkijken. Wel, ik kan ze verzekeren dat zulks wellicht ook het geval was toen in 1921 voor het eerst het woord v.z.w. werd uitgesproken. Ik meen dat culturele bedrijven zin voor management aan de dag moeten leggen. Het gaat immers over aanzienlijke budgetten en veel personeel, al geef ik toe dat meer geld niet alle problemen oplost. Daarom vind ik het ontwerp van decreet over de podiumkunsten zo belangrijk. Het geeft de theatergezelschappen de kans een lange termijnpolitiek te voeren, wat op dit ogenblik moeilijk kan. Gezelschappen moeten immers jaarlijks hun programma bepalen, hoewel ze voor een aantal onbekenden staan.

Dan kom ik tot een aantal specifieke vragen. De sectoriële programmatie zal in 1990, 1991 en 1992 worden toegepast in de sectoren jeugd en volksontwikkeling. De financiering zal gebeuren via het zogenaamde provisionele krediet. Op dit ogenblik is het te vroeg om te weten of dat krediet toereikend zal zijn. Er is in elk geval een omzendbrief in de maak voor de verschillende verenigingen en instellingen van die sectoren.

Dan zijn er nog de opmerkingen van collega Félicien Bosmans over de sector Sport. De sectoren sport en jeugd

Dewael

zitten in hetzelfde schuitje. De kredieten zijn nagenoeg onveranderd gebleven. Voor de gesubsidieerde sector – zeg maar de federaties – zullen er geen onoverkomenlijke problemen zijn om de toegekende bedragen uit te keren. Overigens meen ik dat de Vlaamse sportwereld en de Vlaamse sportstructuren creatief genoeg zijn om zelf voor bijkomende inkomsten te zorgen.

Voor de eigen initiatieven en de infrastructuur in eigen beheer ziet het er daarentegen minder rooskleurig uit. Een aantal BLOSO-centra vertoont inderdaad verouderingssymptomen en verkrottingsverschijnselen, neen, ik aarzel niet om dat woord te gebruiken. Totanog toe was het beleid immers vooral gericht op het verhogen van de rendabiliteit van de bestaande centra. In de toekomst zal deze houding niet meer volstaan en een vervreemding en afstoten van bepaalde centra zal zich onvermijdelijk opdringen. Op dit ogenblik is bij mijn weten niemand erg happig om deze centra over te nemen, laat staan bereid er een behoorlijke prijs voor te betalen. Ik heb beslist om tot een reorganisatie en een selectieve verhoging van welbepaalde kostprijzen over te gaan. Dat heeft de afgelopen dagen nogal wat deining veroorzaakt. Voorlopig werd dit enkel concreet uitgewerkt voor de ligplaatsen in onze kustjachthavens.

De omvorming van het BLOSO – in uitvoering van het decreet betreffende het bestuurlijk beleid – tot een parastatale instelling zal een mogelijkheid zijn tot het zoeken naar andere inkomsten, aangezien de mogelijkheden hiertoe voor een klassieke overheidsadministratie eerder beperkt zijn.

Last but not least kom ik tot de sector toerisme. Ik zal een aantal concrete vragen van de heren Loones, Desutter en Content per afzonderlijke post beantwoorden. Ik wens nog even in te gaan – de heer Loones heeft hierop allusie gemaakt – op de woorden die ik gisteren heb uitgesproken op de eindejaarspersdag van het Westtoerisme in Oudenburg. Ik heb gezegd dat de structuur van het VCGT als een parastatale-B mij niet geschikt voorkomt om een toeristisch

beleid in zijn algemeenheid te voeren. Versta mij niet verkeerd. Ik ben de eerste om toe te geven dat bepaalde aspecten van een toeristisch beleid – ik denk bijvoorbeeld aan promotie – best niet door een gewone overheidsadministratie worden waargenomen. Dat moet op een meer soepele manier kunnen gebeuren. Vandaag staan wij echter voor de nogal dubbelzinnige situatie dat men niet goed weet wie precies bevoegd is waarvoor. Jaarlijks worden voor toerisme bepaalde bedragen aan dotaties vastgelegd. De verdere uitvoering van het beleid wordt dan toevertrouwd aan de Raad van Bestuur van het VCGT.

Collega's Loones en Content stellen een aantal zeer interessante vragen die worden gericht aan de Minister van Cultuur par persone interposée, omdat ik mij altijd moet richten tot de Commissaris-generaal die met de Raad van Bestuur het dagelijks beleid invult. Dat is geen goede zaak. Wij moeten ter zake een aantal wijzigingen overwegen in het oprichtingsdecreet van 1984. Deze wijzigingen moeten het mogelijk maken dat de Vlaamse Executieve op een aantal punten in dat beleid kan ingrijpen. Ik geef een voorbeeld. Wij staan wij voor de laatste fase van de uitvoering van het decreet op de logiesverstrekende bedrijven. Uiterlijk in juni 1991 moeten alle hotels hun vergunningsaanvraag hebben ingediend. Doen zij dat niet, dan worden zij beschouwd als zijnde behorend tot een parallel of tot een zwart circuit en dan moet eventueel gerechtelijk tegen hen worden opgetreden. U kent de premiereregeling van de VCGT. Samen met collega De Batselier – het is dus mogelijk een zekere wisselwerking te krijgen tussen economie en cultuur – werd een regeling uitgewerkt tot een maximale toepassing van de economische expansiewetgeving. Het moet mogelijk zijn, in het kader van de laatste fase, al de aanvragen van hotels inzake modernisering en brandveiligheid te honoreren. De Raad van Bestuur stelt echter dat als zij één frank uitgeven, er een halve frank naar sociaal toerisme gaat en een halve frank naar commercieel toerisme. Dat is een soort aanpak, een modus vivendi. Als de Minister pleit voor het optrekken van de mid-

delen in de commerciële sector – omwille van de uitvoering van dat decreet – moet de dotatie maar worden verhoogd. Dat is volgens mij geen juiste houding. **(Onderbreking door de heer W. Content)**

Collega Content, u hebt in 1988 de bijzondere wet op de staatsvorming goedgekeurd. Laten wij dus niet meer discussiëren of toerisme het best thuishoort onder economie dan wel onder cultuur. Vanaf het ogenblik dat de Vlaamse Gemeenschap daarvoor bevoegd is, is het een culturele aangelegenheid. Toerisme vertoont uiteraard vele affiniteiten met andere sectoren. Wij moeten een globaal geïntegreerd beleid kunnen voeren. Er zijn raakvlakken met ruimtelijke ordening, met economie en vele andere departementen. De wetgever heeft in al zijn wijsheid toerisme bij cultuur gevoegd. Het is overigens een illusie te geloven dat plots de geldkraan zal worden opengedraaid, wanneer wij toerisme onderbrengen bij economie. Dat gelooft uzelf ook niet. Gisteren heb ik dit nog gezegd aan gedeputeerde Peuteman, maar ik dacht niet dat ik hem daarmee de mantel heb uitgeveegd. Ik heb in alle duidelijkheid verklaard dat de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap in de bijzondere wet zo is vastgelegd, dat toerisme onder cultuur ressorteert. Het belangrijkste is dat de Vlaamse Regering de mogelijkheid krijgt om in te grijpen op het beleid van de parastatale instelling zelf. Ik heb u het voorbeeld van de premie voor de modernisering van hotels gegeven. Met de huidige gang van zaken is het perfect mogelijk dat de Raad van Bestuur de uitvoering van het decreet niet als een prioriteit beschouwt en vasthoudt aan zijn systeem waarbij elke frank wordt opgesplitst in een halve frank voor sociaal toerisme en een halve frank voor het commercieel toerisme. Als de uitvoering van het decreet daardoor in het gedrang komt, is dit het probleem van de Minister. Zoiets kan toch niet ! Op een bepaald ogenblik moet de Vlaamse Executieve kunnen optreden met meer dan alleen maar het klassieke voogdijmechanisme. Nu kan ik alleen maar zeggen, via de Regeringscommissaris, dat ik niet akkoord ga, indien de wet niet wordt

Dewael

gerespecteerd, het decreet wordt overtreden of de begroting wordt overschreden. Voor het overige heb ik beleidsmatig geen enkele impact. Vindt u het overigens normaal dat ik in de loop van de maand april van dit jaar bij de installatie van de nieuwe Raad van Bestuur een aantal beleidsoriënteringen meegeef, maar tot 5 december moet wachten alvorens een eerste vergadering wordt gewijd aan het bespreken hiervan en het formuleren van een antwoord. Mijnheer Loones, ik heb vandaag na zes maanden nog altijd geen antwoord gekregen en daar maak ik mij een beetje druk over.

De heer J. Loones : Ik ben het daarmee eens, mijnheer de Minister, ook om een andere reden. Het kan niet dat voor een bepaald beleid of een belangrijk deel van een beleid geen politieke verantwoordelijkheid bestaat. Men kan immers niemand ter verantwoording roepen. Ik heb echter nog een meer precieze vraag. In het persartikel in De Morgen, waarover reeds sprake was, stond ook vermeld dat u de ontwerp-begroting van het VCGT nog niet hebt goedgekeurd. Aangezien het om dit artikel gaat vraag ik hierover graag enige verduidelijking. Gaat het om een louter formele zaak en is de ontwerp-begroting door u nog niet goedgekeurd, omdat zij ook in de Raad nog niet is behandeld of is er een diepere reden ?

Minister P. Dewael : Het ene heeft niets met het andere te maken. De eigenlijke begroting wordt niet door de Raad goedgekeurd. Zoals in het geval van de BRT keurt de Raad alleen de dotatie goed. Ik heb de ontwerp-begroting nog niet goedgekeurd, precies omdat ik kan afleiden dat er onvoldoende middelen worden vrijgemaakt voor de uitvoering van het decreet op de logiesverstrekken-de bedrijven. Als antwoord op mijn bezwaren krijg ik dan de opmerking dat het sociaal toerisme hoe dan ook onbespreekbaar is.

Ik heb nog een laatste opmerking over het decreet op de reisbureaus. Het werd gedeeltelijk vernietigd en we hebben het dan ingetrokken, zo-

dat de oude wetgeving opnieuw van kracht is. Het is belangrijk voor deze materie een regeling uit te werken in overeenstemming met de andere Gemeenschappen van België met het oog op een Europese benadering, waarvan iedereen de mond vol heeft. Bij het formuleren van een nieuwe decretale regeling voor de reisbureaus mogen we niet dezelfde fouten maken die in het verleden aanleiding hebben gegeven tot de vernietiging van het decreet door het Arbitragehof. Ik geef toe dat het voorstel dat geformuleerd en uitgewerkt werd door het bevoegde technisch comité in dezelfde richting ging. Bovendien is het belangrijk dat de Vlaamse Gemeenschap in de mate van het mogelijke in overeenstemming met de andere Gemeenschappen werkt.

Collega Loones dat betekent niet dat wij afstand doen van eigen bevoegdheden. Wij laten gewoon het gezond verstand primeren, in die zin dat wij voor een sector als de reisbureaus, die zich onder druk van de Europese evidentie moet aanpassen, een gecoördineerde visie trachten te ontwikkelen.

Mijnheer de Voorzitter, ik meen aldus zo volledig mogelijk te hebben geantwoord. De collega's die op hun honger zouden blijven kan ik geruststellen ; zij zullen alleszins per post een antwoord ontvangen. (**Algemeen applaus**)

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk - 407 (1990-1991) - Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Peel, verslaggever, heeft het woord.

De heer M. Van Peel, verslaggever : Mijnheer de Voorzitter, ik verwijz naar mijn verslag.

De Voorzitter : De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer G. Verhaegen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het verheugt mij dat er voor dit ontwerp van decreet toch een uurtje wordt uitgetrokken. Heel wat collega's hebben jaren geleden reeds daaraan meegeewerkt.

Collega's, wij hoeven ons niet te schamen voor het decreet dat in 1978 reeds werd goedgekeurd, want het was een mijlpaal voor de openbare lectuurvoorziening in Vlaanderen. Het is niet gemakkelijk geweest maar in alle objectiviteit durf ik stellen dat er doorheen de jaren in alle steden en dorpen een netwerk is ontstaan van goed uitgeruste infrastructuur en dat heel wat gemeenten de oproep hebben beantwoord die wij in de toenmalige Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap hebben gesteld. Er werden daarvoor aanzienlijke financiële middelen vrijgemaakt en wij hebben in verband met het bibliotheekdecreet onze plicht gedaan.

Het veroorzaakte trouwens hetzelfde schokeffect als de fameuze wet-Desstrée van 1921. Collega's, wij geven er ons misschien onvoldoende reken-schap van hoe revolutionair die wet in 1921 was. Zij bevatte twee grote principes : ten eerste, de verplichting om een bibliotheek op te richten wanneer een vijfde van de bevolking van de gemeente erom vroeg en, ten tweede, een bepaald bedrag te besteden voor de volksoontwikkeling en -lectuur. Uit de tekst van de resolutie van 1977 kwam uitdrukkelijk naar voren dat de Nederlandse Cultuurraad wel bevoegd was om de gemeente die verplichting op te leggen. Toen is er echter fel protest gerezen vanwege de collega's burgemeesters en schepenen.

Ook voor het nieuwe decreet hebben wij op deze principes verder gebouwd. Dit decreet is er trouwens niet zo maar gekomen : het is het resultaat van zeer lange besprekin-

Verhaegen

gen, verscheidene teksten, institutionele problemen, discussies over het Cultuurpact, over de inwendige en uitwendige pluraliteit. Het loont de moeite het verslag van 1978 te herlezen. Wij hebben één grote nieuwigheid opgelegd, met name de verplichte opgave aan de gemeente om er zelf voor te zorgen dat er in de gemeente een openbare bibliotheek wordt opgericht. Precies dát was één van de grote discussiepunten tussen de verscheidene fracties.

Er is daar een labiel evenwicht geweest tussen het behoud van de vrije bibliotheken en de modernisering van een aangepast groot netwerk vanuit de gemeenten zelf.

Ik ben dus zeer blij dat wij vanavond dit werk voor een deel kunnen voltooien. Ik ben de Minister ook erkentelijk voor zijn aandeel hierin.

Wij hebben vandaag ook een beslissing genomen omtrent de fameuze 50 vrije bibliotheken die in deze lijst werden opgesomd. Deze bibliotheken zijn afgekalfd omdat het financieel niet meer haalbaar was, tenzij daar waar een enorme financiële inspanning nog verantwoord was. Ik heb dan ook gepleit voor het behoud van wat tien jaar geleden bewezen heeft waardevol te zijn. Wij moeten niet afbreken, maar aanvullen en er één grote eenheid van maken.

Geachte collega's, misschien zijn wij op dat ogenblik een beetje snel geweest maar het heeft geen zin ons daarover te pijnigen. Wij hebben dit decreet met veel enthousiasme gestemd. Misschien zijn wij in deze periode van drie jaar een beetje overhaast tewerk gegaan inzake de financiële verplichtingen voor de gemeenten. Zij zijn voor de gemeenten niet onbelangrijk. Vele schepenen van cultuur hebben in een schepencollege een grote overredingskracht moeten opbrengen om deze vele miljoenen bij elkaar te krijgen. Ook de provincies hebben een grote inspanning geleverd. Wij hebben er trouwens 20 jaar over gedaan om een behoorlijk netwerk van culturele centra op te bouwen. Het is dus niet te verwonderen dat wij er tien jaar over deden

om dit bibliotheekwezen uit te bouwen.

Mijnheer de Minister, het was waarschijnlijk ook een vergissing om de verschillende uitvoeringsbesluiten – dat was niet uw fout maar een collectieve fout – zo rigide te maken dat er heel wat mensen werden door afgeschrikt. Ik heb ooit uw erkenning moeten vragen in verband met een negatief advies omdat er een afwijking was inzake afmetingen in een kleuterafdeling. Dit is een anekdote maar het typeert de mentaliteit van degenen die de decreten een concrete uitvoering moeten geven.

Dan nog een woord over de betaalbaarheid van het decreet. Wij hebben dit opgebouwd in de golden sixties en wij hebben er ons nooit rekenschap van gegeven hoe snel dit zou evolueren. In 1979 hadden wij 213 miljoen frank voor het openbaar bibliotheekwezen. Wij gaan nu een begroting goedkeuren met een totaal van 1,323 miljard frank. Dat is een verhoging van meer dan één miljard. Ik ben het met Minister Dewael eens wanneer hij zei dat we toch niet aan zwartkijkerij mogen doen in de cultuurwereld. Wij hebben hier te maken met een dynamische sector en we moeten de positieve zaken duidelijk naar voren laten komen. We zullen trouwens nog financiële moeilijkheden kennen, maar er is een engagement en het is belangrijk voor het akkoord dat wij hebben afgesloten dat wij ons gezamenlijk zouden inspannen om het decreet ook in de eerstvolgende jaren op financieel vlak tot uitdrukking te brengen.

Ik sta volkomen achter het decreet en zal er zolang ik lid ben van de Vlaamse Raad voor ijveren dat het wordt gerealiseerd.

Er is een grote financiële inbreng van de gedecentraliseerde besturen. Tenminste 150 miljoen frank wordt ingebracht door de provincies.

Op 1 januari 1991 moeten alle erkenningsaanvragen behandeld zijn. Dan zullen 230 Vlaamse gemeenten over een bibliotheek beschikken.

Voor de vrije bibliotheken is er een overgangperiode tot 31 december 1993. Alle vrije bibliotheken zullen

een keuze moeten maken. Ik hoop dat ze voldoende begrip krijgen, ook van de gemeentebesturen, zodat kan worden overgegaan tot fusieering of opname van de vrije bibliotheken.

In verband met de reizende bibliotheken vraag ik u begrip op te brengen voor de landelijke gemeenten die niet dezelfde mogelijkheden hebben als Antwerpen, Gent, Brugge of Mechelen. Ik denk vooral aan West-Vlaanderen. De landelijke gebieden moeten mogelijkheden krijgen waarbij de reizende bibliotheek een zeer grote rol kan spelen.

Ik stel voor de teksten te coördineren en de uitvoeringsbesluiten aan te passen.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb het woord niet genomen bij de begroting van Cultuur maar heb met veel belangstelling geluisterd naar de uiteenzettingen van de leden en het antwoord van de Minister.

Cultuur is inderdaad een zeer boeiend deel van de begroting. In tegenstelling tot de Walen zijn we gestart met cultuur en niet met economie. Soms vergeet men wel eens dat cultuur de bakermat is waarin wij onze eigenheid kunnen terugvinden.

Het moet mij van het hart dat cultuur evolutief, creatief en dus ook zeer boeiend is. Het verwondert mij niet dat de Minister daarnet heeft gezegd dat er altijd wel ondank is, ondanks alle inspanningen die hij voor deze sector doet. Elke Minister van Cultuur zegt dit. Dit is logisch want mensen zijn creatieve individuen die cultuur individueel aanvoelen.

Ik wil mij niet uitlaten over de vraag of cultuur elitair moet zijn of volksontwikkeling. Dat is een steriele discussie die ik de voorbije maanden meermaals heb meegemaakt.

Het Festival van Vlaanderen is een schitterend initiatief waardoor duizenden jonge mensen contact krijgen met cultuur. Wij zouden het orkest van Moskou nooit in Mechelen kunnen laten optreden zonder economische sponsoring. Moeten wij het Festival van Vlaanderen daarvoor veroordelen ?

De band tussen financiën, economie

Verhaegen

en cultuur bestaat. Wij moeten er in alle openheid over discussiëren en er de positieve invalshoeken van ontdekken. Het zou onvergeeflijk zijn de volksontwikkeling te negeren. Volksontwikkeling en cultuur zijn niet tegengesteld aan elkaar. Ik beweer niet dat de beeldcultuur, die enorme mogelijkheden heeft, en lees- en woordcultuur elkaar noodzakelijkerwijze opheffen want dat is niet zo. Ook de beeldcultuur kan in aanzienlijke mate bijdragen tot het wekken van de belangstelling van de jongeren om te lezen en aan woordcultuur te doen.

Momenteel doet men in Vlaanderen in dit verband onvoldoende inspanningen. Nederland evenwel doet dit wel. Ik pleit ervoor dat wij de financiële inspanningen doen want de leescultuur brengt nog altijd grote verdieping, leidt tot grote bezinning en een grote emotionaliteit. Leescultuur is de bron van inspiratie en is de drager van ons geestesleven. Dit laatste vind ik onvervangbaar voor onze Vlaamse Gemeenschap. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Seeuws heeft het woord

De heer W. Seeuws (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de goedkeuring van onderhavig ontwerp is inderdaad voor velen onder ons de bekroning van een jarenlang streven. Samen met onder meer de heren Verhaegen en De Beul had ik het geluk om reeds in 1978 het eerste belangrijk decreet op het openbaar bibliotheekwezen mede tot stand te mogen brengen en zodoende – het weze onderstreept – een eerste echt zuiloverschrijdend openbaar cultureel initiatief te realiseren.

Nu, twaalf jaar later, wordt opnieuw bij decreet een goed politiek akkoord bezegeld, dat we met de hulp van alle grote strekkingen tot stand brachten, om het bibliotheekdecreet definitief verplichtend te maken, uiterlijk 1995, waardoor vanaf volgend jaar de des-

tijds revolutionaire wet van 1921 op het bibliotheekwezen, van de socialist Destrée, ophoudt te bestaan.

De veralgemeende toegankelijkheid van het boek, als drager van het vrije woord, heeft dus uiteindelijk gezegevierd.

Ik zal niet herhalen wat de heer Verhaegen zei over de totstandkoming en de geschiedenis van het decreet.

In het spoor van het tweede deel van mijn betoog zal ik wel iets vertellen over het lijdend voorwerp van dit decreet, het boek. Door zijn bijdrage tot de ruime verspreiding van de geschreven communicatie speelt het boek als het cultuurinstrument bij uitstek sinds vijf eeuwen een primordiale rol als weerspiegeling van een overdrachtmiddel voor de ontwikkeling van de mens, de samenleving en de wereldgeschiedenis.

Het boek heeft daardoor op essentiële wijze bijgedragen tot de materiële en geestelijke ontplooiing van de Europese cultuur.

In onze snel veranderende wereld ziet zijn toekomst er nochtans allesbehalve probleemloos uit. Wat wij thans, niet alleen in onze eigen cultuur, maar ook op wereldvlak meemaken, is een snelle, bruuske overgang van de traditionele woordcultuur naar een nieuwe beeldcultuur. Hierover treuren is weinig zinvol, deze evolutie is technologisch en maatschappelijk onafwendbaar. Indien wij niet opletten, dreigen we wel degelijk de richting uit te gaan van een niets ontziende nivellering, een ontwikkeling waarvan niet alleen de individuen, maar ook de kleinere, of de economische zwakkere, cultuurgebieden het slachtoffer worden.

Een verzwakking van de positie van het boek zou dan ook verstrekkinge gevolgen hebben, niet alleen op cultureel, maar ook op sociaal, economisch en zelfs op politiek gebied.

Laten we vooral door middel van ons netwerk van gemeentelijke bibliotheken daarom het boek in het nieuwe Europa een ereplaats geven, niet alleen in ons hart, maar ook in ons vrijetijdsbudget, niet alleen in onze

boekenkast, maar ook en vooral onder onze leeslamp. Alleen via het boek, dat zowel afstanden schept als afstanden overbrugt, krijgen wij een greep en een kijk op de wereld, mobiliseren wij de kracht van het intellect, van de verbeelding en van de droom.

De openbare, voor allen toegankelijke, gemeentelijke bibliotheek biedt de waarborg dat het vrije, geschreven woord, doorheen de verspreiding van het boek, onze eigen en andere culturen, levend worden gehouden. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, bij de bespreking van deze wijziging van het decreet op het Nederlandstalig openbaar bibliotheekwerk past het een speciaal woord van dank te richten tot collega Guido Verhaegen, en wel om een driedubbele reden.

Ten eerste, heeft collega Verhaegen sedert 1978 enorme inspanningen gedaan opdat de vrije bibliotheken zich zoveel mogelijk in het nieuwe patroon zouden integreren. Sommige andere collega's vinden dat een evidentie, maar in het milieu waarin onze collega verkeert lag dat enigszins anders. Voor zijn inspanningen zijn wij hem dank verschuldigd.

Ten tweede, heeft hij de onderhandelingen voor een herziening van het decreet mee willen voeren en hij heeft getracht ze tot een goed einde te brengen.

Ten derde, heeft hij de Voorzitter van de Executieve er blijkbaar van overtuigd daarvoor de nodige middelen ter beschikking te stellen, wat in de gegeven omstandigheden uitermate belangrijk is.

Ik ben natuurlijk ook gelukkig dat met dit decreet het openbaar bibliotheekwerk dat wij in 1978 hebben ontworpen, zo goed mogelijk wordt in stand gehouden en tot voltooiing gebracht. Toch vind ik niet dat wij op onze lauweren mogen rusten. Men heeft hier een paar mijlpalen aangehaald, zoals de wet-Destrée

De Beul

van 1921, een eerste zeer belangrijk moment, en een tweede, de stemming van het bibliotheekdecreet in 1978.

Ik denk altijd aan de toekomst. Op het einde van zijn betoog heeft collega Seeuws gezegd hoe de woordcultuur wordt verdrongen door de beeldcultuur. Of men dat nu graag heeft of niet, het is zo. Nu moeten wij aan de derde mijlpaal denken, namelijk : hoe zullen wij het openbaar bibliotheekwerk laten evolueren naar een vorm van informateek. Hoe zullen wij erin slagen de informatica, hardware en software, in onze openbare bibliotheken te laten werken ?

Dit is nu reeds het geval in Engeland en in sommige Scandinavische landen.

Soms wordt wel eens beweerd dat degenen die zich met cultuur bezighouden nooit tevreden zijn. De uitdagingen zijn echter enorm. Ons openbaar bibliotheekwerk moet mee evolueren.

Een encyclopedie is bijvoorbeeld beschikbaar op een CD-rom, daarvoor is apparatuur nodig. Wie zal daarvoor zorgen en wie zal instaan voor de kosten ? Op dit vlak staan wij nog nergens. Dit wordt waarschijnlijk de discussie van de volgende jaren. Zo blijven wij bezig en worden wij nooit oud. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, AGALEV zal dit decreet goedkeuren, onder meer uit respect voor degenen die het decreet hebben opgesteld en die sinds 1978 belangrijke pogingen hebben ondernomen om van de bibliotheken informatiecentra te maken. Zoals de heer De Beul heeft gezegd is de taak van de bibliotheken niet meer alleen het uitlenen van boeken, er moet ook op de toekomst worden geanticipeerd.

De bibliotheek is een vorm van democratie, meer bepaald de toegang tot het vrije woord én beeld. Ook de andere vormen van informatie en

communicatie zullen dan vanuit de overheid een bepaalde stimulans moeten krijgen via de openbare bibliotheek, zodat het analfabetisme op dat vlak niet kan toeslaan.

AGALEV zal dit decreet goedkeuren omdat het de verwezenlijking is van een aantal elementen die reeds in het decreet van 1978 waren vervat. Ik heb een kleine bedenking met betrekking tot de organisatie van de NCOB. De uitvoering hiervan is nog steeds niet verwezenlijkt zodat wij aandringen op de realisatie van deze VCOB omdat het een sluitstuk was en is van het bibliotheekdecreet.

CAPPlaus)

De Voorzitter : Minister Dewael heeft het woord.

Minister P. Dewael (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, wij hebben zopas de oudstrijders – als ik ze zo mag noemen – op het terrein van het bibliotheekwerk in Vlaanderen aan het woord gehoord, misschien met uitzondering van de heer Geysels, die er toen nog niet bij was. Ik zou ze de founding fathers van het bibliotheekdecreet van 1978 kunnen noemen. Het decreet was dermate belangrijk voor Vlaanderen dat ik het gevoel heb dat ik deze term kan en mag gebruiken. Ik voel mij zelf een beetje verweesd. Ik weet dat men nogal gemakkelijk de term historisch monument in de mond neemt, maar hier is dit wel op zijn plaats.

Ik was er in 1978 niet bij, maar ik ben mij ten volle bewust van het baanbrekende werk dat toen verricht is en het doet mij genoeg dat ik op mijn beurt een bijdrage kan leveren tot de realisatie van een dynamisch bibliotheekwezen in Vlaanderen.

Dit decreet is voor Vlaanderen uitermate belangrijk. Het doorbrak resoluut een bepaalde verzuilingsstrategie, want de Cultuurraad van toen koos voor een pluralistisch net van bibliotheken. Ik meen dat het resultaat er tot op heden mag zijn. Zowel de gemeenten, de provincies als de Vlaamse Gemeenschap hebben belangrijke financiële inspanningen gedaan, wat heeft geleid tot de uitbouw van 230 gemeentelijke, plaatselijke openbare bibliotheken en 6 centrale

openbare bibliotheken. Deze inspanningen moeten tot de finish worden verdergezet, want de eindmeet is nog altijd niet bereikt. Een aantal gemeenten beschikt nog niet over een openbare bibliotheek. Als reden voor het niet naleven van de decretale verplichting om een bibliotheek op te richten wordt nogal eens verwezen naar de zogenaamde crisisbesluiten die om budgettaire redenen moesten worden getroffen.

Ik heb mij altijd geërgerd aan het feit dat men nergens een nauwkeurige analyse heeft gemaakt van wat het bibliotheekdecreet in globo aan de Vlaamse Gemeenschap zou kosten. Vandaar dat ik de huidige wijziging van het decreet zo belangrijk vind omdat het niet alleen voorzien is van een prijskaartje, maar omdat daarenboven de vier in de Vlaamse Executieve vertegenwoordigde fracties een protocol hebben afgesloten waarin ze zich engageren om gedurende de komende vier jaar telkenmale de nodige financiële middelen vast te leggen om het decreet volledig uit te voeren.

In de begroting 1991 werden door de Vlaamse Executieve, conform deze uitspraak, reeds voldoende kredieten ingeschreven.

De huidige aanpassing van het decreet betekent meteen het definitieve einde van de wet van 1921. Deze wet houdt namelijk op te bestaan op 31 december van dit jaar.

Collega's, de politieke wil om het bibliotheekdecreet uit te voeren is nog steeds aanwezig. Voor 1991 hebben opnieuw negen gemeenten hun aanvraag ingediend voor de erkenning van een bibliotheek. De bedoeling van voorliggende wijziging is dat tegen het einde van de huidige gemeentelijke legislatuur alle gemeenten over een plaatselijke openbare bibliotheek zouden beschikken.

Het is dus nu aan de gemeenten om hun verantwoordelijkheid op te nemen en de bepalingen van het decreet toe te passen. Indien zij het zouden nalaten, zal ik mij verplicht zien om artikel 5, paragraaf 2, van het decreet in te roepen. Hiermee heeft de verantwoordelijke Minister het recht om de procedure, voorzien in artikel 88 van de gemeentewet te

Dewael

volgen, waarin is voorzien dat, na twee waarschuwingen, een bijzonder commissaris naar de betrokken gemeente wordt gestuurd, die de gemeentelijke overheid kan verplichten het decreet uit te voeren.

Ik vrees echter dat inzake het realiseren van het bibliotheekdecreet nog één probleem zou kunnen rijzen, meer bepaald in verband met het Investeringsfonds. De invoering van het Investeringsfonds betekent voor een aantal gemeentebesturen wellicht een streep door hun rekening, omdat zij hoopten voor de bouw van hun bibliotheek, via de huidige regeling, subsidies te krijgen.

Daarom doe ik vanop deze tribune een oproep om in de komende dagen en weken na te denken over mogelijke oplossingen, teneinde te voorkomen dat al onze goede voornemens

niet tot het gehoopte resultaat zouden leiden. **(Applaus)**

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Nee)**

Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk gesloten.

Wij zullen vrijdag de artikelsgewijze bespreking en de hoofdelijke stemming houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij

aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 9.30 uur en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene bespreking voort te zetten met de materies Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, Welzijn en Gezondheid, alsmede Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.

Is de Raad het daarmee eens ? **(Instemming)**

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

- **De vergadering wordt gesloten om 21.35 uur.**
